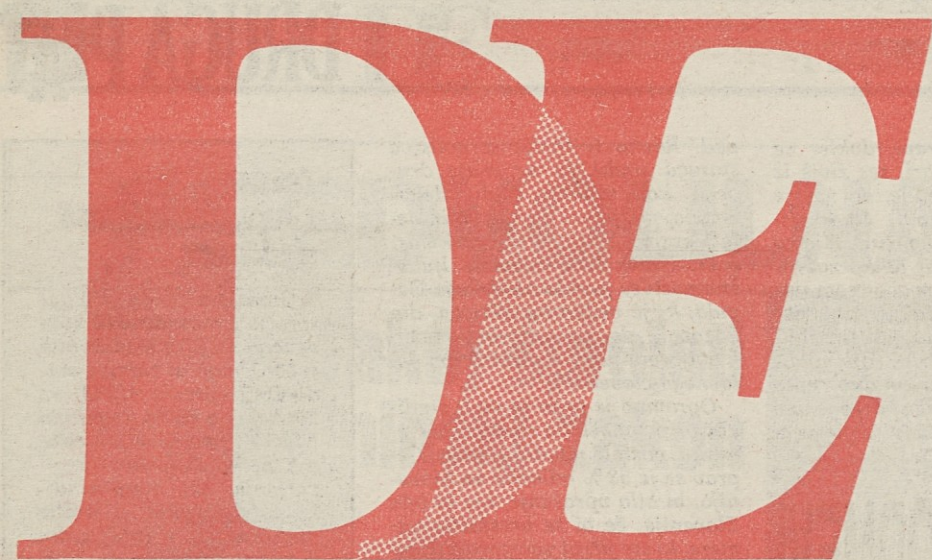

časopis slovenskih delavcev

Direktor
in glavni urednik
Marjan Horvat

Odgovorni urednik
Ciril Brajer

Urednik Sindikalnega
zaupnika
Andrej Agnič

Urednik Poročevalca
Franček Kavčič

Urednik Kažipota
Damjan Križnik

Telefon
311-956, 313-942
Naročnina
in prodaja 321-255
Telefaks 317-298
Naslov:
ČZP Enotnost
Dalmatinova 4,
Ljubljana

št. **7**

ZAKAJ? ZATO!

Ljubljana, 14. februarja 1992, št. 7, letnik 51, cena 60 tolarjev

Cena številke DE je zrasla na 60 tolarjev. Ob takšnem neljubem dejanju (žal so spet nujno vse pogostejša) čaka urednika prav tako neljubo opravičevanje in dokazovanje, češ:

Vemo, da je vsak dvig cene ob dandanašnjih stiskah pomeni udarec naročnikom in grožnja, da jih bo vse manj. Ker pa davki, skokovita rast cen papirja, tiskarskih stroškov pa poštnih in kaj vem kakšnih še lahko izhajanje časopisa ogrozijo čez noč, je višja cena neizbežen izhod – pa čeprav v prepad!

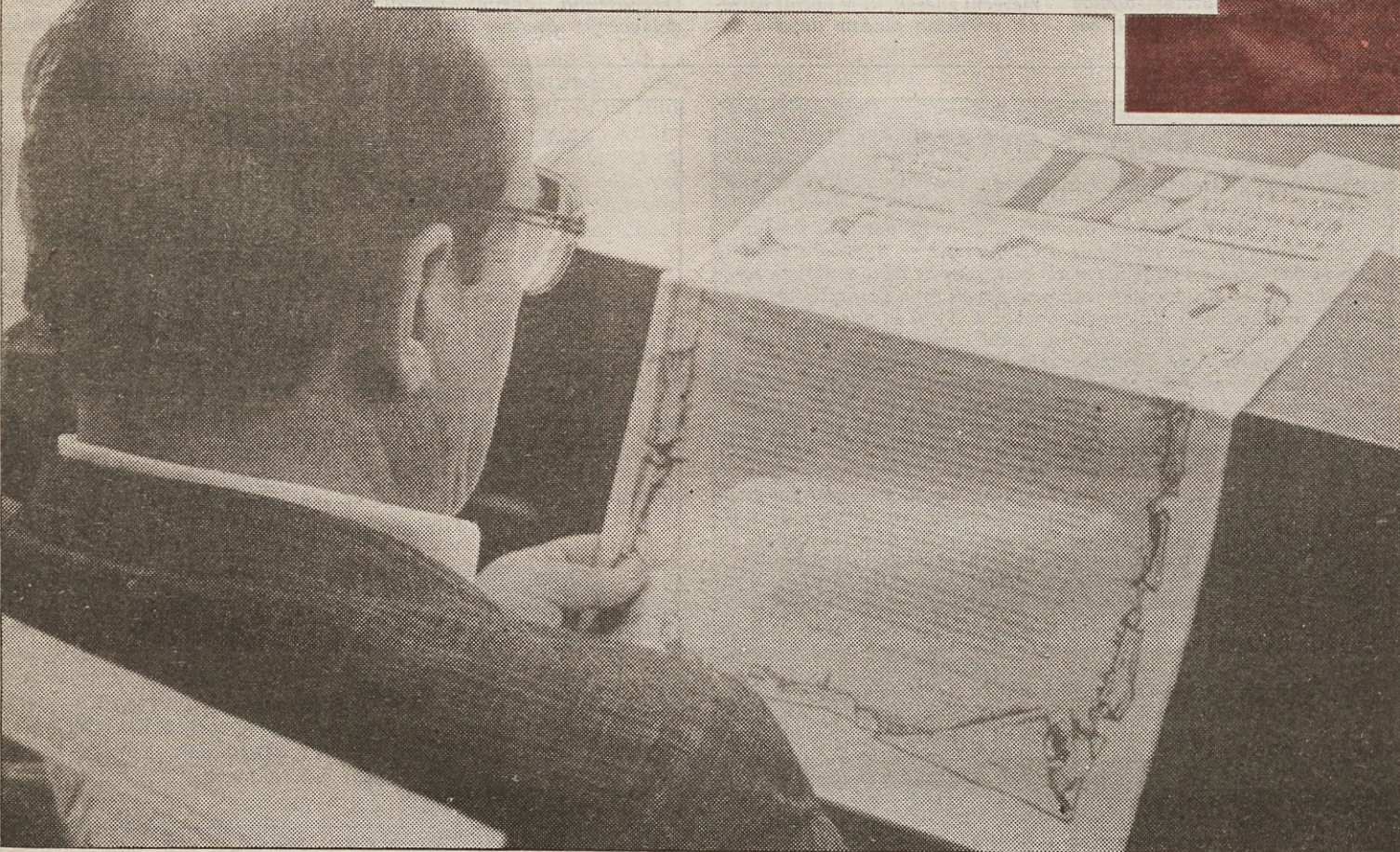
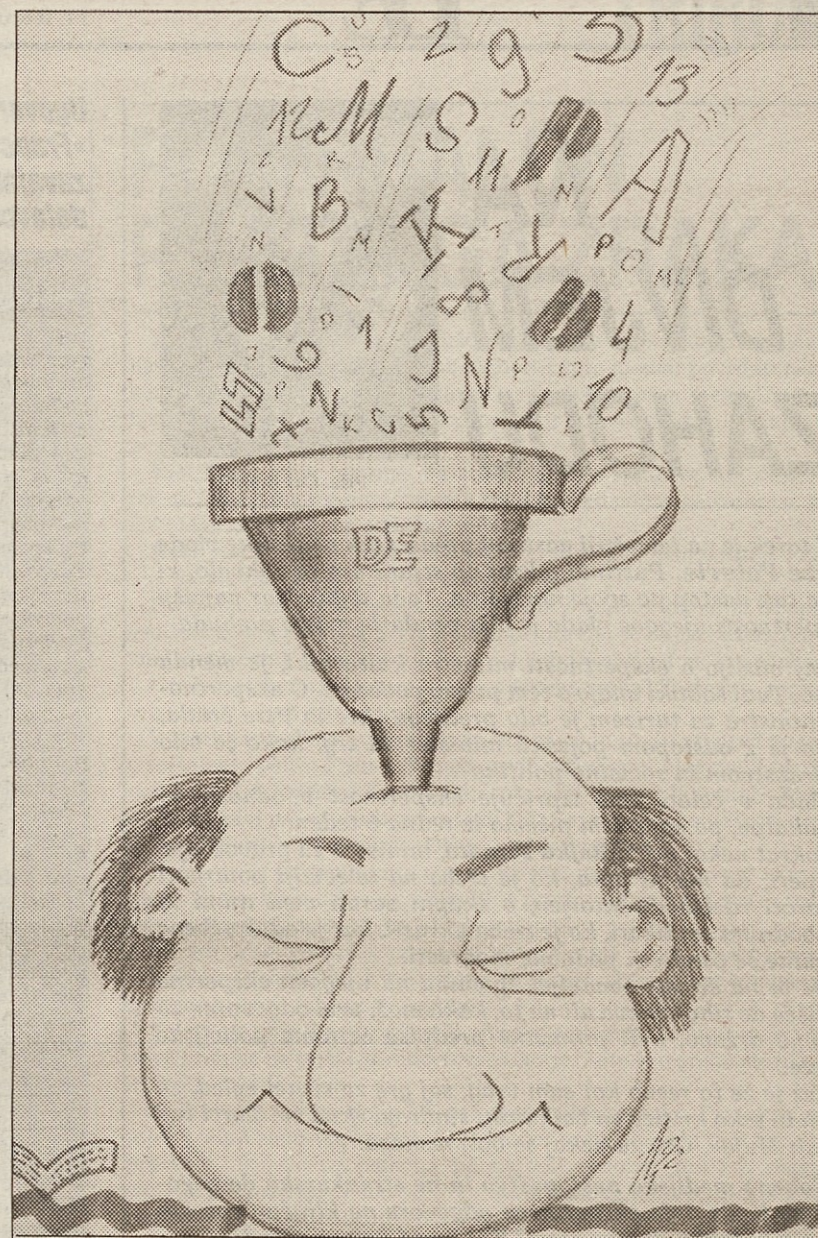
Toda to je že kliše. Tokrat gre še za nekaj drugega. Ceno moramo dvigniti (naj sploh dodajam, da bi jo morali bistveno bolj!?) tudi zato, ker nam naročniki plačujejo z zamudo ali pa sploh ne. Potemtakem lahko temu, čemur tako radi pravimo »objektivni faktor«, dodamo še nesolidarnost. Mar ni logično? Če si naročen na časopis in ga dobivaš pa ne plačaš, bo moral to storiti nekdo drug. Naročnik in pa predvsem izdajatelj. Sicer časopis pač usahne!

A tokrat ne gre za preživetje kolektiva, ki DE izdaja. Gre res za preživetje časopisa. Zakaj naj preživi?

O pomenu obveščenosti članstva organizacije, kakršna je sindikalna, ne bi premleval. Toda ne parlament ne vlada ne stranke ne javni mediji do delavskih vprašanj nasploh in do sindikatov posebej ne kažejo nobenega posluha. Na tisti kanček predvolilne demagogije lahko mirno pozabimo. Ne bi razčlenjeval, ali gre pri tem za politično norost, za neznanje in iz njega izvirajočo ignoranco ali pa že kar za zaroto. Dejstvo je, da morajo sindikati to zaroto molka prebiti. In za to ni dovolj informativni bilten, za to je potreben resen časopis, ki ga vzame v roke čim več ljudi in s tem dobiva čim večji vpliv. Vpliv javnosti je namreč v zdajšnjem gospodarskem in političnem Babilonu edina rešitev.

Tak časopis pa stane. Več kot doslej in manj, kot sindikati, ki se zavedajo svojega poslanstva, zmorejo.

Urednik

Protestiramo

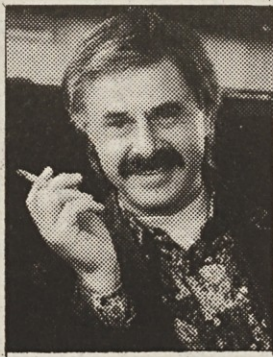
Zoper protekcionistične ukrepe kmetijskega ministrstva in slovenske vlade, ki z novimi dajatvami na uvoz nekaterih živil čez vse razumne meje varujejo (ne)produktivnost domačega kmeta na eni potiskajo obubožano delavstvo v eksistenčno bedo na drugi strani. Slovenska vlada je s temi ukrepi dokazala, da ne premore niti vizije, kaj šele izdelanega programa razvoja slovenskega kmetijstva. Namesto da bi s subvencijami, selektivno davčno politiko in ugodnimi posojili pomagala kmetu in s tržnimi cenami lajšala tegobe delavstva, brani prvega na račun obubožanja drugih. To pa ni nobena politika, temveč desno revolucionaren revanšizem, ki se mu morajo upreti vsi, ki so v tej družbi še sposobni treznega premisleka. To je zloraba demokracije in diskriminacija velikega dela slovenskega prebivalstva, ki ima lahko usodne posledice. Prišel je čas, ko bomo morali sindikati, intelektualci in vse tiste politične stranke, ki na volitvah računajo na glasove delavcev, združeni udariti po tej oblastniški poniglavosti.

Uredništvo DE

DE, minuta
pred dvanajsto

NAROČNIKI DE ZA LANSKO LETO DOLGUJEJO 1.441.276,00 tolarjev
NAROČNIKI DE ZA LETOŠNJE LETO DOLGUJEJO 538.757,00 tolarjev

NA DIVJEM ZAHODU

Piše: Ciril Brajer

V torek je na televiziji nastopil predsednik slovenske vlade **Lojze Peterle**. Pustimo tokrat ob strani vso samohvala, ki je za tak nastop po svoje normalna. Toda tista o kar najvišji ekspertnosti njegove vlade je bila vendarle malce prehuda.

Kaj mislijo o ekspertnosti ministra kulturniki, je menda jasno. Tudi šolniki imajo o tem precej povedati. O ekspertnosti ministra za turizem je bilo prelitega litre in litre črnila, svojo je z odstopom pojasnil minister za trg, kako je bilo z zdravstvom in socialno politiko...

Vlada v celoti lepo izpričuje ekspertnost v odnosu do sindikatov, pa saj o tem pišemo iz tedna v teden.

Tokrat nekaj več o **Rajku Pirnatu**, ministru za pravosodje. Ekspert, da mu ni para, ko je treba na televiziji potarnati o zaroti rdečih direktorjev, o skupni zaroti med njimi in Svobodnimi sindikati, ko je treba ukrasti, kar je od družbene lastnine še ostalo in podobne modrosti.

Ne bi na široko obnavljal spomina na njegovo ekspertno stališče do tihotapstva ali na to, kako mož, prvi odgovoren za pravno državo, krši prometne predpise oziroma policijske ukaze.

Res je že to resno kot sam vrag, saj gre za svetel zgled, za znan in tako kritiziran balkanski sindrom »kud svi Turci tud i mali Mujo«. Gre za nekaj še bolj resnega:

Nobeno medijsko nastopništvo in ne strankarska demagogija ne bosta dala ekspertnega odgovora na ključno vprašanje – Kaj lahko država stori? Kaj mora država storiti?

Naj gre za delavske pravice, za krajo družbenega premoženja z divjo privatizacijo ali še bolj neposredno, naj gre za svobodno, a urejeno tržišče ali pa neprecenljivo škodo, ki udarja po slovenskih gozdovih...

Skratka, prvo in prvo, kar mora država postoriti, je železna oblast zakona! Sicer pride pač do oblasti lobijev, mafije celo, skratka tega, čemur pravimo Divji zahod, balkanizacija in kaj vem kako še.

Pravna država je pravni sistem, sodniki, kot se spodobijo in z vso veljavo, ki jim gre, pravniki... Lojze Peterle je v omenjenem nastopu od vsej hvali in samohvali vendarle zdrnil v samozanikanje – ko je našteval, kaj bo uredil bolje, bolj pošteno (od avtomobilov do samovolje s proračunskimi sredstvi), je s tem pač priznal, da doslej ni bilo ne dobro in ne pošteno. In večina tega sega prav na področje, za katero je odgovoren minister za pravosodje.

Saj je tako enostavno – kar je novo, je treba urediti na novo in dotlej zagotoviti, da deluje staro. Sesuti staro in ne biti sposoben zgraditi novega na tako pomembnem področju kot je pravni sistem, pa je daleč od ekspertnosti.

Direktorske službe

Slovenija je še zmeraj v gospodarski krizi, ki ji še ni videti konca. Pristojne slovenske ustanove je verjetno brez kvalitetnega vodstvenega kadra ne bodo mogle rešiti. V skladu z gospodarskimi programi, zakonodajo in drugimi ukrepi bo potrebno vpeljati odgovornost in jamstvo vodilnih za uspešnost poslovanja gospodarstva. Zdaj še ni noben direktor odgovarjal, če je pripeljal podjetje v rdeče številke ali stečaj. Dogaja se prav nasprotno. Z divjo privatizacijo je ponovno uvedeno njihovo kolobarjenje. Direktorji, ki so pripeljali podjetje v stečaj, so v večini primerov tudi na vodilnih mestih in novih podjetjih, ki so jih ustanovila preminula stara podjetja. Tako se zgodba ponavlja.

Da bi se rešili nesposobnega kadra, zahtevamo od pristojne oblasti, naj prouči vzroke za stečaje podjetij, tudi s strani sindikatov in delavcev, pri katerih bodo lahko dobili mnoge dodatne podatke. Predlagamo in zahtevamo za vse vodstvene kadre polog oziroma denarno akontacijo v najmanjši višini 10.000,00 DEM za jamstvo. Po končanem uspešnem vodenju podjetja jo lahko dobijo v celoti vrnjeno z obrestmi. Če bi bilo poslovanje neuspešno, bi polog pripadal podjetju. Banke bi lahko redkim direktorjem, ki nimajo toliko denarja, posodile na hipoteko. S tem bi gospodarstvo dobilo sposoben in zainteresiran kader, ki bi pomagal pri gospodarskem vzponu. Mnogim vodstvenim kadrom je v glavi samo to, kako bi uničili obstoječe podjetje in odprli svoje, privatno, z enako dejavnostjo, ali pa si z divjo privatizacijo in umetnimi holdingi zagotovijo trajne položaje (beri denarne) brez nadzorstva. Vsekakor je potrebno s to dopolnilno zakonodajo pohiteti.

Črna lista se vztrajno širi.

Predsednik
predsedstva NSS:
Rastko Plohl

Ugovor na odprto pismo »Francelj, nehaj že zavajati slovenske delavce«

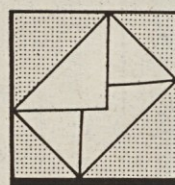
Človeška natura je različna od človeka do človeka, od delavca do delavca. Nesmiselno je pričakovati, da bi vsi delavci svoje interese videli v samo eni sindikalni organizaciji. Takšno enotnost se je obdržalo na naših tleh mnogo let z diktaturo. V teh letih si je svobodni sindikat ustvaril privilegije, ki se jim ne more in ne more odreči. Vse, kar je novega in želi na površje, je z njihove strani treba pomendati in potlačiti. Eden glavnih akterjev demokratskih premikov na sindikalnem področju je g. Tomšič »Francelj«. Verjetno bo o njegovem vizionarstvu več vedela povedati zgodovina, saj poznate tisto, da je umetnik poplačen za svoje delo šele po smrti, politične odločitve pa se prav tako odražajo v zgodovini in svojo pravo ceno dobijo kasneje. Ljudje težko razumejo odločitve, ki nam iztirijo vsakdanjik, pa četudi so te odločitve dobre. Zato tudi trdoživci cvet neodvisnosti le počasi prodri v našo zavest, ker je blaten in ponižan 1000-krat na dan. Le po zaslugi močnih in res neodvisnih ljudi ta veja sindikata živi in se upira vsem nesramnim in podlim potikanjem in blatenju.

Tudi rek, ki pravi, dokler se o tebi piše in govori, res živiš iz dneva v dan, potrjuje, da nas je peščico neupogljivih sindikalistov, ki drug drugemu dajemo moč, da drugačnost lahko zaživi. Hudo je z ljudmi v svobodnem sindikatu obdržalo sindikalno enotnost. Veliko pokončne drže je bilo potrebno pri ustanavljanju več-

strankarskega sistema, še več pri ustanavljanju sindikalnega pluralizma. Ogrožena je bila socialna eksistenca posameznika, ogroženo delovno mesto zaradi drugačne miselnosti. O tem lahko govorijo le tisti, ki so to kalvarijo doživeli.

Zakaj se Goljot boji Davida! Kdo se boji konkurence? Kdo kaže na drugega, da je razbijatelj delavstva? To so tisti, ki niso došli časa, v katerem živijo, skratka, so nesposobni. Veliko je bilo pritiskov na nas, naj se združimo z gnezdom boljševizma, rekoč, da smo tako in tako obsojeni na pro-

PREJELI SMO

Tako je umiral lendavski Primat

Zgodba je kratka, a žal resnična in za nekdanje delavce propadlega podjetja kruta. Najprej so nas dobesedno »prisilili«, s tisočimi »steklenih« argumentov, da smo glasovali za izstop iz Primata. Obljubljali so nam »med in mleko«, valili vso krivdo na nesposobnost in mačehovski odnos mariborske matične organizacije... Prav ti »vizionarji« so še »pred pokopom« nove firme (Tovarna logistične opreme) pravočasno pobrali »šila in kopita« in odnesli s sabo, kar se je še odnesti dalo. Stečajju se ni dalo več izogniti...

Več kot 400 nas je ostalo na cesti, toda verjeli smo v pravičnost, v novo firmo; verjeli smo, da se bo našel nekdo, ki bo cenil človeka, njegovo delo, znanje, poštenost... Res je, poklicali so nas okrog 100, toda že po treh urah dela smo bili poslani domov z obrazložitvijo da niso rešene za-

deve na relaciji TLO (Tovarna logistične opreme) in LOGO (nova firma v ustanavljanju) in da nas bodo čez kak dan poklicali. Prišli so novi ljudje (naj bo ironija večja – takšni, ki so od drugod morali oditi!), v firmi pa so ostali prene-kateri, ki so jih že takrat »zabili« ob stolp strahu, zato nihče med nami »s ceste« ne verjame ne v pravičnost ne v povratek. Minilo je namreč 14 mesecev...

Delal sem še mesec dni pogodbeno, ker sem pripravljel kadrovske zadeve v zvezi z organizacijo nove firme. Kriterijev, ki naj bi pomagali pri izbiri kadrov, nihče ni upošteval, še manj socialne stiske, sicer se ne bi moglo zgoditi, da ostane na cesti sposobna, po stažu najstarejša delavka, ki je povrh še samohranilka, ali strojni tehnik, ki je bil ves čas zgled predanega, sposobnega in poštenega delavca z dolgoletnim stažem, vendar (na njegovo škodo) z »lastno hrbenico«! Ne, potrebno je bilo izbrati (kot v TLO) sebi enake, po sistemu »kimajočih glav«; odločale so spet »veze« in »vezice«, firma pa naj plava v kalni vodi, kjer »roka roko umije«. Mesec dni mojega pogodbenega dela ni bilo dovolj, da bi spoznal stečajnega upravitelja TLO, ki je mimogrede »pobral« mesečni znesek, ki je takrat ustrezal približno plačam desetih de-

pad. Ravno ti ljudje iz vodstva starega sindikata ne znajo drugega kot ščuvati ljudi, delati zmedo, podpirati sovraštvo in delati sramoto mladi slovenski državi. Nič koliko bolesterne ljubosumnosti se je zlilo na malega Davida, ki je vedno bil aktiven, dokazoval, da je potrebno težiti k boljšemu jutri, k razbistritvi delovnega človeka.

Ogromno je prav ta mali sindikat pripomogel, da smo v tem trenutku postali mlada država. Čeprav se je 98 % odločilo za Slovenijo, bi bilo vprašanje, kje bi bila Slovenija, če bi se uresničile namere, ki ste jih v načrtovali (socialni nemiri, kaos). Tok Save bi odnesel Slovenijo na Jug ne v Samostojnost.

Predsednik KNSS Litostroj:
Jože Erčulj

P. S. Upam, da ste toliko poštene, da boste pismo objavili v celoti. S spoštovanjem!

P. S. k P. S.

Seveda smo toliko pošteni, celo z veseljem objavimo vsako pismo – tudi po vašem načelu, reku pravzaprav, ki ga omenjate: Dokler nam pišejo, nas kritizirajo, pomeni, da nas berejo...

Res pa ste nas spravili v prav majhenko težavico – ali vaše pismo uvrstiti med pisma bralcev ali na literarno stran. Upamo, da nismo udarili mimo.

Uredništvo

lavcev, ki pa si jih lahko našel v vsakem trenutku v lakirnici ali ob varilnem aparatu. Delavci z več kot 15, 20, 30 leti delovne dobe v Primatu, ki so kot varilci, barvarji ali transportni delavci pustili tam tudi svoje zdravje, so npr. osebnih dohodkov za november 1990 prejeli s polnetno (!) zamudo, regresa za leto 1990 pa še do danes ne! Celotni občinski veljaki so se nad tem zgražali in začudili! Tem delavcem so vrata firme danes zaprta, predvsem ne smejo v proizvodnjo, da ne bi »zastrupljali« ozračja. Novi »bosi« pa so pripeljali tovarno že tako daleč, da se na veliko prodaja celo inventar, kot so recimo pisalne mize. Seveda vzemo za dražbe in takšne razprodaje, mi, ki smo bili tam zaposleni dolga leta, ko so zadeve že »urejene«, torej, ko so stvari prodane oziroma razdeljene tistim, ki so pač »blizu ognja«, njihovim svojcem ali prijateljem. Pač, usluga za uslugo...

Pa še nekaj, kar ne more niti mimo občinske vlade. Tisti, ki smo jih javno obsodili in ožigosali kot glavne krivce za propad podjetja, saj so sedeli na odgovornih mestih, se polagoma vračajo na kraj »zločina«! Politični vrh lendavske občine, kjer je gospodarstvo ubušano in je že 1800 delavcev brezposelnih, dnevna migracija delavcev iz sosednje Hrvaške (če-

Zakon o reprezentativnosti sindikata

Omenjeni zakon je v nasprotju z mednarodno konvencijo št. 87 o sindikalnih svoboščinah in varstvu sindikalnih pravic (1948) in konvencijo št. 98 o uporabi načel in pravic organiziranja in kolektivnega dogovarjanja, ker ovira sindikalno delovanje in jemlje manjšim sindikatom v smetu priznanje in uveljavljene pravice in svoboščine. Zakona dejansko sploh ne potrebujemo, ker v Sloveniji ni toliko sindikatov, da jih ne bi mogli sklicati. Sindikati v Sloveniji so organizirani na različnih ravneh kot tudi po različnih panogah, tako da je na tem področju zadeva jasna. Obstaja tudi sindikalna koordinacija, ki dejansko zajema vse Slovenske sindikate. Predstavniki državnih ustanov in GZS lahko na ta način neovirano sodelujejo s predstavniki sindikatov.

Kršeni so tudi temeljni ustavni členi in sicer tili: členi št. 14, 15, 42, 44, 63, 76 in 77.

Reprezentativnost sindikatov je dejansko postavljanje delavcev, ki so v različnih sindikalnih organizacijah, v pravno in statusno neenak položaj. Zato predlagamo, da se umaknejo omejitve, ki govorijo o številu članstva, kot tudi, da je pridobitev pravne osebe in pravica do sklepanja kolektivnih pogodb izključna pravica reprezentativnih organizacij. Zahtevamo, naj bo sindikalizem brez kakršnih koli političnih vplivov in špekulacij.

Predsednik predsedstva
NSS:
Rastko Plohl

prav kot avtor tega članka nimam nobenih nacionalnih predsodkov in se s tem tudi strinjam, če gre za kader, ki ga ni oziroma primanjkuje) pa dosega kar slabo polovico brezposelnih, bi se moral zares zamisliti, saj če se plaz nezadovoljnih in prevaranih delavcev sproži, ga ne bo moč zaustaviti. Skupni sestanek občinske vlade s predstavniki nezaposlenih je le dokaz, da ni pravega posluha za težave in stiske brezposelnih; enostavno nismo dobili nobenih odgovorov na vprašanja in smo sejo sodo zapustili brez vere in upanja v boljše čase.

F. Bobovec

Odprto pismo

Spoštovani g. Alojzij Suštar, metropolit

Nikoli doslej nisem pisal nobenemu dušnemu pastirju, vendar mi dovolite, da vam napišem teh nekaj vrstic, pa ne z namenom, da bi vas žele žaliti, poniževati, kajti prepričan sem, da ste se pred našo verno slovensko javnostjo dovolj sami ponižali, ker se niste želeli odzvati vljudnemu povabilu, da bi se udeležili spominke komemoracije ob obletnici hudih bojev slovenskih borcev za osvoboditev naše domovine izpod nacističnega pa tudi fašističnega škornja v Dražgošah, kjer bi simbolično pokropili kraj in zemljo, kjer je tekla kri naših junakov.

Ob vaši ignoraciji se mi vsiljuje misel, da po vsej verjetnosti niste dovolj seznanjeni s tem, da je bilo v NOV in POJ oziroma v partizanih vsaj 80 odstotkov aktivnih borcev, ki so verovali in v bojih tudi umrli. Verjetno tudi ne veste ali nečete vedeti, da je imela slavna XIV. Udarma divizija na svojem bojnem pohodu iz Jugorja oziroma Dolenjske na Stajersko in Koroško s seboj Jožeta Lampreta, župnika, doma iz Haloz, ki je celo v času pohodov maševal in opravljal mašniške dolžnosti. Pozabljate, da je v NOV in POJ sodelovalo tudi precej župnikov, mnogi so tudi padli v bojih za našo svobodo.

Znano pa mi je, da pa si po drugi strani še kako prizadevate, da bi bili sedaj, ko smo real-socializem pokopali, kot predstavnik božje besede v središču pozornosti, da se udeležujete raznih slovesnosti, žal pa niste mogli prestopiti praga zadrtih dediščin, da bi bili prišli v Dražgoše, medtem ko ste z mašniškim obredom počastili spomin na pobite ob slovenski spravi v Kočevskem Rogu, bili tedaj skupaj z g. Milanom Kučanom, predsednikom predsedstva naše mlade nove države Slovenije. Menim, da je v interesu popolne pravice res potrebno odstraniti tančico sovraštva do vseh, ki so se v letih od 1941 do 1945 bojevali proti okupatorju na slovenski zemlji. S spoštovanjem!

V vednost g. Milanu Kučanu, predsedniku predsedstva Republike Slovenije

Franjo Hovnik, Ptuj

stev sodelavcev, poslovilno zasko pa je priredil v lastni režiji. Za vse to nam ni žal, ker se dobro razumemo in smo vse to z veseljem financirali.

Vsa leta mojega službovanja nisem bila nikoli v disciplinskem prekršku in ne v postopku pri Komisiji za delavsko kontrolo. V se-

daj prepovedane poslovne prostore se nisem hodila nikoli treziti, nikogar nisem vodila v poslovne prostore in ničesar nikoli odnesla, čeprav sem imela edina ključke vseh prostorov, glede na zaupanje mojih nadrejenih (bivših direktorjev, vodij – koordinatorjev tehničnega sektorja itd.).

"ODHODNICA OB UPOKOJITVI IN SPOMINSKA GRAFIKA"

val znak: _____
naš znak: 400/13-92-GN

zadeva: Zahteva za vrnitev ključa in prepoved prihajanja v delovne prostore ING inženiringa na Pavšičevi 4

datum: 17.01.1992

Dne 4.1.92 vam je v našem podjetju prenehalo delovno razmerje.

Ugotavljamo, da do danes še niste vrnili ključev naših delovnih prostorov in, da tudi med delovnim časom še vedno prihajate v delovne prostore, kar moti normalen delovni proces.

Glede na navedeno, zahtevamo, da najkasneje do torka, 21.1.92 vrnite ključ v tajništvo na Linhartovo 1, od 20.1.92 pa vam prepovedujemo vstop v delovne prostore na Pavšičevi 4.

Prijateljski odnos z bivšimi sodelavci lahko gojite še naprej izven rednega delovnega časa.

Za uveljavljanje vaših pravic so vam vsi podatki in dokumentacija na voljo v naši pravni službi pri N. Gregorin.

Lep pozdrav!

V.d. direktorja:
INGENIERING KONČAR, d.o.o. Ljubljana
V. Gregorin

V vednost:
1 x tajništvo na Pavšičevi 4, N. TURK,
1 x pr. služba, N. GREGORIN

61107 Ljubljana, Celovška 136, p. p. 51, telefon: (061) 595 973, žiro račun: 50104601-13245
— komercialni sektor: Linhartova 1, telefon 324 745 — inženirski sektor: Pavšičeva 4, telefon 559 146
— inženirski sektor: Vodnoga 5, telefon 319 794 — spletni sektor: Celovška 136, telefon 555 462

Zato ni razlogov za prepoved vstopa v poslovne prostore, še posebno med delovnim časom, k mojim bivšim sodelavcem.

Moj prispevek prepustim vaši formulaciji, da ga posredujete v svojih novinarskih besedah, le da bo ohranil smisel mojega namena.

Namenjen je tistim, ki so ta dokument izstavili in tistim, ki

osebno poznajo podpisnike tega dokumenta.

Prav pa bi bilo, da si naša pravna služba vzame preostanek časa za uskladiitev samoupravnih splošnih aktov z novo zakonodajo in se ne ukvarja z neplodnimi stvarmi, ker stroške za omenjene službe nosijo vsi še aktivni delavci na Pavšičevi ul. 4.

Lep pozdrav!

Rozi Ferfolja

PREDVOLILNA ARENA

Takoj sprejeti pokojninski zakon

Ne samo zaradi bližajočih se volitev, ampak iz preprostih človeških vzgibov je skrb za ljudi, ki so svoja najboljša leta vložili v to, kar imamo, samoumevna. Toda za pretežni del nekdanje Demosove koalicije očitno ni. O pokojninskem zakonu je bilo sicer mučno, a vendarle doseženo politično soglasje, mnenja med skupščinskimi zbori so se razlikovala le še v enem niti ne najbolj pomembnem členu, ki bi ga bilo moč uskladiti na skupni seji v nekaj minutah. Toda ne! Pred tem je treba sprejeti zakon o zadru-
gah, za katerega vemo, da je zaradi spornega poglavja (po njem naj bi se celotne predelovalne industrije pod firmo popravljanja krivic iz preteklosti polastila vodilna smetana v zadrugah) usklajevanje že večkrat propadlo. Nad interese več kot 400 000 tisoč upokoencev, da o generacijah, ki bodo prišle za njimi ne govorimo, se je nenadoma postavila »pravičnost« za razmeroma ozek krog ljudi, ki pa ima veliko moč in vpliv v parlamentu.

Kot že rečeno, niso vsi nekdanji in zdajšnji demoso-
vci brez občutka za to, kako živi pretežna večina državljanov. Mednje zagotovo spada podpredsednik družbenopolitičnega zbora **Tone Peršak**, kar je nemalokrat tudi dokazal. Zadnjič, ko je tvegal, da ga njegovi nekdanji strankarsko koalicijski kolegi povaljajo po katra-
nu in perju, je zahteval, da se skupno zasedanje vseh zborov skliče takoj in zakon o pokojninah končno sprejme, zakon o zadrugah pa takrat, ko bo o njem doseženo vsebinsko politično soglasje. Če bi poslanci njegov predlog sprejeli, bi se zgodilo najmanj to, da bi upokoencem njihove pokojnine sproti usklajevali z rastjo plač, kar na videz ne pomeni bog ve kaj pomembnega, vendar bi vsaj zoprn priokus političnega izsiljevanja popustil.

Pogodba z Demosom je Zelene Slovenije ne-
nehno odtegovala od ekoloških ciljev, tako da so bili bolj ali manj dodatna utež, s katero so Demosovi jastrebi lahko s preglasovanjem izsilili njim vsečne odločitve, ki pa seveda niso imele nobene zveze z varovanjem okolja. Še več, celo pri odločitvah, ki so krepko zarezale v varovanje človekovega okolja, so morali sklepati kompromise ali se celo podrediti bolj agresivnim v koaliciji. Spomnimo se samo njihovega poraza v zvezi z melioracijami močvirnatih kmetijskih zemljišč. Podobna usoda jih najbrž čaka tudi z zaprtjem krške jedrske elektrarne. Čeprav je večina poslancev ves čas

»Zeleni« prestop

zatrjevala, da jim ne gre za nič drugega kot za zdravo okolje, so jih njihovi nastopi v skupščini večkrat postavili na laž. Piko na i je postavil eden njihovih najbolj zgovornih poslancev **dr. Stanko Buser** s prestopom h kmečki oziroma po novem Slovenski ljudski stranki. Torej točno k tistim, s katerimi bi si moral biti zaradi varstva okolja vsaj malo v laseh. Namesto tega je že pred prestopom podprl »kmetijske« in se zavzel za to, da se zakon o pokojninah lahko sprejme le, če se sprejme tudi vsebinsko zelo sporni zakon o zadrugah. Njegovo zatrjevanje, da ima v svoji novi stranki več prostora za ekološko delovanje kot v stranki Zelenih, je zato najbrž samo za tiste najbolj (politično) naivne volilce.

Jože Poglajen

POLN BALON PRAZNEGA ZRAKA

France Tomšič nam je s sodiščem grozil že po srečanju z delegacijo bavarskih sindikatov. Ker kljub najboljši volji ni znal povedati zakaj in ker je bila grožnja vendarle javna, smo dva meseca menciali, vsi smo hodili v službo tresočih kolen, pogovor ni več stekel, nekaj nas je posivelo...

Nič! Razen nove grožnje. Pa kolega France sploh ve, kaj dela!? Mar res ne more drugače obračunati s stališči tako odprtega časopisa kot je DE? Mar nas res hoče psihično uničiti?

Kako naj bi človek spal, delal, zaživel to polno, demokratično življenje, ko mu nad glavo visi Damoklejev meč?

Da bi možak Tomšičevega kova grozil v prazno, da si ne bi upal na sodišče, komaj verjamem. Nam torej pripravlja še hušjo kazen, on, tako vnet zagovornik demokracije in pravne države? Spet ne verjamem.

Gre torej vendarle za poln balon praznega zraka? Poglejmo, pogumno, brez strahu pred kaznijo božjo:

V torek je na srečanju med vlado, zbornico in sindikati pred pogajanj o socialnem paktu France Tomšič prvič v življenju blagovolil ogovoriti novinarja DE Frančka Kavčiča (šment, torej je stvar le resna!). **Zagrozil je, da bo zdaj pa res, čisto zares tožil DE.** Saj svobodni sindikati da tako ali tako po njem le svinjajo, DE pa stalno pretirava.

Sodu, da je pa izbilo dno pismo, ki smo ga pod naslovom »Francelj, nehaj že zavajati delavce« objavili v prejšnji številki. Tomšič trdi, da smo ga napisali sami ali pa »Vodovnikovi«.

Po teži drugi prekršek pa naj bi bil naš zapis pogovora z bavarskimi sindikati. Objava da je nepoštena in nismo pokazali spoštovanja do njegove pravice internega pogovora.

To, da ne objavljamo njihovih odmevov na naše pisanje, je le smetanova kronica na torti iz Francetove kuhinje. Zato le o grehu številka ena in grehu številka dva:

1. Pismo je pač pismo in DE praviloma objavi vsako. Pri takšnem kot je »inkriminirano«, preverimo, ali je avtor pravi ali ne in tudi tokrat smo preverili. Tomšičeva reakcija pa najbolj nazorno priča o njegovem odnosu do ljudi, do delavcev. Prav neverjetno se namreč ujema z reagiranjem enega naših bivših partijskih sekretarjev, ko smo na samoupravnem organu obravnavali pisno pritožbo skladiščnika. Po »slogu, po izrazih, po tonu« je partijski veljak enostavno ocenil, da ga ni napisal skladiščnik. Torej »nekdo tiči zadaj«. Zarota!

2. O drugem grehu le toliko, da sem se na omenjenem srečanju z bavarskimi sindikalisti najmanj trikrat sprl s Tomšičem, saj sem bil na njegovo vztrajno namigovanje prisiljen gostom pojasniti, da nisem ne član kaj šele predstavnik svobodnih sindikatov, ampak novinar časopisa slovenskih delavcev.

Če človeku tako vztrajno ponavljaš, da si le in samo novinar, menda ne misli, da si na takšnem sestanku zato, da bi popil kavo?!

Le še tole – pišem enostavno zato, da bi ljudem, ki jih Tomšič še uspe speljevati, pojasnil – Grožnje, grožnje, grožnje in nič več! Ali vendarle in končno sodišče?

Franceta Tomšiča je uredništvo dvakrat povabilo k sodelovanju. Celotno intervju je zviška zavrnil. Kako naj se še odpremo?

Ciril Brajer

EVROPA SOCIALNE PRAVIČNOSTI

Boj za ekonomsko demokracijo (4)

Za nemške delavce, pa tudi za pripravo slovenske zakonodaje o participaciji delavcev v podjetjih, so seveda najpomembnejše izkušnje z veljavnostjo in uporabnostjo zakona o soodločanju. Ta zakon namreč še zdaleč ne varuje vseh zaposlenih v Nemčiji. Podatki, dobljeni na podlagi statističnih raziskav (veljajo za prejšnjo Nemčijo, ker za novo republiko še ni zanesljivih podatkov) kažejo, da je v prejšnji Zahodni Nemčiji od skupno 26 milijonov zaposlenih le 39 % uživalo navedene pravice po zakonu o ureditvi podjetja; 17 % delavcev pa je uveljavljalo pravice na podlagi zakona za osebno zastopništvo v javnih službah.

Vendar pa pravice predstavnikov v javnih službah še zdaleč ne dosega tistih, ki jih imajo člani sveta podjetja: 44 odstotkov vseh zaposlenih namreč nima nobenih zastopnikov, ki bi organizirano uveljavljali njihove interese zato, ker ne morejo izkoristiti pravice do sveta podjetja, in sicer predvsem v primerih, ko ima podjetje manj kot pet zaposlenih ali ko ta zakon ne velja, če gre za cerkvene delodajalce.

Kako pomembno je za zaposlene, da lahko uveljavljajo svoje pravice prek sveta podjetja, nam pokaže že primer odpuščanja delavcev. Če dobi zaposleni delavec odpoved in prej svet podjetja s tem ni bil seznanjen, odpoved ne velja. Če zaposleni v podjetju nimajo sveta podjetja, je odpoved takoj pravnomočna. Pri zadeti delavec v tem primeru lahko vložijo pritožbo pri sodišču za delovne spore, toda nima pravica opravljati svojega dela do razsodbe sodišča.

Če pa obstaja svet podjetja, ki se z odpovedjo delavca ne strinja, ga mora podjetje v času do odločitve sodišča še naprej zaposlovati.

Zanimivo je, da imajo v mnogih majhnih in velikih podjetjih svet podjetja, ki pa ni sposoben izkoristiti vseh pravic in možnosti, ki jih nudi zakon o soodločanju. Koliko bo svet podjetja učinkovit pri uveljavljanju pravic delavcev je namreč precej odvisno predvsem od množičnosti članstva v sindikatu.

Povezava med sindikatom in svetom podjetja je zelo pomembna za uspešno zastopanje zaposlenih. V tem smislu je še posebej pomembno določilo zakona o ureditvi podjetja, ki omogoča sindikatom, ki imajo svoje člane v podjetju, pravico do samostojnega obiska v podjetju. Na ta

način se lahko svet podjetja po potrebi posvetuje s sindikalnimi predstavniki. Predstavniki sindikata imajo poleg tega pravico, da na zborih kolektiva, ki niso javni, informirajo zaposlene o sindikalnem delu.

Pri Audiju nimajo s temi vprašanji nobenih težav: 98 odstotkov delavcev je namreč organiziranih pri panožnem sindikatu metalcev, od uslužbencev pa več kot 70 % zaposlenih. To je seveda v primerjavi z drugimi nemškimi podjetji zelo velik uspeh. Imajo več kot tisoč sindikalnih zapornikov, ki na svojih delovnih mestih zastopajo interese zaposlenih in najožje sodelujejo s svetom podjetja.

Ob tem pa se kljub uspešnem zastopanju delavcev srečujejo z drugim problemom. Zakon namreč predpisuje, da člani sveta podjetja

opravljajo svojo funkcijo častno in zaradi tega ne smejo imeti privilegijev niti škode. Zakon hkrati določa število članov podjetja, ki to delo opravljajo profesionalno. To pravilo pa ne zadovoljuje predvsem večjih podjetij, saj bi imeli na tej podlagi pri Audiju, ki ima 27.000 zaposlenih, le 19 profesionalno zaposlenih članov sveta podjetja. To pa je seveda premalo za izvajanje vsakodnevnih nalog. Imajo 43 članov sveta podjetja in še vedno ocenjujejo, da je to število neustrezno, saj pride na vsakega člana sveta po 600 zaposlenih. V samostojnem podjetju s 600 zaposlenimi ima namreč svet podjetja 11 članov. Ker postaja osebna skrb za zaposlene iz dneva v dan pomembnejša, so v Audiju z vodstvom podjetja sklenili dogovor, ki je veliko boljši od zakona. Tako je pri njih vseh 43 članov sveta podjetja profesionalcev. Poleg tega pa imajo še 25 strokovnih delavcev, socialnih delavcev ter sekretark, ki pomagajo članom sveta pri njihovem delu. Plačuje jih podjetje, ki s tem krije tudi vse stroške, ki nastajajo pri delovanju zastopnikov zaposlenih.

Delo člana sveta podjetja pa zahteva tudi njegovo ustrezno kvalifikacijo, ki jo mora še dodatno pridobiti. Poznati mora ne samo zakone, ampak tudi mrežo gospodarskih povezav, saj prevzema s svojim delom odgovornost za stalnost delovnih mest v podjetju. V ta namen nudi sindikat članom sveta podjetja in drugim zastopnikom delavskih interesov potrebne usposabljanje na podlagi posebnih izobraževalnih programov, ki se izvajajo na stroške podjetja.

Branka Preželj

X-25 javlja

VEČNI ČASI UNIVERZALCEV

Deset predavanj za študente in izobražence je predvsem poceni. Predavanja so naslednja:

- Ponedeljek, **KRŠČANSKE VREDNOTE IN OSEBA**
 - Sreda, **KRŠČANSKE VREDNOTE IN NAROD**
 - Ponedeljek, **KRŠČANSKE VREDNOTE IN SLOVENC**
 - Sreda, **KRŠČANSKE VREDNOTE IN ATEIZEM**
 - Ponedeljek, **KRŠČANSKE VREDNOTE IN LIBERALIZEM**
 - Sreda, **KRŠČANSKE VREDNOTE IN NOVA DUHOVNOST**
 - Ponedeljek, **KRŠČANSKE VREDNOTE IN KOMUNIZEM**
 - Sreda, **KRŠČANSKE VREDNOTE IN UMETNOST**
 - Ponedeljek, **KRŠČANSKE VREDNOTE IN FILOZOFIJA**
 - Sreda, **KRŠČANSKE VREDNOTE IN ETIKA**
- Prispevek udeležencev predavanj: – študentje 50 SLT, zaposleni 100 SLT
Navedena vsota velja za celoten cikel in ne za posamezna predavanja.

Tisto, kar še posebej navduši pri takem prijemu, je **borbeno soočanje »krščanskih vrednot«** z vsem, kar je na razpolago. Saj ne da bi komu očitali fundamentalizem ali kaj podobnega, ampak preseneča nas tista **neznosna lahkotnost prepoznavanja**, s katero se predavatelj – imena niso važna – loteva vseh nasprotnikov, takole po spisku in po potrebi. V demokraciji velja svoboda besede, zato takega pristopa še kritizirati nečemo. Problem je le v tem, da nas neznosno spominja na **metodo**, s katero se je **borbeni marksizem** loteval svojih nasprotnikov zadnjih »45 let«. Razlike med marksisti in klerikalci pravzaprav ni. Ustvarili niso ničesar svojega, originalnega. Povsem vseeno je, ali se soočajo »rdeči« ali »črni« s posameznimi področji človekovega delovanja. Zato sta pojma »krščanske vrednote« in »marksistični pristop« med seboj zamenljiva; če nič ne ustvarita, lahko vse skritizirata z edino pravilno doktrinarne pozicije. V tem grmu tudi leži tista skrivnost, ki je X-25 dolgih dvajset let ni uspel razvozlati, namreč kako so takoj po podpisu Dolomitske izjave med NOB številni krščanski socialisti lahko čez noč postali tako goreči komunisti in marksisti (npr. Javoršek). Sedaj se dogaja obratno, saj številni goreči komunisti čez noč postajajo borci Peterletove SKD. Po zmagi demosocev so takoj odkrili pravo vero in tudi otrok jim več ni treba skrivaj nesti h krstu. Filozofsko lahko pristavimo, da je samo **metoda** ostala ista in način soočanja s svetom; le da njih samih, rdečih ali črnih, v teh soočanjih ni; so le služabniki vseobsežne doktrine. Vse se spreminja zato, da se nič ne bi spreminilo, je rekel pesnik. In z njim vred tudi

X-25

Izjava za javnost

V času, ko večina prebivalcev Slovenije nima več denarja za kolikor toliko normalno preživetje, je uvajanje novega zakona o prometnem davku ponoven dokaz, da oblast nima nikakršnega občutka za življenje večine. Dejstvo, da bodo po tem zakonu cenejši denimo dragi avtomobili, dražja pa osnovna živila in večina predmetov, potrebnih za vsakdanjo eksistenco, govori o absurdnosti tega, da »evropske davke uvajamo v času, ko ni nobenih drugih možnosti za življenje po evropskih standardih. Za nas, socialdemokrate, je nesporejmljivo, da davki postaja sredstvo, s katerim bodo revni

postali še revnejši, bogati pa še bogatejši!

V socialdemokratski uniji zahtevamo, da se država začasno odreče svojim denarnim apetitom oziroma davku vsaj na osnovna živila in predmetih za vsakdanjo rabo, kar je mogoče določiti in strokovno zagovarjati. S tem bo pokazala vsaj to, da se zaveda težavnih razmer, v katerih živi veliko ljudi, in dokazala, da jim je pripravljena pomagati vsaj s temi olajšavami, če jim že ne more z delovnimi mesti in boljšimi plačili.

Predsedstvo
Socialdemokratske unije
Slovenije

Socialdemokratska unija piše

Odprto pismo vladi

Socialdemokratska unija Slovenije je že dalj časa opozarjala, da smo v položaju, ko večina ljudi, ki žive od svoje mesečne plače, enostavno ne more več zagotavljati sebi in svojim družinam človeka vrednega življenja. Zaradi bistvenega znižanja industrijske proizvodnje, od katere je odvisna, je v posebej brezizhodnem položaju industrijski delavec. Veriga stečajev, čakanje na delo doma, trajni tehnološki viški zvišujejo število dejanske brezposelnosti daleč preko uradnih statističnih podatkov. Ocenjujemo, da znaša danes ta številka že 150.000 brezposelnih. Zato trdimo, da je dosedaj plačal prehajanje podjetij v tržno ekonomijo v največji meri prav industrijski delavec. Socialna beda tega sloja je vzrok za nevarno socialno bombo, ki se bo samoaktivirala, ker ti delavci zaradi svojega položaja nimajo več česa izgubiti. Tak položaj je dokaz, da smo zapravili nekatere pomembne primerjalne prednosti na področju gospodarske in socialne politike v primerjavi z vzhodno Evropo. Vaše reakcije na vse to so medle in neučinkovite, kar pa zadeva razvojno politiko pa je vaša vlada prva odgovorna za blokado lastninske zakonodaje, ki je eden pogojev za začetek nujnega gospodarskega preporoda.

V Socialdemokratski uniji zato na vas in slovensko javnost naslavljamo naslednja stališča in zahteve:

1. Sprememba vlade

Današnji čas terja bistveno boljše ekonomsko in socialno politiko, ki pa je vlada očitno ni sposobna uveljaviti. Kompetentnejša vlada, kjer bodo imeli glavno besedo predvsem ekonomski strokovnjaki, je zato pogoj za kvaliteten skok v okvire nove gospodarske rasti.

2. Zmanjšanje javne porabe

Pomembno zmanjšanje večine oblik javne porabe in angažiranje večine ustvarjene vrednosti za nove gospodarske programe je v tem času, ko niso bile ustvarjene možnosti za vstop tujega kapitala, nujna naloga. Odpiranje novih delovnih mest v obetavnih programih z novo zaposlovalno politiko, je možno s kreditnimi vzpodbudami in razvojnimi skladi, ki smo jih v preteklosti prevečkrat v glavnem zapravili ali pa izničili njihove učinke.

3. Spodbujanje novih tržnih programov

Nujno je spodbujanje in kreditiranje prodora naših podjetij z ustreznimi sposobnostmi na tuje trge, kar še zlasti drži za gradbeništvo s predimenzioniranimi zmogljivostmi in slabimi kreditnimi možnostmi, industrijsko strojne opreme in še nekatere druge industrijske veje, ki zaposlujejo veliko delavcev.

4. Socialna pomoč

Pomembno je uvajanje novih oblik socialne pomoči, navezane predvsem na reševanje najpogostejših primerov nezaposlenosti, torej bolj organizirano v smeri iskanja dela in zaposlovanja delavcev, ki so nezaposleni ali delajo v programih, ki jim ne morejo zagotavljati eksistence. Projekt javnih del ni stekel, prav tako ni nove zaposlitvene politike, posebej je položaj pereč pri zaposlovanju mladih, iz šol prihajajočih generacij. Iz sedanjih zavodov za zaposlovanje bi morali še v večji meri kot sedaj ustvariti aktivne, iznajdljive iskalce zaposlitev ali odstopati več ustreznih koncesij tistim, ki to morejo storiti. Ta ti. socialni management je oblika, ki zmora preventivneje in načrtneje reagirati na te probleme.

5. Skladi, vzpodbude podjetništva

Podpiramo hitro in učinkovito odpiranje izobraževalnih in štipendijskih skladov, vendar ne tistih klasičnih, marveč skladov, ki bodo iz šol prispele generacije stimulatивно vpeljale v delo ali jih združevale v skupine, ki lahko ustvarijo marsikaj novega. Pripravištvo je pokazalo svojo smiselnost, vendar bi moralo trajati dlje in pripravniku nuditi več jamstva za kasnejše stalno delo. Sodimo, da povezuje pripravištva in kreditiranje podjetniških programov, ki v določenem času postanejo donosni in se na njih zaposlujejo novi delavci, lahko da ustrežnejše rezultate.

6. Delavsko soodločanje

Posebej pomembno je vprašanje delavskega soodločanja. Obotavljaje vlade, da bi pred skupščino in delavce prišla z ustreznim zakonom, je za delavce neodgovorno. V SDU menimo, da je treba izkoristiti priložnost, da se o tem zakonu razpravlja skupaj z zakonom o lastninjenju, saj bo le-ta bistveno spremenil razmerja med lastniki, delodajalci in delojemalci. V SDU se bomo zavzemali za optimalno, v temelju konstruktivno partnerstvo med temi tremi udeleženci v delovnem procesu, pri čemer bo naš cilj zagotavljati delavcem pravice in položaj, ki bodo omogočile njihovo soodločanje o vse pomembnejših sestavinah delovnega procesa.

7. Pravičnejši davčni sistem

Nasprotujemo uveljavljanju sedanjega davčnega sistema v razmerah obubožanega delavstva brez kakršnihkoli ustreznih perspektiv. Ta sistem dela revne za še revnejše, bogate za še bogatejše in bo bistveno povečal družbene razlike. Zavzemamo se, da se uvede – na osnovi socialnih analiz – prehodno obdobje in onemogoči, da bi davki prizadeli najubožnejši delavski sloj.

8. Delavsko solastništvo: poštene plače in pokojnine

V SDU se bomo zavzemali za zakonititev učinkovite in vplivne vloge sindikatov v okvirih delovnega procesa. Ker se zavedamo, da so v Sloveniji delavci ustvarili večino premoženja, ki ga kot družba imamo, zahtevamo spoštovanje sklenjenih kolektivnih pogodb in s tem povezano odmrznitev plač, take zakonsko obdelane modele delavskih odkupov z znatnimi popusti, ter priznanjem lastninskega deleža delavcem v primeru prodaje podjetij. Ustrezna ureditev tega vprašanja je pogoj za motiviranje delavstva in novo gospodarsko rast! Nasprotujemo sanacijam gospodarstva zgolj na račun dela!

Ura je dvanajst, potrebno je storiti veliko. Namesto zdajšnje neučinkovite politike smo sposobni postaviti nov rod strokovnih in učinkovitih ljudi, ki bodo znali ustvariti gospodarsko trdno in socialno pravično družbo. Prav je, da zato vlada ve za svoj dolg slovenski družbi!

Zlata borza je odprta

Minuli četrtek je na Ljubljanski borzi začela delovati boza plemenitih kovin, po domače rečeno zlata borza. Na njej je moč ponujati zlate kovance, lomljeno zlato in zlate medaljone. Posle zlate borze bo pokrival poseben Odbor za plemenite kovine, ki bo imel status borznega organa. Člani bodo (vseh je pet) iz Zlatarne Celje, Ljubljanske borze, predstavnik zlatarjev ter dva predstavnika članov zlate borze. Ocenjujejo, da bo moč na leto »obrniti« do 5 ton (kar je v primerjavi s svetovno znanimi borzami malo). Problemi z obdavčitvijo zlata, ki lahko bistveno vplivajo na obseg poslov na borzi, so zdaj skoraj v celoti zadovoljivo rešeni. Prometni davki za denarno zlato (zlate plošče in kovanci) je 10-odstotkov, treba pa bo še doseči, da bi tudi za medaljone, ki so zdaj (promet z njimi) obdavčeni po stopnji 32 odstotkov, padli v drugi, torej nižji davčni razred. Visoka obdavčitev medaljonov bi jih lahko uničila, saj bi jih ljudje pretapljali v denarno zlato, menijo na borzi in dodajajo, da bi bilo še mnogo bolje, če bi tudi pri nas veljalo, kot na primer na borzah v Zürichu in v Londonu, kjer promet z zlatom ni obdavčen. Zlatarna Celje je pripravila hranjenje zlata v Zlatarni, ki bo brezplačno. Organizirala pa je tudi tečaje za »zlate brokerje«, borzne posrednike, ki se bodo na borzi ukvarjali s prometom zlata. Načeloma je lahko broker vsakdo, le tečaj mora opraviti in imeti nekaj denarja (1000 mark za tečaj), 5000 mark za odkup sedeža na borzi in pa seveda zvrhano mero talenta za posredniško delo na borzi.

B. R.

MINISTER BASTL ŽRTEV, NE KRIVEC

Nekdanji slovenski minister za trg in splošne gospodarske razmere Maks Bastl ni bil prisiljen k odstopu zaradi tega, ker naj bi po neumnem napravil lep kup tolarjev, namenjenih za slovenske blagovne rezerve. Ta zgodba je tistim, ki so ga »odstopili« bila le dobrodošlo izgovor, da so se znebili nadležnega ministra, ki je nameraval preprečevati monopole. Mag. Franci Križanič, član SDP, je novinarjem na tiskovni konferenci te stranke o tem povedal: »Minister Bastl je eno leto in pol

zbiral energijo. Potem je na moj osebni pritisk in pritisk dr. Maks Tajnikarja, oba sva člana njegove komisije za cene, začel voditi protimonopolno politiko. Kmalu za tem so ga odstavili. Če mu ne bi našli tiste afere (afere Slovigate), bi mu »našli« kakšno ljubezensko razmerje in bi ravno tako letel.«

Zdi se, kot da se ponavlja zgodba z nekimi minulih časov: greh ni pomemben, če grešnik ne dregne v kakšne posebne interese.

R. B.

Kakšne in kolikšne izhodiščne plače (1)

RAZLIKE SO REZULTAT LICITACIJ

Piše: Ilja Jurančič

1. Kaj je izhodiščna plača

Izhodiščna plača se je kot izhodiščni osebni dohodek uveljavila s Splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo, ki je bila podpisana v zdaj že odmaknjenem juliju leta 1990. Določena je bila za devet tarifnih razredov, izmed katerih vsak pokriva po eno stopnjo za delo zahtevane strokovne usposobljenosti. Izhodiščna plača za posamezni tarifni razred naj bi bila najnižja tarifa, ki jo je mogoče določiti za delo ali za delovno mesto posamezne stopnje zahtevane strokovne usposobljenosti. To je neakalna globalna in temeljna orientacija (z nekaj izjemami), ki naj bi služila za tarifieranje dela in ki naj bi postavila nekakšen red v obračunavanju plač in v vrednotenju dela.

Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo vsebuje tudi določbo, da se v kolektivnih pogodbah dejavnosti določijo izhodiščne plače po specifičnih, za dejavnost značilnih tarifnih skupinah. Te izhodiščne plače ne smejo

biti nižje od izhodiščnih plač, določenih s Splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo. Ta določba je v kolektivnih pogodbah večine izmed dejavnosti napačno razumljena ali celo zlorabljena.

Namesto da bi kolektivne pogodbe dejavnosti vsebovale izhodiščne plače za specifične, za posamezno dejavnost značilne skupine del ali delovnih mest, praktično vse kolektivne pogodbe dejavnosti vsebujejo drugačne, višje izhodiščne plače za iste tarifne razrede. S tem se je začela licitacija za večja in višje izhodiščne plače, ki jih v posamezni dejavnosti zmorejo le dohodkovno najbolj učinkovita podjetja. Za možnosti marsikaterega izmed podjetij je tudi znižanje s kolektivno pogodbo dejavnosti določenih izhodiščnih plač za 20 odstotkov premalo. Kolektivne pogodbe se tudi zaradi tega ne spoštujejo, kar je postalo razmeroma razširjen pojav. A prav to vodi k ohranjanju splošnega nespoštovanja pravnih norm, ki nas spremlja še iz obdobja družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja.

Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo uveljavlja valoriza-

cijo izhodiščnih osebnih dohodkov v sorazmerju z naraščanjem življenjskih stroškov, vendar z uporabo eskalacijske lestvice.

Na tej podlagi se pri 5–10-odstotnem povečanju življenjskih stroškov mesečno obračuna zaostajanje izhodiščnih plač za 10 odstotkov, a pri povečevanju življenjskih stroškov nad 10 % mesečno zaostajanje izhodiščnih plač za 20 odstotkov za rasto življenjskih stroškov. Tak način spremljanja življenjskih stroškov v normalnih razmerah zahteva, da se vsaj enkrat letno plače valorizirajo na raven inflacije, a pri nas sedaj vlada izsiljuje še dodatno znižanje izhodiščnih plač za 20 odstotkov!

Kot je že omenjeno, so posamezne kolektivne pogodbe dejavnosti namesto za dejavnost značilnih tarifnih skupin del in delovnih mest postavile svoje, višje izhodiščne plače za iste tarifne razrede.

Primerjava izhodiščnih plač samo med nekaterimi dejavnostmi nam pokaže pisano paleto števil, ki zagotovo ne izražajo posebnosti posamezne izmed primerjanih dejavnosti, ampak edi-

sindikati pretekle dni izvedli v dveh Tamovih družbah. Z referendumu so hoteli sindikalisti dobiti mnenje delavcev o njihovem direktorju, ki ga bodo, če bo potrebno, predložili tudi upravnima odboroma obeh družb, ko bosta ocenjevala uspešnost menedžmenta. V tretji družbi pa so delavci na zboru kar odprto izrekli nezaupnico direktorju. No, namen pogovora se je potem nekoliko zasukal in tako je bil govor v glavnem o odnosih med vodstvi posameznih družb in sindikatov v njih. Sindikati očitajo vodstvom družb, da so nekooperativna kot partner in da se njihovo sodelovanje konča z ugotovitvami, da so časi pač taki in da se kolektivne pogodbe ni mogoče držati. Kdo in kako pa bo to razložil delavcem, šefom očitno še ni jasno. Sindikati po posameznih podjetjih so se tako znašli proti svoji volji med tnalom in nakovalom in hočejo to razčistiti na vsak način in čimprej.

B. G.

GOSPODARSKE NALOŽBE UPADAJO

V spominu nam je ostala izjava Dušana Šešoka, finančnega ministra, z začetka njegovega mandata, češ da je v Sloveniji ta čas največja naložba v bencinski servis. Z njo je ponazoril položaj slovenskega gospodarstva in podprl trditve vlade, da se tudi z varčevanjem pri plačah podjetjem povečajo naložbena sredstva. Razmere se kljub trudu vlade niso bistveno izboljšale, prej narobe: podatki SDK kažejo, da gospodarske naložbe še naprej padajo, ob tem da so se lani negospodarske naložbe še bolj zmanjšale. Skratka, oživljanja gospodarstva še ni na obzoru, zato je naivno pričakovati, da bo v drugi polovici letošnjega leta, ko nekateri oblastniki napovedujejo začetek gospodarske rasti, že tudi kaj boljše življenje. Nerodno je, ker že nekaj let gospodarstvu močno primanjkuje denarja za naložbe v nove programe, naložbe, s katerimi bi lahko v letošnjem letu začeli oživljati gospodarsko dejavnost, pa bi morali začeti pred dvema, tremi leti. Kljub temu pa bo za letošnje gospodarsko leto velik dogodek, če bodo oblasti uspele stabilizirati in urediti pogoje, v katerih naj bi gospodarstvo poslovalo. Temu bomo z vso pravico dejali »začetek oživljanja gospodarstva«, čeprav nezaposleni, denimo, učinkov ne bodo občutili takoj.

B. R.

nole rezultate bolj ali manj pričljivih in uspešnih licitacij.

Razlike med tarifo izhodiščne plače, določeno s Splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo in najvišjo tarifo med primerjanimi dejavnostmi so po tarifnih razredih od 24,5 % do 69,8 %. Za to igro števil in odstotkov zagotovo ni nobenega realnega razloga, a prav ta pestrost med dejavnostmi spodbuja ideje, da bi stvarno gledano nizke izhodiščne plače na podlagi Splošne kolektivne pogodbe, ki so bile doslej že izdatno razvrednotene, znižali še za dodatnih 20 odstotkov.

Sedanja praksa licitacije, da v vsaki izmed dejavnosti na svoj način in po svojem okusu določajo višje izhodiščne plače za iste tarifne razrede, je nevzdržna in nesmiselna. Uveljaviti bi morali izhodiščne plače na podlagi Splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo in jih enkrat letno tudi dodatno valorizirati, a s kolektivnimi pogodbami dejavnosti določati izhodiščne plače za dejavnost značilnim tarifnim skupinam del in delovnih mest. Še bolje bi bilo, če bi kolektivna pogodba dejavnosti vsebovala tarife za določanje osnovnih plač za vsa dela in delovna mesta v dejavnosti.

Tako bi lahko v podjetjih, razen morda v tistih največjih, opustili pravilnike, splošne akte ali kolektivne pogodbe o plačah in pogodbe o zaposlitvi z delavci sklepali neposredno na podlagi kolektivnih pogodb dejavnosti. S tem bi bilo obdobja družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja enkrat za vselej konec.

Proti samomoru

V moji sindikalni zvezi se nejeverno čudimo oblastniškim geslom o nekem polpreteklem mračnjstvu, ki da nas je tiščalo k tlom in odtrgalo od civilizacije prav v času, za katerega mnogi mislimo, da je bil doslej najboljši za narod.

Stranski proizvod te sindikalne ideologije zgražanja nad neobzirnostjo in nesposobnostjo nove družbe je vnaprejšnje oporekanje vsemu, kar ta predstavlja. Zdi se, da je ves sindikalni arzenal usmerjen v spiritistično klicanje nekoč že doseženega gmotnega in socialnega položaja delavcev. Zmotno je pač mnenje, da bi oblast lahko povrnila nekdanjo blaginjo in socialni mir, če bi le hotela.

Nekdanja obrobost družbenega vpliva sindikatov pred zmago kapitalizma se tako najbolj jasno dokazuje v sedanosti s tem, da se praviloma še vedno ukvarjamo z nepravimi stvarmi na napačen način.

Še pomnite, tovariši, kako so si z gesli o socializmu njeni avtorji prav kmalu po revoluciji zgradili socializem zase? In zakaj bi morali snovalci gesel o poteh v Evropo ravnati drugače?

Virus torej ni v ideologijah, temveč v pridigarjih in njihovem samoljublju, sovraštvu, maščevalnosti in neznanju. To seveda velja tudi za sindikate.

Ta uvod je potreben zato, ker sem prepričan o dvojem, prvič: za zaupnike in funkcionarje sindikata novega časa potrebujemo povsem drugačne ljudi od nekdanjih prisklednih predsednikov in kadrovske ljuke s partijske mlatlince, in drugič: večina funkcionarjev, ki jih pred dvema letoma ni pobralo, bo storila vse, da se na kadrovskega področju ne bi nič spremenilo.

Kratkoročne miroljubne rešitve torej ni. Dolgoročno pa je problem mogoče rešiti z usposabljanjem in izobraževanjem, pa če se to komu še tako nenavadno sliši. Ne s kakimi družbenopolitičnimi tečajji in pravovernimi programi, temveč s sistematičnim, strokovno utemeljenim, s sodobnimi izsledki podprtim, poglobljenim in pragmatičnim izobraževanjem sindikalnih zaupnikov.

Izmed njih, samo izmed njih naj se potem postopoma izluščijo ljudje, ki bodo sindikat nosili v svojem življenjskem izkustvu. Izkušnje bo dopolnjevalo nadgrajeno znanje, znanje pa prepotrebno ambicioznost.

Le tako se postopoma in z leti ne bo več dogajalo, da pooblašeni sindikalni zaupniki sprašujejo, zakaj nismo politična organizacija in kdaj bomo imeli pravno pomoč; da delajo v nekaterih sindikatih polpismeni ljudje ali ubogljivci, ki panoge nikoli še videli niso znotraj; da zanemarjamo promocijske in propagandne vrvine našega dela; da poberemo komaj polovico članarine in hiramo v dolgovihi...

Vsak sindikat zase in Zveza svobodnih sindikatov za vse bi morali svojo skrb za usposabljanje sindikalnih delavcev izbrskati iz svojih programov in jih na vrednostni in prednostni lestvici po-

staviti mnogo više. Sindikat, ki ne zna razmišljati za deset let naprej, ki svojih aktivistov ne oborožuje z znanjem, s komunikacijskimi sposobnostmi, s pogajalskimi spretnostmi in s sposobnostjo javnega nastopanja, se je odločil za samomor.

Kdo bo nosilec načrtovanja programa in kdo izvajalec, kakšne bodo izobraževalne oblike, čigave gostinske interese je pri tem mogoče upoštevati in kakšna bo delitev dela med zvezo in njenimi ustanoviteli, je povsem drugotnega pomena. Pomembni so samo

rezultati.

Rezultati pa bodo, če bosta izobraževanje in usposabljanje kakovostno, dobro organizirano in permanentno. Izobraževanje naj bo temeljna sestavina spremljanja kadrovske politike, od člana, zaupnika, člana organov do poklicnega sindikalnega delavca in najvišjih funkcij v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije. Le tako bomo preživel.

Ne morebiten ugovor, češ, lahko je govoriti, toda kako to doseči, bom poskušal svoje mnenje predstaviti prihodnj.

Doro Hvalica

S seminarja SKEI v Tamu

Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije je pripravil seminar za sindikalne zaupnike v podjetjih poslovnega sistema TAM. Na njem so obravnavali Zakon o delovnih razmerjih. Prenehanje potreb po delavcih zaradi nujnih operativnih razlogov in kolektivno pogodbo za podjetja poslovnega sistema Tama.

Seminar je vodila pravica SKEI Slovenije Lidija Jerkič, ki je uvodoma poudarila naloge sindikata pri reševanju presežkov. Sindikat naj ne bo vključen v delo komisije za ugotavljanje presežkov kot član, ampak mora dajati le mnenje in pripombe k ugotavljanju presežkov delavcev in ga mora vodstvo podjetja upoštevati. Natančneje je opozorila tudi na roke pri pripravi programa za reševanja presežkov in na pravočasno obveščanje sindikata podjetja o tem, ter na razliko v postopku pri manjših in večjih presežkih delavcev.

Vladimir Bizovičar je navzoče seznanil z delom pogajalske skupine, ki se dogovarja s predstavniki vlade o vsebini socialnega pakta, ki ga je pripravila vlada Slovenije. Pri pogajanjih z vlado nastopamo tudi na podlagi zahtev delavcev kovinske in elektroindustrije

z mariborskega območja.

SKEI Slovenije bo ob volitvah v parlament Slovenije skušal delegirati svojega poslanca.

Predstavniki KNSS se ne strinja z zahtevo SKEI in ZSSS po odpravi Zakona o plačah, ampak predlaga le »lepotne spremembe«. Prav tako nasprotuje pripravi in sprejemu Zakona o kolektivnih pogodbah. To jasno kaže, kako daleč je KNSS od proklamiranja o »borbi za zaščito delavcev«.

Vodstvo SKEI se bo sestalo s predsednikom izvršnega sveta Skupščine R Slovenije dr. Ocvirkom in obravnavalo tudi problematiko slovenske avtomobilske industrije, ki neposredno zadeva tudi Tam.

V razpravi so sindikalni zaupniki opozorili na stalne zamude pri izplačevanju plač. Zato je bil sprejet sklep: 14. t.m. zagrozijo s stavko, če ne bo izplačila prvega dela OD do 18. t.m. Stavka bo v tem primeru 19. februarja 1992.

Na koncu je bila postavljena zahteva, naj se predstavniki vodstva sindikata (SKEI in ZSSS) pogostejše pojavljajo v podjetju Tam. Zagotovili so, da bodo rade volje prišli, če bodo le pravočasno povabljeni.

Vladimir Bizovičar

Ujela se je vlada, ne sindikati

Kljub številnim in pogostim sestankom se socialni pakt že dva tedna ni premaknil s točke, kamor ga je porinila vlada z neodgovornim odnosom do sindikalnih zahtev. Sindikati še vedno niso dobili nobenega odgovora na štiri znane zahteve in so zato ta teden ubrali neposredno pot v parlament, kamor so poslali svoj predlog zakona o takojšnji razveljavitvi spornega zakona o plačah.

Na predlog Ministrstva za delo je vlada prejšnji teden le razložila nekaj pogledov na reševanje sindikalnih zahtev. Med drugim predlaga znižanje izhodiščne plače v gospodarstvu za januar na 17.000 tolarjev, kar je 60 odstotkov ocenjene plače za ta mesec. Predlagajo tudi 20-odstotno znižanje izhodiščnih plač za vseh 12 mesecev letošnjega leta. Sindikati podjetij pa bi po njihovem mnenju lahko pristali tudi na več kot 20-odstotno znižanje, če bi jim delodajalci dokazali, da bi večje plače ogrozile obstoj podjetij.

Vse to je mogoče upoštevati. Tudi sindikati bi na nekatere predloge lahko pristali, če bi imeli vsaj minimalna zagotovila za izboljšanje položaja, ki najbolj pesti prav delavce. Nanje pa ne morejo pristati, ker oblast nima nobenih planskih ali z drugimi listinami načrtovanih ciljev, ki bi za odrekanje delavcem ponujali izboljšanje v letu 1993 ali vsaj do konca stoletja.

Sestanka med tremi partnerji, ki je bil sklican za torek, 11. februarja, ni bilo, ker so ga vladini ljudje ignorirali in ker partnerjema niso dali odgovorov na zahteve. Od uradnikov smo neuradno izvedeli, da so vladini ljudje prezaposleni, da jih je premalo in da nimajo časa za sestanke, ki so jih sami začeli sklicevati. Ministrica za delo Jožica Puhar pa je za DE dodala, da različni resorji vlade zaradi pomanjkanja časa še niso uskladjili odgovorov na sindikalne zahteve. Takšen sestanek pa je sklican za petek, 14. februarja. O izidih tega sestanka bomo v najboljšem primeru obveščeni šele konec tedna in od odgovorov je odvisna dobra volja ali nestrpnost partnerjev, na katere hoče vlada preložiti večji del odgovornosti za

socialne stiske, bedo zaposlenih in velike večine prebivalstva.

V tem tednu so se začeli kristalizirati tudi odnosi med plejado samostojnih in konkurenčnih sindikatov, njihovih zvez in konfederacij. Po tem, ko je France Tomšič v torek dopoldne ozmerjal predstavnik Svobodnih sindikatov s prasci (druge zveze in sindikate pa označil za njihove satelite), ki v DE nenehno žalijo njega in Neodvisnost, se je verjetno začel oblikovati sindikalni lobi, zaradi katerega bodo sindikati izločili tiste, ki so motili enotnost pri skupnih interesih. Vsi sindikati (brez Neodvisnosti) so poslali skupščini predlog zakona o odpravi zakona, ki omejuje izplačila osebnih dohodkov. Boris Mazalin, predsednik Konfederacije 90, je na naše vprašanje odgovoril, da lahko sindikalni lobi začne nastajati tudi na takšen način, kot so ga ubrali sindikati, ki so iz krožka zavestno izločili Neodvisnost.

Če se zgledujemo po deželah, v katerih imajo sindikati veljavo, in če smo pripravljeni ignorirati politike, ki so se sami oklicali za sindikaliste (Tomšiču je to dokazal Stane Pugelj v 6. številki DE), vlada nima prav nobenih možnosti, da na sindikate prevali tisto, česar sama ne zmore. Sindikalne razprtije oziroma medsebojna konkurenca pa delavcem dajejo le možnost neposrednih obračunov z oblastjo, pri čemer bodo odvečni prav vsi sindikati.

Danes, ko to besedilo pošiljamo v tiskarno, smo izvedeli, da je France Bučar že poslal sindikalni predlog za odpravo zakona o omejevanju plač vojdjem poslanskih klubov in pričakujemo, da bo skupščina o njem razpravljala na prvi seji. Zdravko Zabukovec, Franc Lovrenčič, Ivan Puhar in Dušan Semolič, pa so v skupščini vložili amandmaje na vladin predlog sprememb spornega zakona, s katerimi pravzaprav predlagajo isto kot sindikati, to je odpravo zakona. Ugoden izid za sindikate bo objektivno pomenil parlamentarno nezaupnico vladi, ki je ta teden dobila že četrty predlog za zamenjavo predsednika. Franček Kavčič

ZAKON

O PRENEHANJU VELJAVNOSTI ZAKONA O IZPLAČEVANJU OSEBNIH DOHODKOV IN NEKATERIH DRUGIH PREJEMKOV DELAVCEV ZA LETO 1991 IN PRVO TRIMESEČJE 1992

1. člen

Zakon o izplačevanju osebnih dohodkov in nekaterih drugih prejemkov delavcev za leto 1991. in prvo trimesečje 1992. leta, Uradni list Republike Slovenije štev. 48/90 in 26/91, preneha veljati.

2. člen

Ta zakon začne veljati z dnem objave v Uradnem listu Republike Slovenije.

OBRAZLOŽITEV:

Slovenski sindikati, predlagatelji zakona, smo kot enega izmed pogojev za začetek pogajanj o sklenitvi sporazuma o zagotavljanju socialne stabilnosti od vlade Republike Slovenije zahtevali, da Skupščini Republike Slovenije predloži zakon o prenehanju veljavnosti zakona o izplačevanju osebnih dohodkov in nekaterih drugih prejemkov delavcev za leto 1991. in prvo trimesečje leta 1992.

Slovenski sindikati ocenjujemo, da zakon, katerega odpravo predlagamo, ni učinkovit ter da povzroča škodo v podjetjih in zavodih ali pri drugih izplačevalcih osebnih dohodkov, za katere velja.

Podatki in nekatere ocene kažejo, da je z narodnogospodarskega vidika mogoče brez škode za gospodarstvo odpraviti ta zakon. Tudi dosedanje izkušnje kažejo, da zakonsko ali drugačno administrativno urejanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov ni dalo pričakovane in je imelo dolgoročne posledice, kot so beg strokovnjakov, uravnilovka, razne oblike izigravanja zakonskih omejitev in podobno.

Vsakršno nadaljevanje omejevanja izplačevanja dohodkov z zakonom ni privedlo do tega, da bi bili osebnih dohodkov in prejemkov delu gospodarstva v celoti zamrznjeni ali omejeni. To bi pomenilo popolno uravnilovko in destimulacijo za delo, kar bi ogrozilo reševanje nakopičenih gospodarskih in družbenih problemov v Sloveniji.

Zakonsko urejanje položaja osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov je treba v celoti nadomestiti s kolektivnim pogajanjem in kolektivnimi pogodbami. Menimo, da bi morali v Republiki Sloveniji čimprej sprejeti zakon o kolektivnih pogodbah. Ta bi moral med drugim urediti tudi odgovornost pogodbenih partnerjev za sklenitev kolektivnih pogodb in udeležencev za njihovo uveljavljanje.

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije
predsednik Dušan Semolič, l. r.
Konfederacija sindikatov Slovenije 90
predsednik Boris Mazalin, l. r.
Konfederacija sindikatov Slovenije PERGAM
predsednik Dušan Rebolj, l. r.
Sindikat delavcev poslovnih bank Slovenije
predsednica Irena Milovanovič, l. r.
Sindikat delavcev železniške dejavnosti Slovenije
predsednik Cveto Zrimšek, l. r.
Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije
predsednik dr. Ivan Kodrič, l. r.

Sindikat vzgoje, izobraževanja in znanosti Slovenije
predsednik Zoltan Jan, l. r.
Policijski sindikat Slovenije
predsednik Zdravko Melanšek, l. r.
Vzajemnost – sindikat nezaposlenih in socialno ogroženih Slovenije
predsednik Andrej Magajna, l. r.
Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije
predsednik Albert Vodovnik, l. r.

Neodvisni sindikati Slovenije
Predsednik Rastko PLOHL

Najtežji boj nas šele čaka

Prejšnji četrtek, 6. februarja, so v Grosupljem pripravili posvet predsednikov sindikatov podjetij, zavodov, dejavnosti in območja o težavah in perečih vprašanjih, ki ta hip tarejo tako sindikalne člane kot tudi vse delavce. Na njemu so kot gostje sodelovali tudi predsednik Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Dušan Semolič, član predsedstva Gregor Miklič in pravica Sindikata kovinske in elektroindustrije Lidija Jerkič.

Že v prvi točki dnevnega reda, ki je bil zelo bogat, saj je posvet trajal skoraj ves dan, je Dušan Semolič govoril o vlogi in nalogi sindikata v demokratični družbi. Ponovil je znano resnico, ki pa se je naša vlada še premalokrat zaveda, da sta za demokracijo najbolj nevarni revščina in lakota, ne pa tank. Zato bi vlada morala začeti reševati gospodarske težave in pri tem računati tudi na socialne stiske, seveda pa tega ne more storiti brez sodelovanja s sindikati. Pogoj za to je, da prizna sindikate kot resne partnerje. Žal pa se na njihovi strani kaže aroganca in nesprijemljivost. Naša želja ni zamenjava Loj-

zeta Peterleta, kot je še dejal Dušan Semolič, ampak sprememba politike vlade, ki ne dela v dobro delavcev. Kako drugače razumeti podatek, da je še pred enim mesecem kar 120.000 delavcev prejelo komaj 9.000 tolarjev neto plače. Zato je čedalje bolj aktualna že stara napoved splošne stavke, saj se 15. februar, ko naj bi svoje storila vlada, čedalje bolj bliža.

O lastninjenju, ki je prav tako zelo zanimiva in aktualna tema, je govoril Gregor Miklič. Tako je trenutni čas ocenil kot nekakšno pravno praznino, saj ni zakonov, ki bi urejali to področje. Celotni zakon iz svežnja lastninskih zakonov, ki je bil sprejet, to je zakon o denacionalizaciji, ne more veljati, ker nista sprejeta tudi druga dva. Žal pa, kot je dejal Gregor Miklič, pravega recepta za uspešno lastninjenje ni. V nadaljevanju posveta so nato govorili še o odnosih delavcev-delodajalec, o presežkih in o tem, kako se uspešno pogajati v podjetjih za čimprejšnjo uveljavitev panožnih kolektivnih pogodb.

Robert Peklaj

Spremenite davke!

Predsedstvo sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije presenečeno in zgroženo ugotavlja, da je politika vlade za večino državljanov Slovenije vedno bolj sovražna. Njene odločitve na področju cen, davkov in dajatev pri uvozu kmetijskih pridelkov in živil ogrožajo večino slovenskih delavcev in njihovih družin.

Svobodni sindikati Slovenije zahtevamo od vlade Republike Slovenije, naj nemudoma preuči svoje odločitve, ki jih je v zadnjem času sprejela na področju cen, davkov in uvoznih dajatev ter jih zniža oziroma odpravi. Slednje se nanaša predvsem na odredbo o višini posebnih dajatev pri uvozu kmetijskih pridelkov in živil, ki tako kot tudi nekatere druge odločitve vlade vodi Slovenijo iz Evrope, ne pa vanjo.

Mag. DUŠAN SEMOLIČ
predsednik ZSSS

Gozdarji: nepokorščina z delom

Prejšnji teden smo v sestavi »Norost ali zločin« napovedali izredno seje Republiškega odbora sindikata gozdarskih delavcev Slovenije o problematiki odvečnih delavcev. Kljub perečim problemom se je izmed vseh povabljenih politikov odzval le Jože Falkner z Ministrstva za kmetijstvo, drugi pa so poslali svoje svetovalce.

Razprava je pokazala precejšnje razlike v položaju gozdarskih delavcev in njihovih organizacij. Najtežji je na Gorenjskem in v Gornji Savinjski dolini, kjer bo treba veleposestnikom in cerkvi vrniti največ gozdov. Sindikalisti iz teh podjetij so postavili najostreje zahteve, zlasti odgovornost vlade in osebno odgovornost njenega predsednika. Posamezniki so pozivali k novim javnim pismom in drugim oblikam pritiska, predlagali so tudi okroglo mizo, na kateri bi govorili tako politiki kot strokovnjaki in tudi sindikalisti. **Miloš Martinovič**, direktor GG Kranj pa je zaradi izkušnj podvomil o možnosti enotne družbene akcije za ohranitev

čimveč delovnih mest gozdnih strokovnjakov in drugih gozdnih delavcev. **Sandi Bartol** je opozoril na posledice v lesno-predelovalni industriji zaradi pomanjkanja lesnih surovin. **Rajko Lesjak** pa je udeležencem povedal, da metoda javnih pisem ne daje več nobenih sadov, saj se javna kritika nikogar več ne prime.

Pričakovali smo, da bo sindikalistom nalil čistega vina vsaj **Jože Falkner**, ki je na Ministrstvu za kmetijstvo najbolj odgovoren za področje gozdarstva. Povedal pa je, da njihovo ministrstvo v vladi ne uspeva uveljaviti napredne politike pri gospodarjenju z gozdovi, zlasti zato, ker je minister tam povsem osamljen. Tudi oni menijo, da bo najnovejši odlok o prepovedi sečnje v družbenih gozdovih, ki so predmet zakona o denacionalizaciji, povzročil enako anarhijo, kot je že zdaj v zasebnih gozdovih. Novi zakon o gozdovih je vlada obravnavala v četrtek, 6. februarja in sklenila, naj na ministrstvu uskladijo še nekatere zahteve. – Na mini-

strstvu, je dejal Jože Falkner, smo uskladjali že vse in nimamo več kaj usklajevati. Falkner je k vsemu temu, kar kaže na popolno odrinjenost ministrstva od gozdarske politike, dodal še opozorilo, da sindikalisti ne smejo živeti v iluziji, da po novem zakonu o gozdovih položaj gozdarskih organizacij in njihovih delavcev ne bo spremenjen. Po njegovem mnenju so na boljšem tisti, ki so v zadnjih dveh letih že nekaj naredili (odpustili več sto delavcev op. F. K.) in v težjem tisti, ki so dozdaj le čakali, da bo nekdo drug rešil njihove probleme. Na vprašanje, zakaj Ministrstvo za kmetijstvo ni sprožilo spora z ministrskim predsednikom podobno kot Dimitrij Rupel, pa Jože Falkner ni odgovoril.

Svetovalka z Ministrstva za delo je najprej povedala, da se ne spozna na problematiko ogroženih delovnih mest v gospodarstvu. Dodala pa je, da novi zakon o gozdovih načelno pravilno opredeljuje položaj gozdarskih delav-

cev in da zato ni mogoče trditi, da se država ne zaveda svoje odgovornosti. Marko Sprajc z Zavoda za zaposlovanje pa je dodal, da se njihova strokovna služba težko vključuje v reševanje te problematike pred sprejetjem zakona in zato podprl tiste, ki razmišljajo o stopnjevanju sindikalnega pritiska.

Kljub različnim mnenjem so člani republiškega odbora po razpravi sklenili,

da uporabljajo svojevrstno obliko državljanske oziroma delovne nepokorščine. **Republiški odbor zahteva od direktorjev gozdnih podjetij, naj znova organizirajo in vodijo delo po še veljavnem starem zakonu o gozdovih in pri tem upoštevajo nikdar preklicane gozdno gospodarske načrte tako glede sečnje kot tudi skrbi za njihov razvoj.**

Franček Kavčič

Nova vladina figa v žepu

Vsa slovenska energetika bo 18. februarja v opozorilni stavki. Se bomo jezili nanje, češ, saj imajo tako višje plače kot drugod, kaj za vruga bi spet radi, mi pa brez elektrike?!

Upamo, da javna kritika tokrat ne bo podlegla demagogiji, ampak se bo vsula na pravi naslov. Ponavlja se namreč stara zgodba o zvrhanem košu težav, čez rob katerega pa se vse prevečkrat vsuje prav zaradi nesposobnosti oziroma ignorančstva vlade. Lahko bi uporabili tudi krepkeje izraze.

Klasičen izgovor namreč, da ni denarja, takojci pade v vodo – vsaj pri

vladi, ki kljub vsemu podpisuje kolektivno pogodbo z desno roko, z levo pa že drži figo ali kup umazanih kart, s katerimi kani izigrati lasten podpis.

Seveda pri teh stvareh plače vedno odigrajo svojo vlogo. Poudarimo pa vendarle, da gre tokrat pri opozorilni stavki slovenske energetike (VSE!!!) predvsem za podpis in uresničevanje kolektivne pogodbe. Sindikati energetike so kajpak za upoštevanje stvarnih možnosti in za pametno dogovarjanje – a šele v okviru pogodbe.

Delavci energetike in njihov sindikat so stvar do skrajne mere zaostriili šele

po štrengah, ki se vlečejo iz leta 1989 sem. Tudi skozi leto 1990 se je vlekla jara kača pogajanj, vračanja že domjenjenih stvari nazaj vse do izhodišč... Pa pogovori z ministrstvom za energitiko, odprto pismo ministru, ki je ostalo brez odgovora – Čudno je lahko le, da sindikatu ni prekipelo že davno prej!

Opozorilna stavka bo povezala pre-mogovništvo, energetiko, poleg pogodb teh dveh panog pa se tolče tudi za podjetniške pogodbe v denimo komunalni energetiki, plinu, nafti... Skratka, stavka kot se spodobi. Da bi le zalegla že opozorilna!

C. B.

Stavkovni odbor Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije ob napovedani splošni opozorilni stavki za 18. 2. 1992 postavlja naslednje

ZAHTEVE

1. januarjem 1992 je treba zagotoviti polno uveljavitev: panožne kolektivne pogodbe elektrogospodarstva Slovenije, panožne kolektivne pogodbe premogovništva Slovenije in drugih kolektivnih pogodb dejavnosti energetike Slovenije. Zato je treba takoj odpraviti vsako zakonsko in administrativno urejanje osebnih dohodkov.
2. Sprejme naj se zakon o uveljavljanju kolektivnih pogodb ter ustrezno sankcionira nespoštovanje kolektivnih pogodb.
3. Skupščina Republike Slovenije in Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije morata takoj pristopiti k končni izdelavi in sprejemu razvojne usmeritve energetike v Republiki Sloveniji s posebnim poudarkom na ekološki sanaciji obstoječih energetskih in procesnih objektov.
4. Reševanje začasnih in trajnih presežnih delavcev v podjetjih energetike v Republiki Sloveniji, ki je posledica razvojne usmeritve energetike v Republiki Sloveniji, mora potekati v okviru zakona, kolektivne pogodbe in internega akta podjetij ter programa reševanja presežnih delavcev in ob uveljavljeni vlogi sindikata delavcev elektrogospodarstva oziroma energetike Slovenije.

Stavkovni odbor poziva Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije in Skupščino Republike Slovenije, naj do 14. februarja 1992 pisno sporočita odgovore na zahteve ter da v skladu s 4. členom zakona o stavki predlagata začetek pogajanj.

V primeru, da Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije in Skupščina Republike Slovenije ne bosta ugodili postavljenim zahtevam oziroma pogajanja ne bodo uspešna, bo stavkovni odbor takoj po opozorilni stavki začel organizirati skrajne oblike stavke.

Predsednik stavkovnega odbora
Franc Druks

Republiški odbor sindikata članstva Slovenije je na 10. seji dne 11. 2. 1992 sprejel SKLEP: »Člane Sindikata gozdarstva Slovenije, delavcev in direktorje gozdnogospodarskih organizacij javno pozivamo, da zaradi zaščite lastne socialne varnosti, ohranitve delovnih mest in javnega interesa nad gozdovi nadaljujejo delo v skladu z veljavnim Zakonom o gozdovih in veljavnimi gozdnogospodarskimi načrti!«

OBRAZLOŽITEV:

Zgodovina aktivnega diskriminacijskega odnosa politične oblasti do zaposlenih v gozdarstvu se začneja s sprejetjem zloglasnega »Zakona o začasnih prepovedi sečnje v gozdovih v družbeni lastnini...« z dne 2. 7. 1990. S politično izsiljenim ukrepom so se zelo poslabšale možnosti za gospodarjenje z gozdovi. Še vedno veljavna določila Zakona o gozdovih (Ur. l. SRS št. 18/85) se brez vsake zakonske osnove politično odpravljajo tudi s prekoračitvijo ustavnih in zakonskih pooblastil same izvršne oblasti.

Če smo ob sprejetju »Zakona o začasnih prepovedi sečnje...« še verjeli, da je bil takšen ukrep odvisen tudi od pričakovane zaščite prizadetih državljanov, ki jim je bilo krivično odvzeto premoženje, nas nove zakonske odločitve postavljajo na »trdnjša« tla. Določila zadnjega odstavka 19. člena v povezavi z 20. členom Zakona o denacionalizaciji so v celoti odpravila zagotovilo vlade, da bo z novo zakonodajo zagotovila popraviljanje povojnih krivic brez povzročanja novih. Prav tako pa so določila v celoti potrdila že javno politično znane namene vlade o politični likvidaciji gozdnih gospodarstev. Operativno izvedbo teh namer najizrazitejše potrjujejo Odlok o spremembi odloka o upravljanju gozdov v družbeni lastnini, za katere Zakon o denacionalizaciji določa obveznost vračanja do izvedbe denacionalizacije.

Ne glede na to, da je bila tudi ta sprememba javno politično izsiljena (SZK-LS), si je tako izrazito diletansko potezo vlade mogoče razložiti le s političnim ciljem likvidacije gozdarstva še pred novimi volitvami. Očitno je vlada grobo presešla ustavno določila zaradi nabiranja volilnih glasov v korist posameznih političnih strank in za pričakovano materialno korist teh strank.

Ob splošnih političnih posledicah omejene zakonodaje pa velja opozoriti na ključne katastrofalne razsežnosti negativnih posledic v ekonomsko zelo načetem gospodarstvu mlade države. Že dosedanja cena posledic »Zakona o prepovedi sečnje...« posredno močno prizadeva vse davkoplačevalce. Tudi posledice znotraj gozdarstva in lesne industrije so znane, vendar javnosti precej varovane.

V normalni pravni državi si zakonodajalec ne more privoščiti priprave in predlaganja v sprejem takšne zakonodaje, ki je vsebinsko popolnoma v nasprotju z veljavno. Še huje pa je to, da zakonodajalec, ki bi moral varovati interese večine državljanov, s takšnim načinom predlaganja zakonov varuje interese le enega dela prebivalstva, s tem zavaja parlament in povzroča nove krivice. Posledice? Te seveda niso važne! Komu mar, če se ob vse večjem številu brezposelnih med njimi znajde še dva tisoč delavcev – gozdarjev in nekaj tisoč članov njihovih družin, komu mar, da delavec od zajamčene plače plačuje davek na dohodnino, nekdo drug pa seka in prodaja les brez prometnega davka?

Nam gozdarjem je! Silijo nas, da se odpovemo lastni eksistenci in obstoju. Zato ne pristajamo na presežne delavce, ne pristajamo na takšen odnos do gozdarstva in še posebej do gozda, saj z ničemer nismo krivi za takšno stanje. Do sedaj smo se odpovedovali stavki, protestnim shodom, do sedaj smo opozarjali in prosili, sedaj ne bomo več! Jasno smo povedali, da smo za to, da se gozd vrača v naravi samo kmetom. Ves čas smo dobivali garancije, da bo res tako, toda zgodilo se je drugače. Zakon o denacionalizaciji je naravnost povedal, da se v gozdarstvu lahko zgodijo likvidacije, lahko nastajajo presežki delavcev, lahko se zmanjša dohodek. Prevladali so ozki politični interesi. Vsa stvar se je spolitizirala do največje možne mere. Stroka nima nobene besede. Kakšna ironija! Najbolj znani gozdar na Slovenskem (oče sistema sonaravnega gospodarjenja z gozdovi) dr. Mlinšek je znanstveni ambasador Slovenije, doma pa...?

Za posledice naj odgovarja tisti, ki jih je povzročil!

Tudi naše zadnje opozorilo z dne 16. 12. 1991 ni pomagalo. Zelo ogorčeni smo se odločili za ta javni poziv, ki pomeni hkrati poziv za spoštovanje veljavne zakonodaje in hkrati poziv na stavko proti zakonodaji, ki je v nasprotju s prvo, na ta način, da delamo!

Sindikat gozdarstva Slovenije
Republiški odbor

Začetek boja za kolektivno pogodbo

Sprejem zakona o zamrzitvi osebnih dohodkov, ki je v bistvu suspendiral panožni kolektivni pogodbi elektrogospodarstva in premogovništva Slovenije oziroma njun tarifni del mesec dni po sklenitvi in podpisu je razumljivo naletel na odklonilno reakcijo med delavci in članstvom sindikata dejavnosti. To je po določenem obdobju socialnega miru napovedalo zaostritve in socialne konflikte v dejavnostih energije v R Sloveniji. V zadnjem četrletju leta 1991 kot tudi v začetku leta 1992 se te napovedi tudi uresničujejo. To se kaže v čedalje večjem nerazporejenosti delavcev zaradi vse večjega zaostajanja osebnih dohodkov, ki je v sedanjem obdobju postalo zelo kritično zlasti v dejavnostih elektrogospodarstva. Delavce teh dejavnosti je zakon o zamrzitvi osebnih dohodkov tudi najbolj prizadel. Na to kažejo tudi

primerjalni podatki med izplačanimi osebnimi dohodki v zadnjem četrletju 1991 in kolektivno pogodbo elektrogospodarstva Slovenije. Iz njih je razvidno, da so v tem obdobju osebni dohodki teh delavcev v nenehnem padanju in da so bili decembra nižji za povprečno 30 % osebni dohodki delavcev posameznih podjetij pa celo za 30-50 %. Delavci teh dejavnosti zato tudi ne razumejo in ne morejo sprejeti ravnanja in kritik pristojnih organov in žal tudi javnosti o visokih osebnih dohodkih, saj bodo povprečni osebni dohodki delavcev elektrogospodarstva po podatkih podjetij za december 1991 elektrogospodarstva po podatkih podjetij za december 1991 že na ravni povprečnih osebnih dohodkov gospodarstva v Republiki Sloveniji; v nekaterih podjetjih pa že pod povprečjem.

Kljub določeni rasti osebnih dohodkov delavcev premogovništva v zadnjem četrletju 1991 pa podatki tudi za to dejavnost kažejo na zaostajanje osebnih dohodkov za kolektivno pogodbo povprečno za 15 odstotkov.

Splošna opozorilna stavka delavcev dejavnosti energije v Republiki Sloveniji bo organizirana in vodena v skladu z zakonom o stavki ter stavkovnimi pravili Sindikata delavcev dejavnosti energije Slovenije 18. februarja 1992 med 6.00 in 24.00 uro na delovnih mestih v podjetjih tako, da delavci ne delajo 2 uri in da proizvedne naprave, ki nenehno obratujejo v času opozorilne stavke, 2 ure obratujejo z do 20 % manjšo zmogljivostjo. Proizvodne naprave, ki pred začetkom stavke mirujejo, tudi v času stavke ne obratujejo.

Če zahtevam opozorilne splošne stavke delavcev energije v Republiki Sloveniji ne bo ugodeno oziroma pogajanja ne bodo uspešna, bo Sindikat delavcev dejavnosti energije Slovenije takoj po končani opozorilni stavki začel organizirati skrajne oblike stavke.

Poudarki iz sklepa o opozorilni stavki delavcev energije

Z obiska pri bavarskih sindikatih

Nič ni dano, vse si je treba vzeti

Nemčija je dežela podjetnikov in ne sindikalistov, so nam povedali Bavarci. Struktura lastnine v tej deželi je takšna kot pred sto leti in kot v obdobju, ko so kapitalisti postavili na oblast Adolfa Hitlerja. Sindikat ni močan zaradi ustave in paragrafov, temveč zaradi solidarnosti med delavci in njihove zavesti. Sindikalni refren z Bavarske se glasi: Nič nam ni dano, vse si moramo vzeti. Če sklepamo po plačah, delovnem času, skrbi za delovno okolje, pravici do soupravljanja, spoštovanju pravic iz delovnega razmerja, lahko rečemo, da je sindikat v večini večjih podjetij z bojem dosegel to, kar delavcem pripada. Drugačno sliko bi dobili v manjših podjetjih, še posebej v tistih, ki imajo družinski značaj. Vzorčni primer uspešnosti sindikatov pa lahko najdemo v Audijevi firmi iz Ingolstadta.

Delovanje nemških sindikatov in njihova organiziranost se opirata na tri podlage. Deveti člen ustave opredeljuje svobodo združevanja delavcev in ustanavljanja sindikatov. Zakon o kolektivnih oziroma tarifnih pogodbah določa partnerje in vsebino teh listin. Tretja podlaga pa je sodna praksa oziroma pravno močne razsodbe sodišč v sporih med delavci in delodajalci, v katere je v preteklosti večkrat posegala tudi državna oblast. Ta podlaga je najbolj pomembna za socialne spore oziroma bitke med delavci in delodajalci, ki so se izražale v stvarkah oziroma izprtu, s katerim so se delodajalci branili pred sindikati.

Sliko nemških sindikatov moramo začeti risati na vrhu, saj je po tem, kar smo slišali, ta organizacija centralistično organizirana. Na zvezni ravni je šestnajst povsem samostojnih panožnih sindikatov (nekateri za več panog). Vsi sindikati sestavljajo DGB oziroma Zvezo nemških sindikatov, kar pomeni, da zveza nima posamičnega članstva. Sindikati imajo skupno več kot deset milijonov članov. Največji in najmočnejši je IG Metall s 3.640.000 člani, ki je relativno primerljiv z našim največjim sindikatom – SKEI.

Nemški sindikati so organizirani po industrijskem načelu in ne več po stanovih kot pred desetletji. To pomeni, da so **praviloma vsi zaposleni v enem podjetju včlanjeni le v en panožni sindikat.**

DGB nima prave konkurence, saj zunaj nje deluje le Zveza nemških uslužbencev z milijon člani in Krščanski sindikati, ki pravzaprav povezujejo le krščanske uradnike. DGB je organizacijsko odprt za pripadnike vseh ver in vseh političnih strank, vendar je od njih neodvisen. Ko sem Frica Schösserja, predsednika bavarske DGB, vprašal o možnosti, da bi jim drugi sindikati dokazali povezanost z SDP, je to odločno zavrnil. Kot dokaz je omenil program DGB in dejal, da je z njega jasno razvidna razlika med programom Socialdemokratske stranke (SDP). Ni pa zanikal, da prav ta stranka vztrajno ponuja zaveznitvo, zlasti pred volitvami, ko hoče pridobiti glasove sindikalnega članstva. Predsednik Bavarske DGB pa se je strinjal, da podpora ali nasprotovanje DGB posameznemu kandidatu na volitvah lahko pomeni razlog za izvolitev oziroma neizvolitev poslanca v deželni oziroma zvezni parlament.

Nemški sindikati imajo neposredno zastopstvo v senatih, to so drugi domi parlamenta, ki imajo podoben status kot drugi dom, ki ga uvaja ustava R Slovenije. Sindikati imajo v bavarskem senatu enajst mest, od tega pripada DGB osem. Država oziroma dežela ugotavlja na svoji ravni vrhunsko sindikalno organizacijo in na podlagi števila članstva določi število sedežev v senatu, ki pripadajo posamezni sindikalni organizaciji. V notranjih pravilih DGB je določeno, da senatorsko mesto pripada predsedniku deželne DGB, predsedniku IG Metalla in predsedniku največjega sindikata javnih služb. Dogovorjeni so, da mora biti izvoljena majmanj ena ženska, za preostala štiri mesta pa menda poteka »divji boj« med vsemi sindikalisti. V nemški javnosti prevladuje prepričanje, da senat nima nobene veljave in da imajo senatorji le častno funkcijo z nekaj privilegiji. Fric Schösser je dodal, da to ne velja povsem, saj ima senat možnost izraziti nestrinjanje s proračunom in s tem povzročiti, da je treba proračun sestaviti na novo. Nič pa nisem izvedel, ali je zvezni senat ali kateri od deželnih na tej podlagi tudi dejansko kaj dosegel. Senat pa

Fric Schösser

je za vse sindikate v Sloveniji zanimiv tudi zato, ker so v pogovorih pred začetkom pogajanj o socialnem paktu nekateri začeli s sindikalnim predvolilnim bojem. Ker je naša ustava grajena po nemškem zgledu, bi se kazalo javno zavzeti tudi za volilno zakonodajo, ki bi bila podobna nemški. K temu pa moramo dodati tudi to, naj vlada odmeri teže posameznih sindikatov in naredi tisto, kar z veseljem ves čas odriva od sebe. Ne glede na usodo zakona o reprezentativnosti sindikatov naj vlada na podlagi članstva izmeri vrhunskost vsake izmed trideset samostojnih zvez, konfederacij, sindikatov, ter med nje razdeli štiri mesta, ki so predvidena v ustavi. Bolj zlobno bi bilo zapisati naj vlada vso stvar prepusti kar sindikatom in jim s tem omogoči izčrpavanje v predvolilnem boju za štiri stolčke, od katerih ne bodo imeli nič drugega kot štiriletno socialno varnost za štiri izbrance.

Sindikati v Nemčiji so organizirani na zvezni, deželni, okrožni in tudi krajevni ravni, ne pa v podjetjih. O tem, kaj je sindikat v podjetju in kako deluje, smo slišali zelo različne odgovore, ki si med seboj nekoliko nasprotujejo in zato bomo o tem obširneje pisali v sestavku, ki ga bomo objavili prihodnji teden. Nemški sindikati določajo konkretno organiziranost na podlagi števila in gostote članstva na posameznih območjih in zato imajo zvezni pomožni sindikati sedež praviloma tam, kje je relativno največ članstva tega sindikata. Deželni, okrožni in krajevni organi sindikata se organizirajo tam, kjer je več članstva, sicer se organizirajo za več dežel, območij in krajev, ne glede na upravno-administrativne meje.

Vsak izmed šestnajstih sindikatov je popolnoma samostojen pri določanju tarifne politike in uveljavljanju pravic delavcev. Kljub temu pa so vsi sindikati že leta 1947 ustanovili DGB oziroma zvezo, za katero pravijo, da je krovna organizacija vseh sindikatov. Njena vloga je na primer tudi koordiniranje sindikatov pri stvarkah. Zveza preprečuje posameznim sindikatom, da bi drug drugemu odžirali članstvo. Zveza omogoča sindikatom soodločanje na vseh področjih socialne politike. Gre zlasti za: bolniške blagajne, pokojninsko zavarovanje in urade za delo. V vseh treh pomembnih socialnih ustanovah je DGB eden izmed partnerjev, ki soodloča oziroma sodeluje v samoupravljanju. Zveza predstavlja vse sindikate v socialnih organih, zlasti zato, ker je ta način učinkovitejši kot tisti, ko se vsak sindikat pogovarja le zase in lahko vlada manevrira zdaj z enim zdaj z drugim. Sindikati prek DGB ustvarjajo skupne lobije pritiska, ki delujejo podobno kot tisti, ki jih poznamo v ZDA.

Franček Kavčič

V prihodnji številki: Sindikata v podjetju ni, pa vendar je!

Svobodni sindikati tri dni v Niederpöckingu

Trinajstega decembra lani je bil na krajšem obisku v Sloveniji predsednik Nemške sindikalne zveze DGB Bavarske Fritz Schösser. Na pogovorih z vodstvom Zveze svobodnih sindikatov Slovenije je bila s strani vodstva bavarskih sindikatov izražena pripravljenost, da organizirajo izobraževalni seminar za sindikalne delavce svobodnih sindikatov.

V mesecu in pol je bil dogovor realiziran. V izobraževalnem centru DGB Bavarske v Niederpöckingu, ob Starnberškem jezeru, je bil od 5. do 8. februarja sindikalni seminar z glavno temo: struktura in naloge nemških sindikatov ter oblike soodločanja.

V četrtek dopoldne so se udeleženci najprej seznanili s strukturo in nalogami nemških sindikatov (predavatelj: Christiane Berger), popoldne pa s sistemom nemškega soupravljanja (Elmar Weiler) ter o soodločanju na višji ravni in o regionalni ter strukturi politiki. Zvečer so udeleženci o vsem, kar so čez dan slišali, razpravljali še s predsednikom DGB Bavarske Fritzom Schösserjem.

V petek dopoldne so se udeleženci na Uradu za delo mesta München seznanili s strukturo in nalogami urada za delo ter sodelovanjem zstopnikov delojemalcev (predavatelj: Edda Bosch). Popoldne pa je bila na sedežu DGB Bavarske v Münchnu novinarska konferenca.

V soboto dopoldne so seminaristi obiskali kliniko v Hohenriedu, kjer jim je predsednik DGB Bavarske Fritz Schösser razložil zgradbo in funkcijo socialnega in pokojninskega zavarovanja, popoldne pa so najprej poslušali Michaela Knutha iz IG Metalla o tarifni politiki in tarifnem pogajanju, nato pa je bil pogovor z obratnimi zastopniki in zaupniki sindikatov.

Iz Svobodnih sindikatov Slovenije so se izobraževalnega seminarja udeležili: Rajko Lesjak, sekretar ZSSS, Sandi Bartol, predsednik območne organizacije ZSSS Gorenjske, Vlado Belšak, sekretar območnega sindikata obrtnih delavcev za Mariborsko območje, Lučka Böhm, samostojna svetovalka predsedstva S ZSSS, Srečo Čater, predsednik Sindikata kmetijstva in živilske industrije Slovenije, Marjan Ferčec, sekretar Sindikata gozdarstva Slovenije in Sindikata lesarstva Slovenije, Jože Gaube, predsednik Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije, Bojan Hribar, sekretar Sindikata delavcev v vzgoji, izobraževanju in znanosti Slovenije, Jernej Jeršan, sekretar Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije, Janez Justin, predsednik Sindikata delavcev kemične, gumarske in nekovinske industrije Slovenije, Marina Juvančič, pravnica v Službi pravne pomoči območne organizacije ZSSS Ljubljana, Terezija Krajcer, predsednica konference sindikata SDK v Republiki Sloveniji, Ana Križanič, samostojna svetovalka predsedstva S ZSSS, Emil Krušič, predsednik sindikata Gorenje – GA, Tomo Majer, predsednik sindikata v Železarni Štore, Alojz Omejc, predsednik Sindikata tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije Slovenije, Vanda Rešeta, samostojna svetovalka predsedstva S ZSSS, Metka Roksandič, sekretarka Krajevnega sveta Maribor v območnem svetu ZSSS Podravja, Metod Staroverski, predsednik sindikata Plamen Kropa, Erih Šerbec, predsednik Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije, Franc Štelcer, predsednik območnega sveta ZSSS Podravja, Franc-Werner Petek, predsednik Sindikata delavcev trgovine Slovenije, Marjan Žagar, predsednik območnega sindikata kovinske in elektroindustrije Koroške in Pavle Vrhovec, vodja službe za informiranje S ZSSS.

Med udeleženci seminarja sta bila tudi Franček Kavčič, namestnik glavnega urednika DE, in Doris Debenjak, ki je pomagala s prevajanjem. Da so se udeleženci udobno in varno vozili, so poskrbeli v mariborskem Certusu z voznikom Rašidom Delalićem.

Pavle Vrhovec

sindikalni

KAJ DELAJO

v republiških odborih

Sindikat komunalnega in stanovanjskega gospodarstva

Miloš Mikolič, sekretar: V Komunalnem podjetju Grosuplje sem se pretekli teden udeležil obnega zbora sindikalnega članstva, na katerega so sicer povabili vse zaposlene. V poročilu, ki je bilo tudi kritično do lastnega dela, je bilo poudarjeno prizadevanje za uveljavljanje panožne kolektivne pogodbe, storitve, uporaba počitniških zmogljivosti in uspehi na delovno-sportnem tekmovanju komunalnih delavcev Slovenije. Sindikalni zaupnik v organizaciji bo odšel Franc Završček, še naprej pa si bodo prizadevali za uveljavljanje kolektivne pogodbe, standarda delavcev, spremljanje zakonodaje in pridobivanje novih članov sindikata.

Vsem sindikatom podjetji smo poslali razpis za seminar, ki bo v petek, 28. februarja 1992 v sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici. Izbrane so te teme: organiziranost sindikata podjetja, sistemska zakonodaja, pogajanja in usposobljenost pogajalca in uveljavljanje panožne kolektivne pogodbe. Poslali smo tudi pristopne izjave z navedbo najpomembnejših določil našega statuta za nadaljnje novo včlanjevanje.

RO sindikata državnih in družbenih organov Slovenije

Drago Štemjarič, sekretar: Podpisana je pogodba o pogojih za delo sindikata v občinah upravnih organih v Velenju, Cerknici, Metliki. Ministrstvo za pravosodje in upravo je poslalo stališče v zvezi s pogodbo Izvršnemu svetu SOB občine Jesenice in oblikovali dve pripombi. Opozarjamo sindikalne zaupnike in sekretarja območnih odborov sindikata državnih organov na rok (20. 2. 1992) za sklenitev pogodb.

Pripravljeni je besedilo kolektivne pogodbe za delavce v športnih organizacijah, društvih in zvezah. Delovna skupina sindikata in ministrstva za izobraževanje in šport in ministrstva za delo je že obravnavala besedilo za osnutek. Pomembno je, da se ministrstvo strinja, da s kolektivno pogodbo uredimo problematiko zaposlenih na področju športa. Do kolektivne pogodbe se mora opredeliti še vodstvo športne zveze Slovenije.

Pripravljen je predlog kolektivne pogodbe za delavce v invalidskih organizacijah, društvih in zvezah. Pogodba je že bila obravnavana kot osnutek v ROS ter v svetu invalidskih organizacij Slovenije.

Sestala se je konferenca sindikata republikanskih upravnih organov, sprejela sklep o ustanovitvi konference in ocenila uresničevanje uredbe IS SRS o sistematizaciji del in nalog v RUO (5 primerov).

Izvršnemu svetu RS smo poslali pripombe in zahteve sindikata, naj se v skladu s stanovanjskim zakonom odpre možnost za odkup stanovanj tudi delavcem republiške carske uprave.

Sindikat kmetijstva in živilske industrije

Svetka Vesel, sekretarka: Sestali sta se pogajalski skupini predstavnikov Gospodarske zbornice Slovenije – združenja agroživilstva in Zadržne zveze Slovenije ter predstavnikov Sindikata kmetijstva in živilske industrije Slovenije, Obalne organizacije sindikata, kranjskih sindikatov in Sindikata Neodvisnost – KNSS. Pogajalski skupini sta usklajevali osnutek sprememb in dopolnitev panožne kolektivne pogodbe, ki ga je pripravil ROS dejavnosti. V zahtevah za ureditev varstva pravic presežnih delavcev smo s skupnim in enotnim nastopom vseh sindikatov uspešno uskladišili že precej predlaganih rešitev, neresena pa so še vprašanja točkovanja meril za ugotavljanje presežnih delavcev in nadomestila OD za čas čakanja na delo, kar bo vroča tema naslednjih pogajanj, ki bodo predvidoma konec tega meseca.

Izhodišni osebni dohodki v skladu s 17. in 18. členom kolektivne pogodbe za kmetijstvo in živilsko industrijo Slovenije.

Zahtevnostna skupina	Mesečni bruto OD v SLT JANUAR 1992	FEBRUAR 1992
I. enostavna dela	19.934,00	22.326,00
II. manj zahtevna dela	21.931,00	24.563,00
III. srednje zahtevna dela	24.517,00	27.459,00
IV. zahtevna dela	27.313,00	30.591,00
V. bolj zahtevna dela	30.903,00	34.611,00
VI. zelo zahtevna dela	36.887,00	41.313,00
VII. visoko zahtevna dela	41.872,00	46.897,00
VIII. najbolj zahtevna dela	49.845,00	55.826,00
IX. izjemno pomembna dela	59.834,00	67.014,00

Upoštevana rast življenjskih stroškov po eskalacijski klavzuli

Sindikat delavcev gostinstva in turizma

Mihajlo Zver, sekretar: Republiškemu inšpektoratu za delo smo poslali pismo prošnjo za posredovanje pri zamujanju izdaje pogodb o zaposlitvi delavcem, zaposlenih v gostinstvu in turizmu.

Zakon o delovnih razmerjih v 135. členu določa sklenitev pogodb o zaposlitvi iz 11. člena tega zakona najkasneje do 1. 7. 1991 leta. Po ugotovitvah sindikata dejavnosti gostinstva in turizma v podjetjih gostinstva in turizma (razen redkih izjem) ne upošteva 135. člena Zakona o delovnih razmerjih, saj večina zaposlenih delavcev v panogi še ni podpisala pogodb o zaposlitvi. Enako velja tudi za 134. člen, saj ugotavljamo, da delovne organizacije niso uskladle svojih splošnih aktov z zakonskimi določili in določili panožne kolektivne pogodbe. Ugotavljamo pa, da je veliko podjetij, ki imajo vse več delavcev zaposlenih po posebnih pogodbah.

Zaposlili smo tudi na upravljanje na občinske inšpektorate za delo, da odpravijo te nepravilnosti v delovnih organizacijah.

V skladu s 13. členom panožne kolektivne pogodbe delavcev gostinstva in turizma Slovenije znajo izhodišni BOD in stroški prehrane med delom za februar 1992:

Tarifni razred	Izhodišni BOD JANUAR 1992	FEBRUAR 1992
I. enostavna dela	20.080,00	21.998,00
II. manj zahtevna dela	22.092,00	24.207,00
III. srednje zahtevna dela	24.674,00	27.033,00
IV. zahtevna dela	28.296,00	31.017,00
V. bolj zahtevna dela	32.024,00	35.085,00
VI. zelo zahtevna dela	38.115,00	41.880,00
VII. visoko zahtevna dela	42.167,00	46.200,00
VIII. najbolj zahtevna dela	49.711,00	54.469,00
IX. izjemno pomembna dela	59.635,00	65.343,00

Odstotek uveljavljanja eskalacijske lestvice

V izhodiščnih BOD za februar 1992 je upoštevana napaka iz meseca decembra 1991 zaradi večjega odstotka uveljavljanja eskalacijske lestvice od dejanske.

(Uradna rast XII/91 je bila 16,14%, v panožni KP pa je upoštevana 18,30%.)

V skladu s 37 členom panožne kolektivne pogodbe znaša povračilo stroškov prehrane med delom za februar 1992 2.964,00 SLT.

Sindikat delavcev prometa in zvez

Hilda Žežko, sekretarka ROS:

V skladu s 102. členom Kolektivne pogodbe za cestno gospodarstvo je bila konstituirana komisija za njeno razlago.

Vprašanja pošljite na naslov: Slovenska cestna podjetja, d.o.o. Ljubljana, Linhartova 7, za predsednico komisije pa je bila imenovana Ivica Jazbec, v.d. sekretarka Združenja prometa in zvez pri Gospodarski zbornici Slovenije.

Komisija je na svoji prvi seji oblikovala stališče do povračila potnih stroškov v pavšalnem znesku:

»Komisija za tolmačenje kolektivne pogodbe za cestno gospodarstvo meni, da podjetje lahko določi pavšal po svojih ocenah in kriterijih, pri čemer upošteva organizacijo dela, upravičenost priznanja pavšala določenim delavcem, ki temelji na podatkih o dosežanih prevoznih, velelet-jazbec, v.d. sekretarka Združenja prometa in zvez pri Gospodarski zbornici Slovenije.

Komisija je na svoji prvi seji oblikovala stališče do povračila potnih stroškov v pavšalnem znesku: »Komisija za tolmačenje kolektivne pogodbe za cestno gospodarstvo meni, da podjetje lahko določi pavšal po svojih ocenah in kriterijih, pri čemer upošteva organizacijo dela, upravičenost priznanja pavšala določenim delavcem, ki temelji na podatkih o dosežanih prevoznih, velelet-jazbec, v.d. sekretarka Združenja prometa in zvez pri Gospodarski zbornici Slovenije.

Komisija je na svoji prvi seji oblikovala stališče do povračila potnih stroškov v pavšalnem znesku: »Komisija za tolmačenje kolektivne pogodbe za cestno gospodarstvo meni, da podjetje lahko določi pavšal po svojih ocenah in kriterijih, pri čemer upošteva organizacijo dela, upravičenost priznanja pavšala določenim delavcem, ki temelji na podatkih o dosežanih prevoznih, velelet-jazbec, v.d. sekretarka Združenja prometa in zvez pri Gospodarski zbornici Slovenije.

Komisija je na svoji prvi seji oblikovala stališče do povračila potnih stroškov v pavšalnem znesku: »Komisija za tolmačenje kolektivne pogodbe za cestno gospodarstvo meni, da podjetje lahko določi pavšal po svojih ocenah in kriterijih, pri čemer upošteva organizacijo dela, upravičenost priznanja pavšala določenim delavcem, ki temelji na podatkih o dosežanih prevoznih, velelet-jazbec, v.d. sekretarka Združenja prometa in zvez pri Gospodarski zbornici Slovenije.

Komisija je na svoji prvi seji oblikovala stališče do povračila potnih stroškov v pavšalnem znesku: »Komisija za tolmačenje kolektivne pogodbe za cestno gospodarstvo meni, da podjetje lahko določi pavšal po svojih ocenah in kriterijih, pri čemer upošteva organizacijo dela, upravičenost priznanja pavšala določenim delavcem, ki temelji na podatkih o dosežanih prevoznih, velelet-jazbec, v.d. sekretarka Združenja prometa in zvez pri Gospodarski zbornici Slovenije.

Komisija je na svoji prvi seji oblikovala stališče do povračila potnih stroškov v pavšalnem znesku: »Komisija za tolmačenje kolektivne pogodbe za cestno gospodarstvo meni, da podjetje lahko določi pavšal po svojih ocenah in kriterijih, pri čemer upošteva organizacijo dela, upravičenost priznanja pavšala določenim delavcem, ki temelji na podatkih o dosežanih prevoznih, velelet-jazbec, v.d. sekretarka Združenja prometa in zvez pri Gospodarski zbornici Slovenije.

Vlado v stečaj

Naš kolega Izidor je na posvetu predsednikov sindikatov iz Posavja vzkliznil: »Če je katero podjetje potrebno neusmiljenega stečaja, je to slovenska vlada!« Da – iskreno mu pritrujem.

Vlada ima veliko moč – moč, ki se ji v politiki pravi moč iniciative. Uporaba ali bolje zloraba te iniciative je, če predstavniki vlade ne pridejo na dogovorjeni sestanek s predstavniki sindikatov in gospodarske zbornice, da bi se dogovorili o nadaljnjem ravnanju vseh partnerjev, ki bi nas približalo k uresničitvi ideje socialnega pakta. Zloraba te iniciative je, če je ne uporabi za odpravo gospodarstvu in delavstvu škodljivega zakona o zamrzitvi plač. Zato je tudi razumljiv korak večine slovenskih sindikatov, da sami prevzamemo pobudo. V parlamentu smo vložili predlog zakona o prenehanju zakona o izplačevanju osebnih dohodkov in nekaterih drugih prejemkov delavcev za leto 1991 in prvo trimesečje leta 1992. Zahtevali smo hiter postopek. To je prva poteza. Povrhu je to predlog pravega »puščeljca« sindikatov. Če kje in kdaj, je prav vprašanje plač tisto, kar nas more povezati ob spoštovanju samostojnosti, neodvisnosti in objektivnih razlik med nami.

Mag. Dušan Semolič

V novi številki

DE

ZA TOMŠIČA, PROTI TOMŠIČU

Ieporečje in ali mora res še dandanašnji vedno »stati nekdo zadaj«,

2. in 3. stran

KRIŽEV POT DO STANOVANJA

stran

PRAVNIK SVETUJE

Vprašanje:

Kakšen je položaj delavca, ki je v bolniškem staležu, pa ga hoče podjetje uvrstiti med trajne presežke?

Odgovor:

V času, ko je delavec odsoten z dela zaradi začasne nezmožnosti za delo zaradi bolezni (36. C člen zakona o delovnih razmerjih) delovno razmerje ne more prenehati zaradi nujnih operativnih razlogov. Delavec je sicer na podlagi programa reševanja presežnih delavcev lahko uvrščen med trajne presežke, toda odpovedni rok mu začne teči šele, ko je popolnoma zmožen za delo.

Vprašanje:

Delavec je dobil sklep, da je do 29. 2. na čakanju. Manjka mu še 6 mesecev do polne pokojnine. Ali mora na čakanje?

Odgovor:

Čakanje na delo je na osnovi 4. alineje drugega odstavka 30. člena navedenega zakona o delovnih razmerjih eden izmed ukrepov, ko organizacija oziroma delodajalec zaradi nujnih operativnih razlogov začasno, najdlje 6 mesecev, delavcu ne more zagotoviti dela. Delavec, za katerega je pristojni organ ob upoštevanju kriterijev odločil, da začasno ne bo delal, prejema nadomestilo osebnega dohodka. Delavec ki je začasni presežek, je še vedno v delovnem razmerju; če čakanje na delo odkloni, mu delovno razmerje preneha na podlagi 11. točke 100. člena zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS 14/90, 5/91).

Ana Križanič, dipl. iur.

Rast življenjskih stroškov je znašala januarja 1992 13,10 %, upoštevana rast po eskalacijski lestvici znaša 12,48 %.

I.	22.120
II.	26.050
III.	30.470
IV.	33.880
– voznik do vključno 4,5 t nosilnosti	33.880
– voznik od 4,5 do 13 t nosilnosti	37.280
– voznik nad 13 t nosilnosti	42.630
V.	42.630
VI.	54.010
VII.	68.760

Del osebnega dohodka, ki pripada vozniku za prevoznih kilometer nad normativom:

Povračila v zvezi z delom:

Izhodišni bruto osebni dohodki za februar 1992 po kolektivni pogodbi za cestni potniški promet

Mohorjeva zbirka 1991 je že izšla!

ŠEST BOGATIH KNJIG, V PROSTI PRODAJI ZA NENAROČNIKE BROŠIRAN KOMPLET 1200.-, TRDOVEZAN 1990.-, POSAMEZNO SO KNJIGE DRAŽJE ZA OKROG 30%

KAJ DELAJO

Sindikat kemične, nekovinske in gumarske industrije

Franjo Krsnik, sekretar:

Na podlagi 62. člena Kolektivne pogodbe dejavnosti (KPD) Slovenije znajo izhodišni osebni dohodki za februar 1992:

Tarifni razred	SKP	KPD
I. Enostavna dela	21.357,00	22.425,00
II. Manj zahtevna dela	23.502,00	24.677,00
III. Srednjezahtevna dela	26.246,00	27.558,00
IV. Zahtevna dela	29.261,00	30.724,00
V. Bolj zahtevna dela	33.102,00	34.757,00
VI. Zelo zahtevna dela	39.505,00	41.480,00
VII. Visokozahtevna dela	44.854,00	47.097,00
VIII. Najbolj zahtevna dela	53.401,00	56.071,00
IX. Izjemno pomembna, najbolj zahtevna dela	64.062,00	67.265,00

Rast življenjskih stroškov januarja 1992 znaša 13,10 %. Upoštevana rast izhodišnih osebnih dohodkov po eskalacijski lestvici je 11,98 %.

v območnih odborih sindikatov

Območna organizacija ZSSS Velenje

Mira Videčnik, predsednica: V skladu s sklepom skupščine sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije o razglasitvi Splošne opozorilne stavke delavcev energetike v RS, 18. 2. 1992, so v sindikatih podjetij Termoelektrarn Šoštanj in Rudnika lignita Velenje, kjer je skupaj zaposlenih okrog 5000 delavcev, imenovali stavkovne odbore, in izdelali navodila za pripravo in izvedbo splošne opozorilne stavke. V sindikatu podjetja RI.V so imenovani tudi člani pogajalske skupine za pogajanja s predstavniki poslovnega odbora RI.V o zahtevah po ustvarjanju možnosti za takojšen podpis nanovo usklajene podjetniške kolektivne pogodbe s panožno kolektivno pogodbo za premogovništvo.

V obeh podjetjih bo opozorilna stavka od 7.00 do 9.00 ure na delovnih mestih. Po sklepu skupščine Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije bo zmanjšana obtežba v vseh energetskih proizvodnih enotah, tudi v TE Šoštanj, za 20 odstotkov.

Območna organizacija ZSSS Domžale

»Očetovska dobričina, ta direktor«: Pod tem naslovom je domžalski tabloid TO JE TO predstavil direktorja podjetja Termat. Ugotovil je, da dober direktor ni nujno argantent. Da je dober direktor, bi verjetno potrdili tudi njegovi podrejeni, o tem, kako koristna pa je njegova dobrota za podjetje, bi veljalo že krepko razmiseliti.

Delavci Termita namreč do danes še niso dobili plač za december 1991. Sindikat je na direktorja naslovil več zahtev in tudi dobil veliko obljub in zagotovil, da bo bolje, pa se vendarle ni še nič spremenilo. Zato je sindikat ultimativno postavil svoje zahteve: do 17. februarja je treba delavcem izplačati OD z obrestmi, do 25. februarja pa januarsko plačo po kolektivni pogodbi. V nasprotnem primeru bodo stavkali.

Vodstvo podjetja naj do 5. marca 1992 predloži tudi sanacijski program.

Ce omenjene zahteve ne bodo uresničene, bo sindikat postavil pred ustrezne organe vprašanje odgovornosti za težave v podjetju in neuresničevanje sanacije podjetja.

Justi Arnuš

Območna organizacija Zasavje

Območni odbor sindikata energetikov Zasavja v Trbovljah je obravnaval uveljavljanje kolektivnih pogodb v podjetjih. Videti je, da so razmere vsak mesec slabše.

V celoti je podprl zahteve ROS energetike ob napovedani splošni opozorilni stavki.

Sindikat gradbenih delavcev SGP Zasavje in MCK Trbovlje je v Lantovcu pripravil smučarski tečaj za otroke svojih članov. Priprave in organizacijo sta prevzela sindikalna zaupnika Rudi Tomšič in Bojan Baš.

Izvršni odbor sindikata podjetja Tovarne kemičnih izdelkov Hrastnik je pripravil dobro obiskani letni članski sestanek. Ocenili so tekoče delo in sprejeli programske naloge.

V razpravi je bilo največ vprašanj o uveljavljanju podjetniške kolektivne pogodbe in nalogah sindikata pri tem.

Sindikalno organizacijo TKI Hrastnik bo še naprej vodil predsednik Jože Kosčič.

Območni svet ZSS Zasavja bo s predsedniki sindikatov v podjetjih Zasavja obravnaval informacijo pred stavko delavcev v energetiki in premogovništvu, osnutek zakona o reprezentativnosti sindikatov in se dogovoril za način uveljavljanja odloka o določitvi zajamčenega osebnega dohodka.

Ciril Urek

v samostojnih sindikatih

Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva

Nevenka Lekše, sekretarka: Pri uveljavljanju kolektivne pogodbe za zdravstvo in socialno skrbstvo Slovenije opažamo, da je ena izmed ovir tudi ta, da številni zavodi svoje organiziranosti in poslovanja niso prilagodili zakonu o zavodih, ki je stopil v veljavo 1. aprila 1991. Sindikati nas opozarjajo, da v prenekaterih zavodih sveti zavodov sploh ne delujejo, največkrat zato, ker ustanovitelji ni imenovali svojih članov. Takšne razmere pa ne pomenijo ovire le za uresničevanje kolektivne pogodbe, ampak nujno pomenijo tudi to, da vodstvo zavoda ne more zagotavljati zakonitega poslovanja. Po veljavni zakonodaji je namreč vrsta opravil, ki jih lahko opravi samo organ upravljanja.

Soočamo se s primeri, ko direktorji posameznih zavodov sami sprejemajo akte, za katerih sprejem niso pooblaščen. Zakon o zavodih povsem jasno določa, da se samo s statutom oziroma pravili zavoda lahko določi pooblastilo direktorja za sprejemanje splošnih aktov. V vseh znanih primerih pa direktor takšnega pooblastila ni imel in tudi ni mogel imeti, saj statut oziroma pravila zavoda lahko sprejme le svet zavoda, ki pa, kakor smo že omenili, sploh ni bil konstituiran. Odveč je poudarjati, da ima to za posledico ničnost splošnih aktov, ki bi jih direktorji sprejeli na tak nezakonit način.

Nekonstituiranje svetov zavodov resno ovira tudi delo sindikata, saj je lahko teže uresničevanje njegovih pravic, kakor so opredeljene v 11. točki normativne dela kolektivne pogodbe. Prepričani smo, da takšne razmere direktorjem onemogočajo, da bi svoja pooblastila opravljali zakonito. Prepričani smo, da bi morali tako direktorji kot tudi ustanovitelji zavodov storiti vse, da se organi upravljanja čimprej konstituirajo, zlasti pa da direktorji s svojo interpretacijo zakona ne bi povzročali brezvladja v zakonih. Zakon o zavodih ima namreč takšne rešitve, ki onemogočajo, da bi ti ostali brez organov upravljanja. Če z novimi akti ni določen način njihovega oblikovanja, se v skladu s 68. členom Zakona o zavodih uporabljajo stari predpisi.

Ce prihaja do težav zgolj zato, ker ustanovitelji ne opravljajo svojega dela, ki jim ga nalaga veljavna zakonodaja, smo v našem sindikatu pripravili nudiiti vsu pomoč tudi direktorjem, da bi skupaj prepričali ustanovitelje, da ne ravnavo prav. Prepričani smo, da je odločenost za zakonito delovanje zavodov nas skupen interes. Samo če bo delovanje zavodov zakonito, bo sindikat lahko opravil svojo vlogo, hkrati pa je to pogoj, da svojo vlogo lahko opravi tudi direktor zavoda.

Konfederacija sindikatov papirne, grafične in časopisno informativne, založniške, novinarske in drugih dejavnosti

VREDNOSTI IZHODIŠNIH OSEBNIH DOHODKOV ZA FEBRUAR 1992

V skladu z 42. in 43. členom Kolektivne pogodbe celulozne, papirne in papirno proizvodne dejavnosti ter z 51. in 52. členom Kolektivne pogodbe grafične, časopisno informativne, založniške in knjigotiske dejavnosti, GZS-Odbor strokovnega združenja celulozne, papirne in papirno predelovalne industrije ter Sekcija za tisk in Konfederacija PERGAM objavljamo nove vrednosti izhodišnih osebnih dohodkov za februar 1992.

Tarifni razred	Tipična dela	celulozna, pap. in pap. pred.	grafična dejavnost	časop. inf., založ. in knjigotisk. dej.
I. Enostavna dela		23.566,00	22.472,00	22.472,00
II. Manj zahtevna dela		27.100,00	24.720,00	25.843,00
III. Srednje zahtevna dela		30.635,00	27.641,00	29.214,00
IV. Zahtevnejša dela		34.170,00	31.237,00	32.585,00
V. Bolj zahtevna dela		40.061,00	35.956,00	38.203,00
VI. Zelo zahtevna dela		51.844,00	41.574,00	49.439,00
VII. Visoko zahtevna dela		61.270,00	47.192,00	58.428,00
VIII. Najbolj zahtevna dela		77.766,00	65.170,00	74.159,00
IX. Izjemno pomembna, najbolj zahtevna dela		89.549,00	78.653,00	85.395,00

Koefficient rasti življenjskih stroškov za januar 1992 po eskalacijski klavzuli iz PKP

Znesek za prehrano med delom po SKP za gospodarstvo

Znesek za prehrano med delom po SKP za gospodarstvo

Ko je naš najboljši smučar vseh časov do zdaj in ena najbolj znanih slovenskih blagovnih znamk v svetu Bojan Križaj pred osmimi leti v Sarajevu nekoliko zmedeno, pa vendarle simpatično izdahlil olimpijsko prisego v slovenščini, si najbrž nihče ni mislil, da bo slovenska država kdaj samostojno vstopila med pet prepletenih olimpijskih krogov. Za tiste najbolj zanesene je nastopanje naših smučarjev pod slovensko zastavo v francoskem Albertvillu uresničitev tisočletnih narodovih sanj. Kako pa je s sanjami, vemo: prej ali slej jih pretrga nadležna budilka.

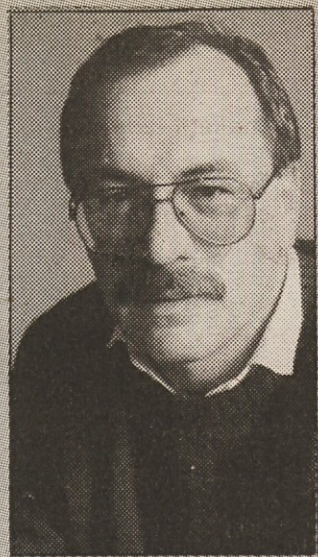
Olimpijski krogi

Če so prej naši najboljši smučarji s svojimi uspehi in tudi medaljami svetu dokazovali najmanj to, da so Slovenci boljši od drugih v skupnosti, ki se je imenovala Jugoslavija, morajo zdaj pokazati, da so vsaj enakovredni svojim evropskim tekmeccem. Tudi smučarja je, če to priznamo ali ne, predvsem posel. V tisto nekdanje veljavno »važno je sodelovati« danes nihče ne verjame več, čeprav nam nova slovenska državna propaganda precej vsiljivo prodaja prav to. Namesto prepričljivih čekinov, ki jih je s pomočjo Križaja in njegovih tovarišev kovala industrija športne opreme (kdo bi ne vedel za Elan, Alpino, Toper), zimsko športni turizem in posredno še cela vrsta gospodarskih dejavnosti, danes na TV zaslonih z zanosom opazujemo samega predsednika vlade Lojzeta Peterleta, kako se drenja med slovenskimi tekmovalci v olimpijski vasi.

Saj ne da bi imeli kaj proti temu, da so naše nacionalne barve med olimpijskimi krogi bolj razločne, toda to je samo po sebi umevno in iz tega ne kaže delati tako velikega (političnega) cirkusa. Tako se nehoti ustvarja vtis, da lastni stroki in poslovni sposobnosti ne verjamemo preveč. Tisti, ki so nekakšni prodajalci slo-

venske podobe na snežnih poljanah, so se očitno odločili, da je politika pravo blago, kar pa, kot vidimo, gre za med le doma, nikakor pa ne v tujini, kjer štejejo veliko bolj oprijemljive stvari. To seveda ni ravno dobra popotnica, ne le k temu, da bi sodelovali, ampak da bi tam predvsem kaj zaslužili.

Zaslужka pa kot da se zadnje čase s pretirano zagledanostjo le vase na tej sončni strani Alp branim. Še več, v tovrstno propagandno prepričevanje, v katerega so vključeni vodilni politični močje (da ni žensk med njimi, je le dokaz zaplankanosti) se nalaga kar precej državnega de-

Jože Poglajen

narja, katerega učinkovitost v očeh povprečno razgledanega Evropejca se ne more meriti niti z enim samim, čeprav propadlim Elanom. Celo opozorila našega človeka, ki se je na Zahodu povzpela med svetovne avtoritete v poznavanju gospodarske vzhodne Evrope, da se v evropskih očeh zgodovina Slovenije (in Jugoslavije) ni končala leta 1945, da bi se leta 90 začela ponovno šteti, naletijo na gluha ušesa. Dr. Sirc, za njega gre, bi v današnji prevladujoči maniri proglašanja za žrtve bivšega režima imel prej razloge za nasprotno trditve, saj ga je domovina zaradi političnih razlogov za več let spravila za rešetke. Že zato mu lahko verjamemo bolj kot našim domačim političnim prvakom.

Olimpijski krogi vsekakor simbolizirajo svetovno skupnost. Zato je že prav, da smo zraven. Toda da bi (spet) ne ostalo le pri simbolnem koraku, bi bilo dobro prej razkleniti domače začarane kroge, ki nam Alpe delajo neprehodne v obeh smereh in nas po višini plač potiskajo nekam v centralno Afriko, po cenah najbolj nujnih življenjskih potrebščin, hrane denimo, pa v Evropsko skupnost. Za kaj takega zanesljivo ni dovolj le slikanje z nacionalnimi zastavami pred TV kamerami med športnimi prenosi ali ščepec politično diplomatske spretnosti, marveč mnogo več. Ta olimpiada se je za nas šele dobro začela.

Pred dnevi je v založbi Znanstveno publicističnega središča izšel zbornik Zaposlovanje – perspektive, priložnosti tveganja, ki napoveduje preobrat tudi v načinu raziskovanja trga delovne sile pri nas, ali povedano bolj natančno, približevanje raziskovalnih norm in metod evropskim, kar med drugim omogoča tudi produktivne primerjave. Med zanimivimi prispevki smo iz tega zbornika izbrali poglavje o poteh zaposlovanja avtorice Martine Trbanc, ki ga povzemamo.

Če smo se sprijaznili z realnostjo trga delovne sile, potem je koristno dobro poznati tudi načine in mehanizme, ki jih lahko uporabljajo tako delodajalci kot tudi tisti, ki delo iščejo. Ob današnjem milo rečeno pomanjkanju delovnih mest in vse daljših vrstah čakajočih nanje, ostri selekciji, je to še pomembnejše. Poleg tega smo zaradi političnih in družbenoekonomskih sprememb tudi v Sloveniji soočeni z vrsto »novih« kanalov zaposlovanja: zasebnih agencij, agencij za razvoj podjetništva in s tem samozaposlovanja, bank podatkov o strokovnjakih in podobno. Novih smo v nerekovaje zapisali zato, ker so relativno novi le za nas, medtem ko so v svetu že uveljavljeni.

Med najpomembnejše vsekakor sodijo javne službe ali uradi (zavodi) za zaposlovanje. Poznajo jih povsod po svetu, še posebej so uveljavljeni tam, kjer država še posebej skrbi za uravnavanje trga delovne sile. Ponekod delujejo le kot borze dela, ki brezposelne le registrirajo, drugod se njihova dejavnost širi na pripravljanje različnih programov (pre)usposabljanja, izobraževanja in svetovanja. Vsi pa se pretežno ukvarjajo z nezaposlenimi in manj s tistimi, ki bi službo iz različnih razlogov želeli le zamenjati. Pomembno je tudi to, da si nezaposleni z registracijo pri teh uradih pridobijo tudi formalni status, ki

Prebrali smo za vas

RAZLIČNE POTI ZAPOSLOVANJA

jim omogoča različne prednosti in tudi možnost dobivanja denarnih pomoči. Ponekod je nekaterim samo slednje razlog za prijavo na urad, medtem pa se ukvarjajo s čim drugim in si zaposlitve pravzaprav ne iščejo. Mnogo bolj so uradi za zaposlovanje razviti v Evropi. V ZDA pa so precej na slabem glasu, saj jih pretežno uporabljajo le za pridobivanje nekvalificiranih delavcev. Zato se jih višje izobraženi izogibajo in si iščejo druge poti do zaposlitve. Podobno je tudi v Veliki Britaniji in morda še na Nizozemskem, v drugih evropskih deželah pa je pri državnih uradih prijavljenih večina nezaposlenih.

Pri vseh skupinah brezposelnih v ZDA so bili najpogostejše uporabljeni neposredni in neformalni kanali: v podjetjih se je osebnostno 66% brezposelnih, prijatelji in znance jih je za informacije spraševalo 51%, na oglase v lokalnih časopisih je odgovarjalo 46% nezaposlenih. (Raziskavo je izvedel Biro za delovno statistiko leta 1975)

Po nekaterih podatkih si pri nas že desetina nezaposlenih išče delo prek zasebnih agencij za zaposlovanje, kar nas že uvršča v evropsko povprečje. Tam prednjačijo Britanci, saj jih to pot ubere kar 34,4%. Agencije so lahko splošne ali specializirane, ki iščejo predvsem izvedence in specialiste za posa-

mezna področja. V ZDA obstajajo tudi agencije za iskanje vrhunskih strokovnjakov. Seveda svoje storitve v nasprotju z javnimi uradi zaračunavajo; pri splošnih je plačnik običajno iskalec, ki storitev plača že pri prijavi, ali pa ko dobi delo, pri visokospecializiranih storitvah (običajno je zelo draga) plača delodajalec. Obstajajo tudi agencije za posredovanje začasnih, nestalnih del. Spominjajo na znane »gazde«, ki delavce najamejo in jih potem »posojajo« različnim podjetjem.

Med neposredne in univerzalne kanale spadajo tudi oglasi in razpisi v tisku. Ti se zelo pogosto uporabljajo. V večini evropskih dežel ta kanal uporabi dobra tretjina nezaposlenih, na Nizozemskem denimo več kot polovica. Kje bodo objavili oglas, je odvisno od tega, kakšne kandidate iščejo: posebne poklice v strokovnih revijah, splošnejše v lokalnih in osrednjih. Radia in televizije za oglaševanje običajno ne uporabljajo, razen za svoje kadrovske potrebe. Iskalci zaposlitve te možnosti manj uporabljajo. Oglašajo v glavnem tisti, ki iščejo delne ali honorarne zaposlitve, delo na domu in podobno.

Precej ljudi, predvsem delavcev z nižjimi kvalifikacijami in administrativno osebje se tudi odloči za enega najbolj učinkovitih kanalov: neposredno ali pisno spraševanje v podjetjih

in ustanovah. Ena izmed prednosti te poti je, da iskalci ostanejo v evidenci tudi, če službe ne dobijo takoj. Ta pot je najbolj znana na Danskem, pa tudi v Belgiji in Franciji.

Med najstarejše načine, kako priti do (dobre) službe, vsekakor sodijo priporočila zaposlenih sorodnikov, prijateljev in znancev. Delodajalci ta način precej cenijo, tako da mnoga podjetja zlasti za prosta boljša in bolj zahtevna delovna mesta ne objavljajo razpisov ali jih prijavljajo na javne urade. Ponekod tistemu, ki je nekoga priporočil, pripada celo posebna nagrada. Novo zaposlenim pa ta način omogoča lažje prilagajanje v novem okolju, ker jim pri tem pomagajo njihovi že zaposleni prijatelji ali sorodniki. Delodajalci uporabijo to, daleč najbolj je razširjena v Španiji, predvsem takrat, ko potrebujejo ljudi s posebnimi znanji.

Štipendiranje dobrih učencev in sploh povezovanje s šolami je značilno za skoraj vsa večja podjetja, ki jim je to glavni vir tehničnega in vodstvenega kadra. Pri še posebej redkih poklicih se delodajalci po pomoč obračajo na poklicna združenja. Tudi sindikati svojim članom posredujejo informacije o prostih delovnih mestih. Večji imajo tudi borze dela.

(Kako iščejo zaposlitev Slovenci – v prihodnji številki)

Pripravil: Jože Poglajen

OBRTNA AMBULANTA

Prim. doc.
dr. Anton Prijatelj

Prva pomoč

Zakon o varstvu pri delu zahteva, da mora biti delavec v podjetjih zagotovljena prva pomoč in organizirano reševanje pri poškodbah na delu. Pravilnik o opremlitvi in postopku za prvo pomoč ter organizacijo reševalne službe, ki ga je predpisoval uradni list prejšnje Jugoslavije (Ur. list SFRJ 21/71) je nalagal, da mora biti za primer poškodbe na delu zagotovljena takojšnja in sodobna prva pomoč poškodovanim oziroma nenadno obolenim na delu že na delovnem mestu. Če so bile v podjetju večje nevarnosti za zdravje ali poškodbe ter za življenje delavcev mora podjetje s splošnim aktom zagotoviti posebne ukrepe za prvo pomoč in organizacijo reševalne službe. V ta namen določeni delavci morajo biti posebej usposobljeni.

Tudi vsebina omarice za prvo pomoč je predpisana: ena na vsakih 50 delavcev, če je nevarnost za poškodbo večja pa na vsakih 10 delavcev z manjšo količino sanitetnega materiala ali torbica za prvo pomoč. Porabljeni material je treba takoj nadomestiti, zato mora imeti v rezervi dvojno količino sanitetnega materiala; če je delovišče oddaljeno več kot 50 km od najbližjega kraja za preskrbo sanitetnega materiala pa več.

V vsaki omarici mora biti tudi navodilo za uporabo materiala ter razložen način dajanja prve pomoči pri poškodbah in nenadnih boleznih delavcev. Na vsaki omarici morajo biti:

- znak Rdečega križa,
- naslov najbližje zdravstvene postaje oziroma zdravnika,
- imena oseb, ki so usposobljene za dajanje prve pomoči,
- ime osebe, ki ima ključ od omarice prve pomoči.

Omarica mora biti zaklenjena, ključ mora imeti oseba, ki je v delovni izmeni usposobljena in določena za dajanje prve pomoči. Nadomestni ključ ima vodja oddelka ali delovišča.

Če je na območju delovišča zdravstvena ustanova, zadošča torbica s sanitetnim materialom.

Če so v podjetju rezervoarji ali jame, kjer se sproščajo plini, mora imeti podjetje na voljo dva tako imenovana »izolacijska aparata« s stisnjenim zrakom in delavca, ki ju morajo znati uporabljati. Kjer lahko pride do utopitve, zastupitve ali podobnih poškodb, mora podjetje poskrbeti za ustrezne reševalne pripomočke in naprave za prvo pomoč. Območna zdravstvena ustanova pa mora biti sprotno seznanjena, katere nevarnosti ogrožajo delavce podjetij, zavodov ali privatnikov na njenem območju. Za prvo pomoč morajo biti na voljo ustrezna nosila. Na bolj oddaljenem delovišču, gradbišču ali gozdnem delovišču, kjer je nevarnost za poškodbe večja, zdravstvena služba pa oddaljena, morajo podjetja zagotoviti vozilo za prevoz poškodovancev ali nenadno obolenih. Posebnosti organizacije prve pomoči pri posebej nevarnem delu (na primer v gozdarstvu, dela v kesonih, na ladjah ali plovnih objektih in podobno) urejajo posebni pravilniki.

Kjer je večja nevarnost za eksplozijo, požar, sproščanje strupenih plinov in podobno morajo imeti stalno reševalno službo ali reševalno postajo. Stalne reševalne službe so najboljše organizirane v rudnikih.

ŽIVLJENJE TEČE...

Piše:
Mag. Aleksej Cvetko

Družinska pokojnina

Zakon opredeljuje krog upravičencev do družinske pokojnine in pogoje, ki jih morajo izpolnjevati, da se jim ta pravica lahko prizna. Zakon tudi določa pogoje, ki jih mora izpolniti umrla zavarovanka, da družinski člani lahko pridobijo pravico do družinske pokojnine.

Družinsko pokojnino lahko uveljavijo brez dodatnih splošnih pogojev zakonec, zakonski in nezakonski otroci in posvojenci, pod pogojem, da jih je umrla zavarovanka preživljala, pa lahko pravico do družinske pokojnine uveljavijo še pastorki, vnuki in drugi otroci brez staršev, mati, oče, mačeha, očim ter bratje in sestre, če nimajo lastnih sredstev za preživljanje.

Družinska pokojnina se lahko uveljavlja, če je umrla zavarovanka dopolnil najmanj pet let zavarovalne dobe ali deset let pokojninske dobe, izpolnil pogoje za priznanje starostne ali invalidske pokojnine, užival starostno ali invalidsko pokojnino, užival pravice na podlagi preostale delovne zmožnosti. Če je zavarovanka umrla zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, se družinska pokojnina lahko uveljavlja ne glede na pokojninsko dobo zavarovanka.

Zakon torej določa splošne pogoje za priznanje pravice do družinske pokojnine (krog upravičencev in pogoji na strani zavarovanka) kot tudi posebne pogoje, ki jih mora izpolnjevati vsak iz kroga upravičencev do družinske pokojnine.

Vdova ali vdovec pridobita pravico do družinske pokojnine pod enakimi pogoji, razlikuje se le starost, ki jo mora eden ali drugi dopolniti, da se mu lahko prizna ta pravica: druga dva enaka pogoja pa sta zdravstveno stanje in dolžnost preživljanja otrok.

Vdova pridobi pravico do družinske pokojnine, če je ob smrti moža, po katerem ji gre pravica, dopolnila starost 50 let, vdovec pa mora za priznanje pravice do družinske pokojnine ob ženinini smrti izpolnjevati starost 55 let. Zakon pozna tudi institut pričakovane pravice – čakalne dobe. Ta omogoča vdovi, ki do možne smrti ni dopolnila 50 let, dopolnila pa je 45 let, oziroma vdovcu, ki do ženine smrti ni dopolnil 55 let, dopolnil pa je 50 let, da pridobi pravico do družinske pokojnine, ko dopolni 50 oziroma 55 let starosti. Ti starostni pogoji se upoštevajo tudi v primerih, ko je bila pravica do družinske pokojnine priznana upravičencu iz zdravstvenih razlogov ali zaradi dolžnosti preživljanja otrok, pa je pozneje razlog za priznanje pravice odpadel pred dopolnjenjem 50 oziroma 45 letom starosti za vdovo ali 55 oziroma 50 letom starosti za vdovca s tem, da postane pravica do družinske pokojnine v vsakem primeru trajna, ko vdova dopolni starost 50 let, vdovec pa 55 let.

Kot novost določa zakon, da pridobi pravico do družinske pokojnine tudi vdova, ki ob zavarovancevi smrti nima lastnosti zavarovanke, če je do zavarovanceve smrti dopolnila starost 45 let, če pa te starosti ni dopolnila, dopolnila pa je starost 40 let, prav tako pridobi pravico do družinske pokojnine, ko dopolni starost 45 let.

Nadaljevanje prihodnjič

PRAVNIK SVETUJE

Vprašanje:

Lani, 6. maja, prvi dan, ko sem se vrnila s porodniškega dopusta, sem izvedela, da sem uvrščena medčasne tehnološke presežke. Decembra so mi to podaljšali še za pol leta in letos, 1. 2., so me uvrstili med trajne tehnološke presežke.

V tem podjetju sem zaposlena 4 leta, zato me zanima, kakšne prejeme bi morala dobivati kot začasni in zdaj kot trajni tehnološki presežek. Kako bi mi morali te prejeme v podjetju obračunavati?

Odgovor:

Po določbi 30. člena Zakona o delovnih razmerjih je delavčovo delo lahko začasno nepotrebno največ 6 mesecev in tega roka ni mogoče podaljšati. Za čas čakanja na delo doma, ko delavčovo delo začasno ni potrebno, pripada delavcu nadomestilo delnega dohodka v višini 70 odstotkov osnovnega osebnega dohodka, povečanega za dodatek za delovno mesto.

Zakon natančno določa postopek, po katerem se ugotovi, da postane delavčovo delo v podjetju trajno nepotrebno; zakon tudi določa, katerim delavcem ne more prenehati delovno razmerje zaradi trajnega prenehanja potreb po delu.

Delavcu, ki mu ni mogoče trajno zagotoviti dela, pripada nadomestilo osebnega dohodka najmanj v višini zajamčenega nadomestila osebnega dohodka (to je 80 % zajamčenega osebnega dohodka), pravičnejše pa bi bilo, če to nadomestilo ne bi bilo nižje od nadomestila, do katerega je upravičen delavec kot začasno brezposeln in znaša 70 % od

osnove. Osnova za to nadomestilo je povprečni mesečni osebni dohodek, ki ga je zavarovanec prejel za zadnje tri mesece pred prenehanjem delovnega razmerja oziroma za zadnje tri mesece, za katere je bil osebni dohodek izplačan; ta znesek se poveča za rast povprečnih osebnih dohodkov vseh zaposlenih v Sloveniji od zadnjega meseca, ki se upošteva v osnovo, do uveljavitve nadomestila.

Poleg nadomestila mora podjetje delavcu, ki je v istem podjetju zaposlen več kot dve leti, izplačati odpravnino v višini najmanj polovico njegovega povprečnega mesečnega osebnega dohodka v zadnjih treh mesecih za vsako leto dela v podjetju.

Vprašanje:

Enajstega novembra 1991 mi je prenehalo delovno razmerje kot tehnološkemu presežku po 6-mesečnem odpovednem roku, v tem času sem prejela nadomestilo OD. Prosim vas, da mi odgovorite, za katere zadnje tri mesece mi pripada odpravnina, ali za avgust, september in oktober, ali za september, oktober in november, ker obstaja razlika zaradi povišanja OD ravno v novembru.

Odgovor:

Odpravnina, ki pripada delavcu zaradi trajnega prenehanja potreb po njegovem delu znaša najmanj polovico njegovega povprečnega mesečnega osebnega dohodka v zadnjih treh mesecih za vsako leto dela v organizaciji. Osnova je osebni dohodek, ne nadomestilo delnega dohodka, torej osebni dohodek, izplačan za zadnje tri mesece dela,

preden je postala odločba o trajnem prenehanju potreb po delu dokončna. Povprečni mesečni osebni dohodek je potrebno valorizirati za rast osebnih dohodkov v podjetju za čas od zadnjega meseca, ki se upošteva v osnovo, do meseca, v katerem je izplačana odpravnina.

Gregor Miklič

Vprašanje:

Po novi davčni zakonodaji se članarine družbenim organizacijam odštevajo od vsote vseh osebnih prejemkov, ki je podlaga za ugotovitev dohodnine in plačilo davka. Zato upokojeanci vprašujejo, kam in kako naj plačujejo sindikalno članarino – in kakšna je.

Odgovor:

9. člen pravilnika o financiranju in finančno-materialnem poslovanju ZSSS piše, da upokojeanci, ki ne prejema varstvenega dodatka, plačujejo članarino v letnem pavšalnem znesku, ki ga vsako leto določi svet ZSSS.

Članarina za upokojece za leto 1991 – in še vse do določitve novega zneska – je 120,00 SLT. Plačujejo naj jo – prebivalci Ljubljane in okoliških občin – na žiro račun Območne organizacije sindikatov Ljubljane in okolice št. 50101 – 849 – 94510, Območni svet Ljubljane in okolice, Kopitarjeva 4.

Upokojeni člani ZSSS naj članarino nakazujejo s položnico.

V. B.

0 zaposlovanju v Nemčiji

Z Ministrstva za informiranje Republike Slovenije smo prejeli tole sporočilo:

Na pobudo Zveznega urada za delo Zvezne republike Nemčije je 5. februarja 1992 v prostorih Ministrstva za delo Republike Slovenije potekal delovni razgovor med predstavniki Zveznega urada za delo ZRN in Republiškega zavoda za zaposlovanje. Nemško delegacijo je vodil g. Heinz Seidel, vodja referata za zaposlovanje delavcev iz tujine, slovensko delegacijo pa g. Janez Žnidaršič, direktor Republiškega zavoda za zaposlovanje.

Razgovora se je udeležil tudi nemški veleposlanik v Sloveniji dr. Gunter Seibert s sodelavci. Ugledne goste je pozdravila ministrica za delo Jožica Puhar, ki je tudi sodelovala v pogovorih.

Obe strani sta razpravljali o možnostih za zaposlitev slovenskih državljanov v Nemčiji za kratk čas in o zaposlovanju medicinskega osebja ter o problematiki zaposlovanja po sporazumu o detašmajih. V prihodnje bo Slovenija ta vprašanja reševala s sklenitvijo novih sporazumov.

**Novo in koristno
Za vse, ki vas zanima**

Nova ureditev pokojninskega in invalidskega zavarovanja

Avtor: **mag. Aleksej Cvetko**

Hkrati o tem, ko predstavljamo priročnik Nova ureditev pokojninskega in invalidskega zavarovanja, pripravljamo tudi seminar o novem pokojninskem in invalidskem sistemu.

Razčlenjene bodo vse spremembe zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju s posebnimi poudarki na temah:

- zakaj so bile potrebne spremembe v pokojninski in invalidski zakonodaji,
- spremenbe pogojev za upokojevanje,
- nova definicija invalidnosti in kaj to pomeni,
- nov sistem odmere nadomestil plač invalidom II. in III. kategorije invalidnosti,
- spremenjeni postopki za uveljavljanje in varstvo pravic, revizija, sodno varstvo,
- organizacijske spremembe,
- kako s pridobljenimi pravicami

Seminar bosta vodila avtor priročnika mag. Aleksej Cvetko in dr. Ivan Žužek, sodnika Sodišča združenega dela Republike Slovenije.

Kotizacija za seminar, ki bo v Domu sindikatov, Dalmatinova 4, Ljubljana, znaša 2.000 tolarjev.

OPOZORILO: Seminar bo organiziran po sprejetju zakona. Točen datum bo objavljen, vse udeležence bomo pravočasno obvestili.

V kotizacijo je vključen priročnik. Kotizacijo nakazete na ŽR ČZP Enotnost: 50101-603-46834. Prednaročniška cena priročnika je 430 tolarjev. Naročite ga lahko pri ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana, telefoni št. (061) 321-255, 110-033, 311-956, 313-942.

ZGOVORNE ŠTEVILKE

Aktualno iskanje in branje

Kaj je v delavski zakonodaji novega, kaj moramo, kaj je dobro vedeti? Nedvomno so to kolektivne pogodbe. In kje jih poiskati? V Uradnem listu RS. Poglejmo!

Spremembe in dopolnitve kolektivne pogodbe PTT podjetja so bile objavljene v Ur. listu RS, št. 22/91, 6. 11. 1991, kolektivna pogodba za cestni potniški promet pa v Ur. listu RS, št. 23/91, 8. 11. 1991.

Kolektivna pogodba med delavci in zasebnimi delodajalci je bila objavljena v Ur. listu RS, št. 26/91, 21. 11. 1991, za dejavnost zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije pa v Ur. listu RS, št. 26/91, 21. 11. 1991.

Kolektivna pogodba za premogovništvo Slovenije je bila objavljena v Ur. listu RS, št. 27/91, 29. 11. 1991, za dejavnosti elektrospodarstva Slovenije pa v Ur. listu RS, št. 27/91, 29. 11. 1991.

Zadnja lanska je bila objavljena za poklicne novinarje – v Ur. listu RS, št. 31/91, 20. 12. 1991, kolektivna pogodba za dejavnost železniškega prometa pa je izšla že letos – v Ur. listu RS, št. 1/92, 11. 1. 1992.

Za »domačo porabo« – 45 odstotkov

Delovanje sindikata ne zdaj ne v prihodnje ne bo učinkovito, če za to ne bo imel denarja. Glavni vir za delo sindikata pa je sindikalna članarina.

Kljub temu, da je v členih pravilnika o financiranju in finančno-materialnem poslovanju ZSSS jasno določeno, kako plačevati sindikalno članarino, predsedniki sindikatov svojo ljubljansko območno organizacijo še vedno vprašujejo, katera navodila (dopise) naj upoštevajo: ali dopise in navodila republiških odborov ali informacije območne organizacije.

Da bi ne bilo več nepotrebnih besed in pojasnjevanj, si velja ogledati 15. člen omenjenega pravilnika, v katerem piše:

Sindikat podjetja zadrži 45 odstotkov deleža članarine – preostalih 55 odstotkov pa naj takoj ob izplačilu osebnega dohodka nakaže na žiro račun svoje območne organizacije ZSSS.

Na viranskem nalogu oz. položnici sindikata podjetja morajo biti vpisani tile podatki: mesec, za katerega je nakazana članarina, število članov sindikata, število članov, ki so plačali članarino, 100-odstotna osnova, od katere je obračunan delež članarine za »domačo potrebo« ter pravilni nslov sindikata podjetja.

Še to! Te naloge za sindikat je dolžna opraviti strokovna služba podjetja.

Aforizem

Človek današnjega časa govori kot demokrat, misli kot boljševik, ukrepa kot fašist.

Žarko Petan

Preberite ta teden v slovenskem tedniku

NOVA DOBA

**TEŠ: DELAVCI UMIRAJO, DRUGIČ
OBRT: KAKO GOLJUFATI DELAVCE
B. PAHOR: EVROPA JE V NAS**

Dober časopis za slabe čase

S 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5 odstotni davek.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam
..... izvod(ov) priročnika ZAKONA O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU Z OBRAZLOŽITVIJO

Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

- račun bomo plačali v zakonitem roku
- priročnik pošljite po povzetju

Posameznim kupcem in naročila po telefonu pošiljamo po povzetju!

Žig Podpis naročnika:

PRIJAVNICA ZA SEMINAR O NOvem POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM SISTEMU

Naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

- Kotizacijo 2.000 SLT bom poravnal na ŽR ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana, št. 50101-603-46834
- Potrdilo o plačani kotizaciji bom predložil na seminarju.

Žig Podpis:

RAČUNAJTE NAME

GOZDARSKI INŽENIR

(visoka)

Igor Vojvoda, telefon 263-437, posebna znanja: drevesna kirurgija obrezovanja visokega drevja, zahtevna podiranja.

PREVAJALEC (V. stopnja)

Aljaž Bokhotyar, Klavčičeva 5, Kamnik, stalni sodni prevajalec arabskega jezika, posebna znanja: aktivno znanje angleškega, hrvaškega, slovenskega in arabskega jezika, vozniški izpit, znanje stroje-pisja.

INŽ. ELEKTROTEHNIKE (VI.)

Marija Kolarič, telefon (063) 853-560, posebna znanja: izdelava standardov, nomenklatur, šifrskih sistemov, znanje nemškega, angleškega, italijanskega in srbohrvaškega jezika (začetni tečaj.).

MONTER OGREVALNIH NAPRAV (IV. stopnja)

Rudi Vidovič, (062) 36-488, dokončujem V. stopnjo, posebna znanja: avtogeno varjenje, izpit B kategorije. Pripravljenost za dodatno izobraževanje ali za delo v tujini.

Ali ste že kdaj pomislili, da bi kdo potreboval vaše znanje? Ali ste ga že komu ponudili? Niste?

KAZIPOT DE vam ponuja tole možnost. Napišite, kdo ste in kaj znate!

Ime in priimek:

Naslov ali telefonske številke:

Poklic:

Stopnja izobrazbe:

Posebna znanja:

Oglas bomo brezplačno objavili v KAZIPOTU DE.

Izpolnjen kupon pošljite na naslov: Uredništvo DE, za Kazipot, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana.

ATRIS

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 6

Atris – borza sindikalnega turizma sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmožljivosti, organizira za-menjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti. Uresničimo tudi vaš predlog za sindikalne izlete in potovanja.

Posebno pomoč nudimo tudi pri lastninjenju počitniških objektov sindikalnih organizacij.

Pišite nam ali telefonirajte na številko 061/326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/317-298.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

Hribi

1. **Apartmaji na Pokljuki:** veliki apartma za 4 osebe – bivalni dnevni prostor, kuhinjska niša, jedilni kot, spalnica, kopalnica, velik balkon. Cena: veliki apartma 800,00 SLT, za mali apartma 440 SLT na dan. Prosto od 23. februarja naprej.

2. **Počitniška hišica v Bohinju,** Bohinjsko Jezero – za 7 oseb v treh spalnicah, prijetnem dnevnem prostoru s kaminom, kuhinjo in kopalnico. Prijazna okolica v malce oddaljenem idiličnem kotičku pod Komarčo. Termin od 16. do 23. februarja. Najemnina 890 SLT na dan.

3. **Počitniška hišica na Pokljuki** – omogoča prijetno bivanje 9 oseb. Hiška ima veliko dnevno sobo, opremljeno kuhinjo, tri spalnice, kopalnico z WC. Najemnina je 1.400 SLT na dan. Možen je obračun za manj gostov. Termin: od 17. do 21. februarja, od 8. do 12. marca, od 22. do 27. marca.

4. **Apartmaji v Kranjski Gori** – za tri ali šest oseb; spalnica, opremljena kuhinja. Cene: mali apartma 550,00 SLT na dan, veliki 1030,00 SLT. Termin: marca.

5. **Apartmaji na Kravcu** za 4 osebe – cena 1400 SLT. Termin: po 15. februarju. Popust pri smučarski vozovnici.

6. **Počitniški dom v Kranjski Gori** – v celoti obnovljen; dve-, tri- ali štiriposteljne sobe z etažnimi TWC. Skupaj 80 ležišč. Dom ima več skupnih prostorov, TV, video, dnevni prostor v vsakem nadstropju in skupno restavracijo. Cena polnega penziona 715,00 SLT. Nekaj prostih sob po 10. februarju.

7. **Počitniški dom Kranjska Gora – Jasna** – več dvo- in štiriposteljnih sob z etažnim TWC. Cena polpenziona 790 SLT – turistična taksa 65 SLT. Termin: po 9. februarju.

8. **Garsonjere na Rogli** – opremljene za 2 + 2 osebi. 7-dnevni termini od 30. 3. dalje. Cena 635,00 SLT.

9. **Garsonjere na Kopah** – opremljene za 2 + 2 osebi. Termin: od 10. do 14. februarja, od 24. 2. do 2. 3. in 7-dnevni termini do konca aprila. Cena 635,00 SLT.

10. **Zdravilišče Mojstrana** – do 60 ležišč v 2- in 3-posteljnih sobah. Prosti vsi termini po 16. februarju. Cene: polni penzion 23 DEM, polpenzion 20 DEM, prenočitev z zajtrkom 17 DEM v tolarški protivrednosti. Gostom, ki bivajo nad 3 dni, se priznava 100 SLT dnevnega popusta.

Zdravilišča

1. **Počitniški bungalov v Čatežu** – za 5 oseb, v celoti opremljen. Cena 670,00 SLT na dan. Termin: od 9. februarja naprej.

SVEŽE S TRGA

Osrednja ljubljanska tržnica od 10. do 14. februarja 1992

Mlevski izdelki

ajdova moka	140–160	solata endivija	150–200
koruzna moka	50–70	solata mehka	200–300
pšenična moka	25–50	špinača	350–400
		kislo zelje	60–80

Zelenjava

cvetača	100–150	Sadje	
čebula	50–100	hruške	70–80
česen	200–250	jabolka	40–80
fižol v zrnju	80–120	orehova jedrca	500–600
krompir	20–30	mandarine	–
korenje	60–100	Jajca	10–13
motovilec	–	Med	280–400
ohrovt	80–150		
radič	200–320		

KAZIPOT CEN

Ta teden v naših prodajalnah nič novega, bi lahko rekli. Na prvi pogled sicer neverjetno, saj bi ob toplejših sončnih dneh pričakovali tudi toplejše cene. Pa vendar smo se prepričali, da ne gre primerjati cenovnega muha-stega pojava z vremenskim, saj so ta teden cene nekako zamrzile. Če jih primerjamo s cenami prejšnjega tedna, se neverjetno skorajda niso spremenile. Vsi upamo, da bodo takšni oblaki nad Ljubljano še kar nekaj časa.

Ker večjih podražitev ta teden ni bilo, vas bomo tokrat napotili v tiste trgovine, kjer posamezen artikel lahko kupite po najnižji ceni. Tako lahko najcenejši liter olja kupite v trgovini Forum pri bežigrasji pošti, liter kisa je manj kot sto tolarjev le še v Supermarketu, sadni sirup se vam najbolj izplača kupiti v Emonini samopostrežni trgovini na Cigaletovi ulici, najcenejši pralni prašek pa boste dobili v Mercatorju na Slovenčevi.

Na policah še vedno primanjkuje pšenične moke tip 500, saj jo še vedno lahko dobite le v Emoni na Cigaletovi ter v Kašči in Fortisu na Vojkovi cesti. Očitno ljubljanske gospodinjice še vedno pridno pečejo domači kruh.

Toliko tokrat o cenah. Sicer pa, ne zanašajte se nad trenutnimi oblaki, saj se vreme lahko zelo hitro spremeni in vas spravi v slabo voljo. Na svidenje prihodnji teden, do takrat pa vam želimo veliko dobrih in poceni nakupov.

2. **Atomske toplice** – apartma za 3 osebe v celoti opremljen, TV. Cena 980 SLT na dan. Za kopališke karte 60 % popust.

3. **Zdravilišče Čateške Toplice** – opremljena hišica za 5 oseb, cena 640 SLT. Možnost nakupa cenejših vstopnic za bazen. Termin: po 25. februarju.

4. **Podčetrtek – Atomske toplice** – opremljene hišice za 4 osebe. Cena 1030,00 SLT vključuje tudi 4 kopališke vstopnice. Od 17. 2. do 30. 3. prosti posamezni 7-dnevni termini.

5. **Terme Čatež** – opremljena hišica za bivanje 4 + 1 oseba. Cena 1030,00 SLT vključuje 4 kopališke vstopnice. 7-dnevni termini od 2. marca naprej.

C. KUPIMO

1. **Opemljeno garsonjero v Kranjski Gori**, velikost 30 kvadratnih metrov. Ponudbe s podrobnejšim opisom prostorov in opreme pošljite na Borzo sindikalnega turizma. Kupnina bo v celoti poravnana ob podpisu pogodbe.

2. **Rabljeno počitniško prikolico za 4 osebe**, staro od 5 do 8 let, kupimo.

D. PRODAMO

Počitniško prikolico IMV – letnik 1984 za 4 osebe, z vso dodatno opremo, z lesenim predprostorom. Stacionirana v Čatežu. Cena 250.000,00 SLT.

POSEBNO POVPRŠEVANJE

Junija, julija in avgusta potrebujemo več počitniških domov za letovanje otrok iz tujine. Skupine bodo štejele od 30 do 40 otrok, pričakujemo 15 takih skupin. Organizatorji letovanja ob morju želijo tritedenske turistične pakete. Sporočila pošljite čimprej Atrisu – Borzi sindikalnega turizma.

Želimo vam prijetno bivanje, – Borza sindikalnega turizma.

Borzna sodelavca
Metod Zalar in Doro Hvalica

pravkar izšlo

Dr. Bogdan Kavčič

DELAVCI IN UPRAVLJANJE PODJETIJ

Iz vsebine:

- Participacija – kaj je to?
- Vzroki participacije
- Cilji participacije
- Vsebina in moč participacije
- Organizacijske oblike participacije
- Prednosti in kritike participacije
- Uspešnost podjetij v lasti zaposlenih
- Evropski modeli participacije
- Od samoupravljanja k soupravljanju
- Kaj prinaša novi »Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij«

S 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5 odstotni davek.

Knjiga je izšla v založbi ČZP Enotnost, Ljubljana

Dalmatinova 4.

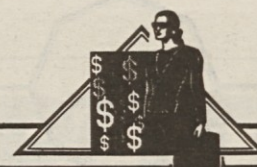
Cena: 250 SLT.

Naročite jo lahko na naslov:

Ljubljana,

Dalmatinova 4, telefoni št. 321-255, 110-033.

POT DO BOGASTVA

DELAVSKA HRANILNICA, d.o.o.

Ljubljana, Dalmatinova 4 **nudi od 1. 2. 1992** naprej sindikatom, društvom, družbenim organizacijam, krajevnim skupnostim, dobrodelnim organizacijam, obrtnikom, majhnim pravnim osebam **nove obrestne mere na revalorizirano osnovo.**

Revalorizacijska stopnja za februar 1992 znaša 10,2 % mesečno, preračunano na letni nivo 241 %.

Obrestne mere za tolarске depozite so:

	MESEČNE	LETNE
– vezava sredstev na odpoklic	60%–75% R	7.35%–8.53%
– vezava sredstev nad 1 mesec	R + 1%	10,3%
– vezava sredstev nad 2 mesece	R + 2%	10,4%
– vezava sredstev nad 3 mesece	R + 3%	10,5%
		145%–181%
		244%
		248%
		251%

DELAVCEM, KUPCEM STANOVANJ!

Stanovanjski zakon je odprl možnost za nakup stanovanj pod precej ugodnimi pogoji. Seveda pa je potrebno imeti denar. Vemo, da kupci stanovanj iščete različne oblike in načine, kako si ga zagotoviti. 60-dnevni zakonski rok vam omogoča, da svoja sredstva oplemenitite. Kako?

Odgovor vam ponuja Delavska hranilnica, d.o.o. Za vezavo sredstev pri nas do 59 dni, in sicer:

obrestna mera do 10 dni R	10,2%	241%
nad 10 dni – 5%	10,6%	258%

Če bi varčevali 100.000,00 SLT 59 dni, bi pod temi pogoji dobili vrnjeno glavnico z obrestmi v višini 122.825,00 LST.

Delavska hranilnica deluje na podlagi poslovne politike, ki jo sprejema skupščina ter na podlagi politike obrestnih mer, ki se določajo mesečno na osnovi revalorizirane stopnje R. Sredstva Delavske hranilnice so zavarovana.

V sindikatih podjetij in ustanov so mogoče predvsem tele oblike ter ugodnosti, ki jih nudi Delavska hranilnica:

1. V interesu sindikalnih organizacij in članov je, da **prosta sredstva članarine** nakažejo in vežejo na račun Delavske hranilnice. S tem ohranjamo realno vrednost sredstev in jih oplemenitimo, ker se sredstva **obrestujejo**.

Sredstva je v Delavski hranilnici mogoče vezati:

- na odpoklic – avista (rok za odpoklic je 3 dni)
- vezava sredstev nad 1, 2, 3 mesece.

2. Sredstva **Blagajn vzajemne pomoči**

Delavska hranilnica s tem ne posega v organiziranost in upravljanje s temi sredstvi v podjetjih in ustanovah, temveč se prosta sredstva BVP vežejo v hranilnici na odpoklic ali na določen čas (1, 2, 3 mesece). S tem se sredstva BVP oplemenitijo in tako omogočijo višje vsote pomoči ali kreditiranja članov.

3. **Namensko varčevanje delavcev**

Delavska hranilnica v sodelovanju s sindikati podjetij in ustanov na podlagi interesa članov – delavcev, organizira **namensko varčevanje delavcev**.

- mesečno višino varčevane vsote, rok in namen varčevanja se dogovorijo v podjetjih in ustanovah in na tej podlagi sestavi pogodbe (s tem tudi odnos Delavske hranilnice z varčevalci in vlogo sindikata).
- nameni so lahko na podlagi potreb delavcev različni: za ozimnico, za kreditiranje ali za druge namene,
- za uvedbo hranilnih knjižic se bo to varčevanje avtomatično preneslo na hranilne knjižice,
- za konkretno izvedbo se bomo dogovorili v podjetjih in ustanovah, zato v hranilnici pričakujemo vaš interes in poziv.

Pohitite ter varno in ekonomično naložite svoj prihranek. Naše geslo je KAKOVOST SO LJUDJE. Dodatna pojasnila lahko dobite po tel.: 061/312-098, 316-881.

BLAGO/TRGOVINA	Maxi-market Lj.	Super-market Lj.	Nama Titova	Blagov. Bežigrad	Mercator Slovenč.	Emona Cigalet.	Delikatosa Titova 28	Emona Hubad.	Kašča Hošimin.	Sončnica Ulica nar. zašč.	Fortis Hošimin.	Forum Titova
OLJE – 1 l, steklenica Cekin-rastlinsko	115,40	115,40	–	115,40	114,30	116,60	117,60	116,30	–	117,20	–	98,30
KIS – 1 l, PVC Šampionka-vinski	106,30	91,40	–	106,30	104,30	110,60	–	110,60	–	–	–	–
SLADKOR – 1 kg TSO Ormož-kristal	–	–	–	–	62,40	–	–	–	58,00	61,40	52,90	61,20
SOL – 1 kg, morska Droga-mleta	44,70	40,00	–	44,70	44,90	50,60	–	44,70	39,00	49,10	39,10	44,10
MOKA – 1 kg Mlinotest-tip 500	–	–	–	–	–	27,70	–	–	27,00	–	23,80	–
SALAMA – 1 kg MIZ Emona-posebna	362,30	362,30	–	436,50	–	362,30	–	380,60	–	–	–	–
SADNI SIRUP – 1 l Presad-malina	–	–	–	141,70	162,20	118,10	123,80	–	139,00	149,70	–	–
MLEKO – 1 l, PVC LM-3,2%	35,30	35,30	–	35,30	35,30	35,30	35,30	35,30	35,30	35,30	35,30	35,30
ŠPAGETI – 0,5 kg Mlinotest	66,80	53,50	–	–	–	66,80	–	66,80	–	56,90	55,80	–
PRALNI PRAŠEK Henkel-Persil	568,20	568,30	–	664,80	515,20	653,80	568,20	–	–	632,90	–	–

ČAROVNIŠKI TEČAJ ZA PREŽIVETJE

Brezposelni delavci nekdanje strojne tovarne v Trbovljah, sedanje Strojgradnje, so ogorčeni. Na cesti so se ob koncu lanskega leta znašli zvečine delavci z 20 do 30 let delovnega staža, invalidi, matere z otroki. Zdaj se organizirajo v sindikat brezposelnih, pod okriljem občinskega sveta svobodnih sindikatov v Trbovljah.

»Po 24 letih delovne dobe in pri 44 letih sem ostala brezposelna,« z grenkobo razlaga Joža Klenovšek. »Doma imam moža invalida, ki je hrom od vratu navzdol, in dva otroke. Nihče ne ve, kaj je boj za življenje, dokler tega ne preizkusi na svoji koži. Vsi tisti, ki smo dolga leta vlagali denar v tovarno, smo na cesti. Vem, da ne bom dobila dela. Poskušala bom sama reševati svoj problem. Dokler bom zmogla, bom pač delala tisto, kar mi bo prišlo pod roke. Recept? Treba je biti prilagodljiv...«

Delavce pri vsem tem najbolj boli to, da so tisti vodilni,

bodo potem laže razgrabili tisto, kar bo ostalo. Prvi mesec, ko si brez zaposlitve, še gre. Potem doživiš šok. Kako živi naprej? Težko se je znajti, ko greš proti petdesetim letom. Nekako sem se znašel. Delam honorarno kot zavarovalniški agent. Kaj vse je treba dati skozi, da prideš do zaposlitve, četudi honorarne! Mi smo odpisana regija, republika počasi ugaša življenje na tem koncu Slovenije, postajamo pokopališče ostarelih ljudi. Mladi, sposobni, se selijo s prvim brzim vlakom!«

Zasavje, nekdanj ponosni delavski revirji, šteje danes kar

sec. V občini je nujno takoj sprejeti program aktivne politike zaposlovanja, v republiški skupščini pa bi morali čimprej odpreti razpravo o tem, kaj bo s starimi industrijskimi centri v Sloveniji, kakršna sta denimo Trbovlje in Jesenice.«

O tem, kakšna socialna stiska vlada v Zasavju, pove že podatek, da je skorajda tretjina letošnjega proračuna namenjena za razne oblike socialnih dajatev, kar nanese 40 milijonov tolarjev, to pa je enkrat več kot lani. Tu so tudi prodali najmanjši delež družbenih stanovanj v Sloveniji, komaj devet odstotkov. To pomeni, da so ljudje res obubožani. Za preustroj gospodarstva so potrebna znatna sredstva, ki pa jih ni, potrebni so razni finančni aranžmaji, ki

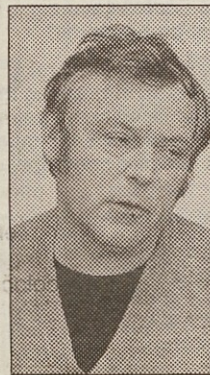
Joža Klenovšek

Olga Ravnikar

Edi Gabrič

Ciril Urek

Franci Beraus

ki so pripeljali tovarno na boben, mirno obsedeli na svojih stolčkih. Olga Ravnikar, strojna inženirka, ki je bila 18 let zaposlena v tovarni, pravi takole: »Vodilni delavci nimajo nobene odgovornosti do delavcev; če podjetje ne posluje pozitivno, bi tudi vodilni morali zapustiti svoje delovno mesto. Stolčke si podajajo zaradi družinskih zvez in poznanstev. Sama prodajam knjige, da lahko preživim.«

Edi Gabrič je med tistimi brezposelnimi delavci, ki ima za sabo že 28 let delovne dobe. »S čim se ukvarjam? Opravljam čarovniški tečaj za preživetje. Težko shajamo, veliko je neplačanih računov. Moja največja hiba je ta, da nimam dlake na jeziku. Mislim, da so nas vrgli na cesto zaradi privatizacije podjetja, tako da

poldrugi tisoč brezposelnih. Tu je najvišja stopnja brezposelnosti v Sloveniji, kar 18-odstotna. Tukaj tudi najbolj puštoši plaz stečajev podjetij. Nadomestila prejema polovica tistih, ki so ostali brez dela. Veliko je brezposelnih invalidov, približno 900, veliko je tudi primerov, ko sta se nenadoma znašla na cesti oba zaposlena v družini, mož in žena.

Ciril Urek, sekretar območnega sveta Zveze svobodnih sindikatov v Zasavju, pravi takole: »Vse breme nosijo delavci. Garniture, ki so vse to zakuhale, pa poveljujejo še naprej. Zahtevamo, da se nadomestila za brezposelne usklajujejo mesečno, ne pa tako, kot zdaj, to je na nekaj mesecev, medtem pa cene rastejo od 20 do 25 odstotkov na me-

jih tudi ni. Občinske obveznice so bile izdane za ohranjanje delovnih mest, vendar pa niso obrodile zelenih sadov. In kaj zdaj?

Franci Beraus, predsednik občinskega izvršnega sveta: »Nihče, ki je ostal brez dela, ne sme biti lačen. Vse tiste primere delavcev, ki so v primeru stečaja ostali brez zaposlitve in se jim izteka rok za prejetje denarnih nadomestil, bo treba pregledati in jim pomagati, tako da bodo še naprej dobivali primerne denarne pomoči.«

Občina se je znašla v črni luknji brezizhodnosti, kjer gre zdaj dejansko samo za to, kako preživeti. Bogu za hrbtom in od boga pozabljeni – so si ljudje to zaslužili?

Marija Frančeškin
Slike: Sašo Bernardi

PREBERI IN POVEJ NAPREJ

(14)

O upravljanju stanovanj sem vam, spoštovani bralci, veliko napisala. Mislim, da niti moj čas niti prostor v časopisu ni bil zapravljen. Tako ali drugače se boste kar nekaj časa srečevali s to problematiko vsi, ki ste odkupili družbeno stanovanja ali pa ste lastniki najemnih stanovanj. Obsirno sem razložila probleme zato, da bi vam lahko na koncu napisala: upravljanja stanovanj, kakor ga predpisuje zakon, ni mogoče udejaniti.

Številni upravitelji, ki pošiljajo svoje ponudbe na vse mogoče naslove, nimajo niti približne predstave, kaj bodo od njih zahtevali lastniki stanovanj, če se bodo že za katerega izmed njih odločili. Tisti redki izmed ponudnikov, ki so stvari temeljito preštudirali, že vedo, da bodo težave tako rekoč nepremagljive in da je njihov zaslužek pri tem zelo vprašljiv.

Ko se bodo začeli spori z neplačniki storitev in izterjave prek sodišč, bo položaj postal brezupen. In če bodo skupnosti lastnikov zares uveljavljale materialno odgovornost upravitelja za škodo, ki bo vsekakor nastala v vsakem primeru, ko lastniki ne bodo mogli ali pa ne bodo hoteli svinansirati dragih, pa vendar nujnih popravil, bo polom upravitelja popoln, da o jezi lastnikov sploh ne govorim.

Zatorej zanemarite zakon v tistem delu, ki vam predpisuje, da morate obvezno skleniti pogodbo z nekim registriranim upraviteljem. Ravnajte kot dobri gospodarji, razmislite, kako boste ohranili vrednost svoje lastnine, kaj lahko in znate postoriti sami, koliko sredstev lahko namenite za stroške upravljanja in katere zunanje izvajalce zares potrebujete. Če ste v dvomih, poiščite ustrezne nasvete, uporabite izkušnje dosedanjih samostojnih skupnosti stanovalcev ali skupnosti etažnih lastnikov in videli boste, da bo šlo.

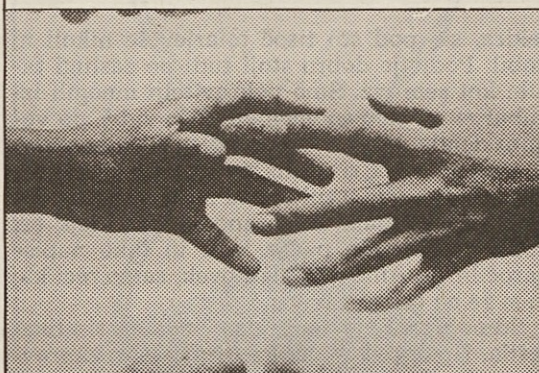
Vsekakor najprej ustanovite skupnost lastnikov v okviru svojega objekta ali morda v povečavi s sosednjimi. Poskrbite, da se boste med seboj dogovorili za način upravljanja, odločanja in poravnavanja stroškov. Vsi lasntiki morajo podpisati pogodbo o upravljanju, ki nadomešča neka vrste statut. Izberite nekaj zastopnikov lastnikov dosedanjih hišnih svetov in jim določite pooblastila.

Če bodo upravni organi vztrajali pri črki zakona glede registracije upraviteljev, je možnih več variant: registracija popoldanske obrti po obrtnem zakonu; ustanovitev posebnega podjetja za več stanovanjskih objektov, ustanovitev zadruga in še kaj. Če ne bo šlo, vam zunanji upravitelj še vedno ostane.

Vika Šauta

Pomoč v stiski

Na naš članek »Paketi kot ogledalo stiske« v zadnji DE se je oglasilo nekaj bral-

cev, ki sprašujejo, kako je mogoče priti do socialnega paketa s hrano, ki jih podeljuje Rdeči križ. Ivan Hvala, predsednik mestne organizacije Rdečega križa v Ljubljani nam je povedal, da je moč dobiti takšen paket na sedežih občinskega Rdečega križa po vsej Sloveniji.

Za to pa je potrebno potrdilo o socialnem stanju, ki ga izda ustrezeni občinski center za socialno delo, tako da je običajno moč paket dvigniti že naslednji dan. Preverjanja so potrebna, da ne bi prihajalo do zlorab.

V Ljubljani izdajajo občinski Rdeči križi dnevno približno po 50 socialnih paketov s hrano.

Pomoč v hrani in obleki, kakor tudi ustrezno svetovalno pomoč dajejo tudi škofijske Karitas v Ljubljani, Mariboru in Kopru.

kričec primer

KRIŽEV POT DO STANOVANJA

Država ustvarja možnosti, da si državljani lahko pridobi primerno stanovanje, piše v ustavi. A v življenju je drugače. Marta Slana že peto leto zapored piše na vse konce in kraje prošnje za solidarnostno stanovanje, po novem za socialno stanovanje. A zaman. Vedno znova izpade iz seznama, čeprav izpolnjuje vse pogoje.

Za zdaj stanuje s petletno hčerko Tino kot podnajemnica v Črnučah, v podstrešnem stanovanju petnadstropne stolpnice. Je ločena. Vse lepo in prav, če ne bi bilo treba vsak mesec odšteti 200 mark najemnine. Poleg tega nima nobene pogodbe in lastnik jo lahko vrže na cesto, kadar se mu zahoče. Niti potrdila nima, da v resnici plačuje takšno najemnino.

Stanovanje meri 19 kvadratnih metrov: majčkena kuhinja, s prav takšno mini-aturno kopalnico, soba s posteljo in mizo v kotu. Kaj več v sobo tako ne gre. Ne pritožuje se. S stanovanjem je zadovoljna, a kaj, ko je tako drago. V stanovanju sem opazila le eno igraro, celuloidno punčko.

Na mesec zasluži Marta Slana približno 13 tisočakov. Skoraj vsa plača gre za najemnino. Dva tisočaka je vrtec. Potem je treba vsak mesec plačevati elektriko, ogrevanje. Tri tisočake resda primakne vsak mesec za punčko njen oče, toda vse to skupaj je premalo za hrano, obleko. Za sproti ji ne ostane skoraj nič. Še sreča da je Tina v vrtcu, sama pa v službi. Preživi s pomočjo mlajše neporočene se-

stre, od znancev dobi rabljene obleke za otroke.

Zadovoljila se je do vratu, da lahko preživi. Te dni so ji v krajevni skupnosti dodelili paket s hrano, sindikat v Chemu, kjer je zaposlena, ji je primaknil 25 tisočakov, da je lahko plačala dolgove. »Če ne bi toliko plačevala za najemnino, bi s hčerko lahko preživeli,« pravi.

Pokaže mi kopico prošenj, ki jih je naslovila na razne ustanove za dodelitev socialnega stanovanja. Celo na ministrstvo za obrambo. Odgovorili so ji, da po pravilniku dodeljujejo vojaška stanovanja le delavcem, zaposlenim v ministrstvu za obrambo republike Slovenije kot službena stanovanja. Pravi, da ji je žal, da ni vdrla v kakšno vojaško stanovanje in se na silo vselila.

Pisala je na komisijo za vloge in pritožbe pri predsedstvu republike, ministru Jazbinšku, na mestni sekretariat za stanovanjska vprašanja, na občino...

Sama pravi takole: »Vsa leta iščem stanovanje, hodim od enega do drugega, prijavila sem se na vse razpise, hodim na občino, stanovanjsko skupnost, toda vse kaže na to, da kriteriji niso za vse enaki. Saj nimam nobenega premoženja, ničesar, pa vendar do stanovanja ne morem priti. Rada bi le nek prostor, da zaživim človeka vredno življenje. Pred leti sem morala dati celo hčer v rejo za določen čas, ker nisem imela osnovnega prostora za življenje, še enkrat pa tega ne bi storila. Na nikogar več se ne morem obrniti, saj sem izpolnjevala vse pogoje za stanovanje. Vem, po uradih so me že sili. Vendar ne mislim odnehati...«

Marija Frančeškin

Kaj pravi zakon

Državljeni Slovenije, katerih skupni prihodek na člana družine ne presega višine, ki jo za upravičenost do denarnega dodatka določajo predpisi s področja socialnega varstva, so upravičeni do dodelitve socialnega stanovanja v najem.

Samo v Ljubljani je v zadnjih dveh mesecih oddalo vloge za dodelitev socialnega stanovanja več kot 700 prosilcev. Mnogi ne vedo, kam oddati prošnjo. Pravi naslov je občina, kjer prosilec živi. V Ljubljani je lahko tudi Mestni sekretariat za stanovanjsko gospodarstvo. Žal merila za dodelitev stanovanj po novem še niso znana, ker jih ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora še ni izdelalo. Tudi nacionalni stanovanjski program še ni sprejet. Šele ko bodo sprejeta merila in odloki o ustanovitvi stanovanjskega sklada, bodo začeli vloge tudi reševati. Kdaj bo to, še ni znano. Upajmo, da bo končno prišla na vrsto tudi Marta Slana.

Zgodbe, ki jih piše življenje

Ko delavec »zboli«

Prisrčen pozdrav. Že dolgo časa se odločam, da bi napisala članek, da bi si olajšala dušo, ki me že peče.

Odraščala sem v veliki skromni družini in sem bila samo v mladosti srečna. Poročila sem se mlada, rodila tri otroke in že takrat me je sreča zapustila. Že takoj sem izgubila hčerko. Stanovanja nismo imeli in za boljši kruh sem menjavala službo, delala 8 let v glavnem samo ponoči, zato da sem privarčevala za nakup stanovanja, da nisem ogrožala družbe.

Velikokrat tudi za kruh ni bilo in s tem pehanjem za boljše življenje dveh sinov sem postala tudi delovni invalid III. stopnje. Spet sem morala menjati službo in to službo sedaj opravljam 15 let z veseljem. Imam 30 let službe. Ker pa usoda tepe vedno le siromaka, sem zopet jaz med njimi. Zbolela sem za meningitisom in sem komaj ušla najhujšemu. A od takrat se me bolezen še bolj drži. Tudi vdova sem postala in tako se iz dneva v dan tolažim samo s tem, da imam vsaj sinova dobra in poštena. Eden se je poročil in odselil. Drugi pa dela v podjetju, ki mu grozi stečaj ali brezposelnost. Dobi toliko, da ima za svoje potrebe in meni da za hrano. Meni se boleznijo vrstijo druga za drugo in zato sem v bolniški po več mesecev.

Takega pa se v vsakem podjetju bojijo in izogibajo, da ravno tako potrebuješ denar za preživetje je meni jasno in še bolj, ker zdravnik in zdravnica niso zastoj; v podjetju si to razlagajo po svoje. Dajo ti toliko plače, da se lahko živ zakopljesh.

Moj osební dohodek je bil 7.440 tolarjev, ko pa sem dobila položnice za stroške stanovanja, in to za 8.700 tolarjev, sem se sesedla. Izjokala bi vse solze, vendar iz jeze, ker vodilni niti s prstom ne mignejo. Saj jim ni treba. Po mojem ima direktor 30-krat več brez vsakih dodatkov, ki jih še ima. Moj šef se pa tudi ne

sekira, saj pod sto tisoč tolarjev še nikoli ni dobil. Podjetje dobro stoji tudi po zaslugi takih, kot sem jaz. Smo pokrovitelji mnogih izgubiarjev in celo spomenikov. Ko vidiš, da vodilni delajo hišo in kupijo poleg še stanovanje za svojega sina, si misliš svoje. Avto in bencin tako ali tako uporabljajo za službo, pa čeprav tudi ob nedeljah. Za hrano in prijatelje ter dobre poslovneže pa se tako in tako napiše naročilnica. Ampak mali človek, samo reci kaj in si že na cesti.

Edino upanje je, da bi nas vlada ali sindikat rešila. Upanja je malo. Prepirajo se in zapravljajo denar za neuspešne seje. Toliko teh ministrov, a samo, da ni treba delati. Minister za energetiko je tiho zaradi podražitev, saj monopola ni mogoče prebiti, naftarji se tudi požvižgajo, saj je dolar padel in korist za lenuhe je tu. Minister za kmetijstvo in njegov zet ravno tako bolj uživata na stolčku kot pa v hlevu, saj krave ne mukajo zastoj, saj gospodar dobro zasluži. Ministrica za zdravstvo pa tudi ne občuti, saj je za svoje zdravje poskrbela v tujini na delavčev račun in če je kaj ostalo, bo pa še naprej na Dunaju upravljala. Delavcu bodo pa zaračunali večjo participacijo.

S tem resnično izgubiš vse zaupanje v vodilne v službi in vladi. Nikjer nisi zaščiten in si prepuščen na milost in nemilost. Žal pa ne moreš živ v zemljo, in kar tako umreti, pa čeprav si, ko dobiš OD, zaželim, da bi šla čimprej na oni svet. Nekaj dni lahko jokaš in poješ kakšno tableto za živce, pa vidiš, da odgovorni za delavca nimajo posluha in je prepuščen sam sebi. Moja mama me je vedno učila in me še vedno tolaži z mislijo: Moli in delaj!

Ko me ne bo, bodo mogoče rekli: »Saj ji bi kaj pomagali, če bi kaj potožila.«

Bo prepozno, ali ne?

Marička

Tovarne smo gradili za gospode

Globoko smo že zakoračili v pluralističen sistem, za nami je osamosvojitve, naša nova Ustava je sprejeta. Uveljavila se je ideja s čim manj ljudmi narediti čim več. Vse, kar ima malo možnosti, je potrebno upokojiti, odriniti med trajne presežke.

Tako se je začelo: najprej z ogromnimi odpravninami, z dokupom let, potem z dokupom kmečkih let delovne dobe. Ta je namreč najcenejša, zato pa je tudi povprečje iz teh let najnižje. Ker je pokojnina predčasna, je že tako majhna osnova znižana še za dodatne procente in ker si upokojen predčasno, kljub prenizki osnovi nimaš pravice do varstvenega dodatka. Krasen izkupiček za desetletja dela, za povrh pa še nagradna misel, ki jo včasih neprizadet izreče na glas, češ, blagor ti! Blagor, blagor, on ne ve, ker ima še službo in plačo.

Tako se začne. Spisek možnih kandidatov je bil narejen. »Pojdite v penzijo!« so besede, ki jih prenekateri delavec sliši, kajti njemu so namenjene.

Začne se premišljevanje, nato preračunavanje, koliko pokojnine bom prejemal, se sprašuje na stotine kandidatov, ko zapuša pisarno kadrovnika. Ker ti dokupijo nekaj let, odpravnine ni. Nič ne briga direktorja in kadrovnika, če si dal firmi več desetletij dela. Take usmeritve jim narekuje naša pluralistična vlada, direktorji pa so se marsikje iz ljudi spremenili v menežerje. Dobro plačan kolegij, morda še tu in tam kakšno delovno mesto, sicer pa delavec, ki doma nima še malo kmetije, lahko le še živetari.

Odhajajoči si začne potihoma preračunavati. Koliko let sem delal v firmi? Ko sem prišel v firmo, je bila le ena stavba, poleg lesena šupa, delalo se je večinoma ročno. In v kakšnih razmerah? Danes odhajam, zapuščam enajst stavb, vozni park, tekoče trakove, kurilnico, mehanično delavnico, o, še marsikaj. Koliko od tega bi lahko bilo moje?

Še pred nedavnim so na sestankih rekli: »Še tole moramo zgraditi, še ta in ta stroj moramo kupiti, ker brez tega naša proizvodnja ne bo tekla, potem, potem bomo pa plače povečali. Pa smo stisnili zobe in naredili, kar je bilo treba. In tako se je nadaljevalo vse do

dneva, ko so rekli, »V penzijo pojdite!«. Delavec preštevava vse udarniške dneve, če prišteje še vse prostovoljne prispevke, solidarnosti... Računa dinarje, tisoče, milijone, milijarde, pa zopet dinarje, pa tolarje in marke, ki so kot darilo zavednega delavca ostali kot prispevek, da je podjetje lahko raslo.

Danes računa svojo pokojnino in ugotavlja, da je bil pošteno ogoljufan, pa ne enkrat, večkrat! Vse življenje majhna plača, zaradi majhne plače majhna pokojnina, zaradi predčasne upokojitve še dodatni procenti minusa, zaradi predčasne upokojitve nima pravice do varstvenega dodatka.

Sešteva: elektrika, RTV, telefon, mleko, kruh, pokojnine ni več! Naslednji mesec: voda, komunala, obrok za premog, mleko, pokojnine ni več. Meseci pa se podobno nadaljujejo. In novoletno darilo firme? Vizitka z dvema podpisoma.

Koga v tej demokratični deželi sploh še zanima, kako živi delavec, koga zanima, če bo upokojenec preživel in kako bo preživel? Vlado zanima lastninenje in kako prodati, kar se prodati še da, delavca zanima, kje, če sploh bo še imel delo, upokojenca zanima, kako bi vsaj deloma dobil nazaj, za kar je bil okrađen.

Okrađeni smo bili! Takrat, ko smo tovarne gradili, so rekli, da so naše, da se odrekamo za naše otroke! Pa je vse skupaj laž, laž, laž...

Tovarne smo gradili za gospode, ki so in ki bodo bogati iz številke naše revščine. Ne, to niso blodnje, to je prebujenje, prebujenje v današnje resnico pluralističnega sistema. To je prebujenje v demokratičen čas, ki bo popravil stare krivice, vrnil, kar je bilo vzeto, ampak čas, čas današnji, oprosti, gospodje, ki vladajo v tebi, delajo tisoče novih krivic. Moja beda je ena izmed mnogih in kdo in kdaj jih bo popravil??!

Iz sna obljub prebujenje v grenak obup. Kolesa se vrte naprej, prav gotovo, zato tudi vam čas dotiktaka čas plačila. Delavci, upokojenci, mar bomo res pustili, da nas popolnoma odrinejo, bomo dovolili, da nas potisnejo čez rob? Pošteno zastavimo besedo, za tisto, kar je tudi naše!

Irma Rovtahn

Strogo interno. Pazi! Vrní! In tudi danes te vpišejo v posebno knjigo, če si želiš pridobiti kopijo znamenite Dolomitske izjave. Izjava, ki je usodno vplivala na novejšo slovensko nacionalno in državno zgodovino, je bila podpisana 1. marca 1943 in letos jo bodo ob predvolilnih bojih in v njih temeljito politično analizirali, uporabljali in gotovo kje tudi zlorabljali.

Vsekakor pomeni izjava konec Osvobodilne fronte, kot je nastala po napadu na Sovjetsko zvezo, z njo pa se uveljavlja avantgardnost partije, tesna naslonitev na Sovjetsko zvezo in nekateri prvotni elementi protiimperialistične fronte, kot je nastala v noči s 26. na 27. aprila 1941. Ob pozornem branju vsebina jasno kaže, da temelji na prepričanju v svetovno revolucijo pod vodstvom SZ in Stalina, močni pa so elementi permanentne revolucije in s tem trockizma, ki je napajal tudi novolevičarje mnogo desetletij kasneje, v sedemde-

Strogo interno

setih letih pa se je pri nas izrazil skozi svinčene čase.

Z izjavo so največ izgubili krščanski socialisti, ki pa so kljub prepovedi političnega organiziranja – ki se je nato potegnili tudi v dneve zlate svobode – ohranili svojo identiteto, najprej s Kocbekom in njegovim krogom, potem pa s tvornim delovanjem Društva 2000, iz katerega je pred volitvami izšlo politično krilo, ki se je opredelilo kot krščanska demokracija.

Težko se je godilo tudi vernikom, ker so bili izključeni iz javnega življenja, še posebej po-

tem, ko je ZKS pozabila na Kidričevo načelo, da je treba ločevati vernike, vero in Cerkev.

Cerkev je v teh časih na različne načine ves čas sodelovala z ljudmi in državo in pravo segregacijo so v resnici občutili predvsem verniki.

Hkrati pa Dolomitska izjava pomeni korak od političnega pluralizma in s tem korak od Evrope, v katero sedaj hitimo. Po sporu s Stalinom se nismo vrnili k izvorni Osvobodilni fronti in njenim načelom. V poudarjanju distance od realsocializma smo iskali svojo izvirno pot in pridno mižali pred procesi, ki so potekali v Evropi vse od petdesetih let naprej

ter jo vodili v kulturno, ekonomsko in politično integracijo.

V analizah bodo ocenjevali izjavo kot prevaro, kot zlorabo, kot naklepno ukano itd., kar v določeni meri tudi je. Toda vsaj meni se zdi, da gre za posledice ideološke slepote, ki je pripeljala v sektašenje, segregacijo, velik del ljudi pa se ideološke zaslepljenosti niti zavedal ni, saj so bili vsi skupaj ujetniki ideologije kot spreobrnjene človekove zavesti.

Ob obletnici, ki je pred nami, si lahko želimo zgolj to, da sedanja mlada slovenska parlamentarna demokracija česa podobnega ne bo več omogočila in dovolila. Tudi aktivnost, odnosi in kratka zgodovina Demosa, ki je polna podobnih konstruktov in principov kot Dolomitska izjava, nam mora jasno kazati, kaj so zavezništva, kaj koalicije, kaj pa podrejanje življenja določenim ideološkim ciljem.

Milan Bratec

Skok v Južno Ameriko

(8.)

Ko sem se v nedeljo zjutraj sprehajal po osrednjem delu plaže, sta se nenadoma levo in desno od mene pojavila dva pobalina, stara morda 8 ali 9 let. Tisti na levi je nekaj hitro pripovedoval in mislil sem, da prosi za denar. Nič nisem posumil, saj je bil še pravo otroče. Kar smilil se mi je, ker je moral že tako zgodaj zjutraj beračiti. Tako njegovega kompagnona na desni strani oziroma drugih sploh nisem videl, le slišal sem cepetanje nog na desni in zadaj.

Tedaj pa je nenadoma segla ročica v moj desni žep. Nekaj minut prej sem namreč kupil razglednice in plačal z denarjem iz desnega žepa. Pobalini so to morali videti. Čeprav je bil žep prazen, sem bliskovito zagrabil otročajevo roko in jo zvil. Nato sem jo spustil in otroci so se razbežali.

Drugi napad je bil nevaren. Tokrat je bil v centru Capacabane, neke ob devetih, desetih zvečer. Tako prvič kot drugič je bilo na cesti veliko ljudi, ki samo nepričakovito opazujejo dogajanje. Nihče se ne zgane. Predstavljaj si, da se pobalini tako spravijo na turistko, ki se velikó ne more braniti.

Tokrat so me napadli fantje, stari med 12 in 15 let. Kot »posebnost« naj omenim, da so se mi »prilepili« pred policijsko postajo. Tako ne verjamem prav dosti v zgodbe, da policaji v Braziliji kar streljajo otroke, ki ropajo turistke po mestih. Sedaj sem že takoj vedel, za kaj gre. Bili so trije – eden na levi, ki je ves čas govoril, eden na desni in eden zadaj. Začel sem se dreti na tistega na levi, vendar ni nič pomagalo. Tisti na moji desni je prvič napadel. V desnem žepu sem imel kar nekaj dolarjev, v zadnjem žepu pa moj Master Card. Roko mi je že zabil v desni žep, ko sem mu jo uspel odbiti.

Po neuspelem poskusu so se malce oddaljili in mislil sem, da sem se jih rešil. Prišel sem do avtobusne postaje mestnega avtobusa in naredil napako. Namesto da bi skočil na prvi avtobus, sem nadaljeval peš po ulici. Tedaj so se mi drugič približali. Lahko bi enega zgrabil in ga treščil, vendar sem le pospešil korak. Le nekaj deset metrov mi je še manjkalo do naslednje avtobusne postaje, kjer je bila gruča čakajočih. Prišel sem že do čakajočih, ko je »moja«

Piše: Bogomil Ferfila

trojka spet napadla. Ponovno udarec v desni žep, začutil sem, da se je blago pretrgalo. Postal sem besen. Skočil sem za najbližjim, Videli so, da je tudi meni prekipelo ter se razbežali.

Jaz pa sem svetovljansko Copacabano poslal k vragu.

Morda pa so najbolj nevarne lepote Ría v diskotekah. Aids je skoraj povsem zbankrotiral najstarejšo industrijo (obrt) na svetu. Med deželami, ki sta najbolj prizadeti, sta predvsem Tajska in Brazilija. Res je, da je nočnih dam v zahodni Evropi in ZDA tudi veliko. Vendar te so se lažje »prekvalificirale«, prešle so na seks po telefonu, videotehniki in podobno. Na Tajskem in v Braziliji pa je večji del turističnega priliva temeljil na njihovih storitvah.

V razdobju treh mesecev sem iz ZDA potoval na Tajsko in v Brazilijo ter tako na kraju samem, v Ríu de Janieru ter Bangkoku in Pataji (trije svetovni seks centri) »analiziral« položaj. Kar se blaga

oziroma storitev tiče, je prednost izrazilo na strani Brazilik. Tajčice so sicer ljubke, često tudi precej seksi bitja, vendar so njihove dimenzije bolj miniaturne. Brazilke pa so izjemne lepote v vseh pogledih. V antropologiji obstoji teza, da mešanje ras izrazito pozitivno vpliva na psihofizične lastnosti in videz potomcev. Takšnega mešanja ras kot v Braziliji nedvomno ni drugod po svetu. V Braziliji se namreč meša vse – črnci z izrazitimi afriškimi potezami, tisoče odtentkov mulatov, belci, indijanci. Brez predsodkov žive drug ob drugem in drug z drugim.

Če so ti všeč plavalase in sterilne Skandinavke, v Braziliji seveda nimaš kaj iskati. Tu so ognjevite, vročekrvene, črnolase in temnopolte lepote, ki imajo tudi specifično telesno zgradbo. Glede telesnih dimenzij bi za belke lahko rekli, da so mešanica vseh možnih značilnosti, vendar praviloma neke srednjih dimenzij. Za rumeno raso je značilna miniaturnost, ploščatost spredaj in zadaj, neoblikovanost nog. Črnci imajo izrazito velike prsi. Mulatke in zlasti Brazilke imajo praviloma majhne prsi, noge in boke pa kot sklesane. Ob tem velja še dodatna »oteževalna« okoliščina, da so najkrajše možne minice v Ríu skoraj pravilo.

V čem je torej nevarnost Ría? V Bangkoku zloglasni Pat-pong še vedno dela, v Ameriki nočne dame nastopajo v peep-showih, pokliciš jih po telefonu, v Ríu pa so se lepote noči preselile v diskoteke. Osamljen turist tako zaide v diskoteko, prijetno presene-

čen nad lastno prodornostjo se zaplete z ljubko soplesalko. Poljub očarljive disko lepote (prekvalificirane nočne dame) pa je lahko – aidsov poljub smrti...

Buenos Aires

Iz Ría sem odletel v Buenos Aires. Verjetno po plažah, intenzivnosti, razkošnosti in barvitosti mesta kot je Río, vsako naslednje mesto deluje bolj blede. Poleg vsega je bil Buenos Aires še peklenko drag. V Ríu me je na primer vožnja od aerodroma do mesta stala okoli 3 dolarje, v Buenos Airesu pa kar trinajst.

Buenos Aires bi definiral kot zmešanico Havane, Rima, Ljubljane in Madrida. Havanski so avtomobili in avtobusi. Večjih del so to kripe iz 50-tih in 60-tih let, ki ropotajo in dimijo po razkošnih bulevarjih centra Buenos Airesa, ki se proti njegovim predmestjem

žalostno zožijo. Rimske so trgovine, butiki, moda šik. Večinoma dominirajo tuji proizvajalci. Ljubljanske so cene. Visoke, višje kot kjerkoli drugje. Devize so po Markovičevu in nekdanji jugoslovansko umetno podcenjene, zato je v dolarjih vse strahotno drago. Tako tudi nihče nič ne kupi. Posledica – vsaka druga trgovina ima napis: »v likvidaciji«. Vendar začuda – cene ostajajo enake. To je argentinska varianta tržnosti tako blizu jugoslovanske. Argentinska valuta avstrales je notranje konvertibilna. Menjalnic pred katerimi se lastniki derejo »cambio, cambio« je dovolj na vsakem koraku. Nobena pa ne zniža odkupne cene in tudi črnega trga deviz ni.

Madridske pa so v Buenos Airesu široke avenije, parki, vodometi, spomeniki.

Nadaljevanje prihodnjič

DE časopis slovenskih delavcev

● Delavska enotnost je bila ustanovljena 20. novembra 1942
● DE – časopis slovenskih delavcev je glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije

● Izdaja ČZP Enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 479
● Direktor in glavni urednik: Marjan Horvat, telefon 313-942, 311-956
● Namestnik glavnega urednika: Franček Kavčič, telefon 311-956, 313-942
● Odgovorni urednik: Ciril Brajer, telefon 116-163, 311-956, 313-942
● Časopis urejajo: Andrej Agnič (Sindikalni zaupniki) Sašo Bernardi (fotografija), Brane Bombač (oblikovalec), Marija Franceškin (življenjska razpota), Ivo Kuljaj (Ravbarkomalec), Najpomembnejša stran, Damjan Kriznik (Kažipot), Robert Peklaj (novinar), Boris Rugelj (Na tržnem prepihu), Sonja Seljak (lektorica), Andrej Ulaga (Na tržnem prepihu), Igor Žitnik (Razum in srce) in Jožica Anžel (tajnica), telefon 313-942, 311-956
● Naročnina: 321-255
● Posamezna številka DE stane 60 tolarjev
● Ziro račun: 50101-603-46834
● Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Kopitarjeva 2, Ljubljana
● Časopisni svet: Metka Roksančič, Mira Videčnik, Alojz Ormež, Ciril Urek, Edo Kavčič, Jernej Jeršan, Dušan Semolič

KAKO GOLJUFATI DELAVCE

NOVI DOBI je uspelo dobiti v roke žgečljivo vabilo Obrtne zbornice Laško, ki očitno zelo dobro skrbi za svoje člane. Iz tega vabila je razvidno, da se je skušala zbornica pogovoriti z obrtniki tudi o sklepanju kolektivnih pogodb. Pika na i, ki je (raz)burila novinarjevo domišljijo in ga pognalo v takojšnja akcijo pa je bilo tudi tole sporočilo: »...Ker se te pogodbe lahko sklepajo tako ali malo drugače in o malo drugače ni primerno pisati, vas vabim na pogovor o sklepanju pogodb o zaposlitvi...«

Vodstvo Obrtne zbornice Laško seveda ni bilo ravno navdušeno, da bi ta pogovor spremljal novinar, toda na vztrajanje »udarne špice« NOVE DOBE Jane Štrlekar je končno le moral pristati. No, potem pa se je zgodilo, kar se v takih primerih navadno rado zgodi. Novinarka je lahko le ugotovila, da je bil zaradi njene prisotnosti pogovor manj sproščen.

Zdaj pa po NOVI DOBI.

»Informacije, ki so bile povedane, zagotovo niso zadovoljile pričakovanj, obljubljenih v vabilu. Vendar je skupina obrtnikov po uradnem razgovoru še ostala v istih prostori. Skupaj z Andrejo Rojc, sekretarko Obrtne zbornice Laško. Takrat je bila zaupnost zagotovljena.

Ker je bilo na sestanku zaradi naše prisotnosti nekaj obrtnikov prikrajšanih za in-

NOVA DOBA

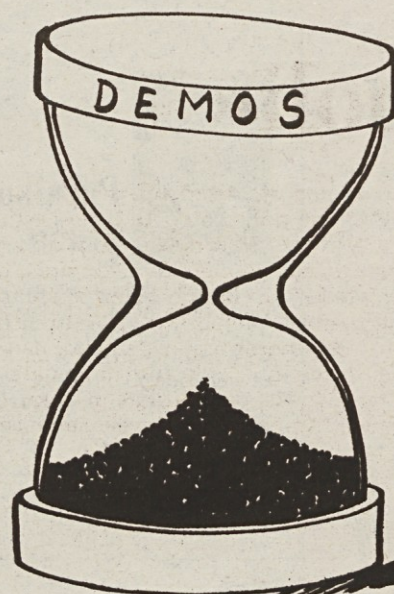
formacije, o katerih »se ne sme pisati«, objavljamo nekaj navodil obrtnikom, kako lahko

zaobidejo kolektivno pogodbo.

Novinarka je potem nanižala nekaj inace zaobhajanja kolektivnih pogodb. Po njenih navodilih naj bi bila najhitejša in v praksi najpogostejša pot, kadar si želi obrtnik znebiti svojih delavcev, odjava obrti. Jasno, da se s tem ne prekine obrtna dejavnost, ki jo potem pelje najbližji sorodnik ali pa obrtnik ustanovi podjetje.

Pri trajnih presežkih različica ne odstopa od ustaljene prakse v »združenem delu«, nianse pa nastopijo, ko izplačilo plač ogroža obratovanje ali ko obrtnik izkaže izgubo. Sploh je obrtniku na voljo največ mahinacij takrat, ko prikaže negativne finančne rezultate svojega poslovanja. Obrtniku namreč ni potrebno dokazovati, zakaj negativno posluje. Tudi takrat ne, kadar dohodek obratovalnice vloži v nakup nujno potrebnega luksuznega avtomobila ali celo v nabavo strojev, ki jih ob zaprtju obratovalnice ne bo potreboval. V istih prostorih in na istih strojih pa lahko, ponekod celo istočasno, uspešno obratuje kot podjetnik ali kdo izmed bližnjih z isto obrtjo.

Skratka, z malo domišljije in pravne spretnosti je lahko sklenjena kolektivna pogodba za obrtnika le kos ničvrednega papirja. To je ves vic te štorije, ki na neodvisno Republiko Slovenijo ne meče nič kaj evropsko luč.

Odgovora še ni

Na naše vprašanje dr. Jožetu Pučniku, kaj je njegova Socialdemokratska stranka znotraj vladajoče Demosove koalicije v dveh letih storila za regulacijo delovnega prava v neodvisni državi Sloveniji, ki smo ga objavili v prejšnji DE, še vedno nismo dobili odgovora. Morda bo imel več sreče s svojim odprtim pismom Branko Omerzu.

ODPRTO PISMO GOSPODU JOŽETU PUČNIKU

Spoštovani gospod Pučnik,

veseli me, da zahtevate odgovore Ministrstva za delo (vaša ponovna zahteva – Delo 6/2-92) na vprašanja: kaj dela inšpektorat za delo ob očitnih kršitvah pravice do sindikalnega združevanja v podjetjih; kako Ministrstvo prispeva k rešitvi konfliktov med delodajalci in delojemalci ter kako zakon o reprezentančnosti sindikatov predvideva reševanje omenjenih problemov.

Še bolj vesel bi bil, če ne bi poznal tudi vaših dosedanjih stališč do teh problemov. Žal, gospod Pučnik, pa jih poznam! Zato se mi zdi vaša sedanja skrb cinična in za delavce ponižujoča. Ko je bila Demosova oblast še trdna v vaših rokah, vas problemi delavcev niso zanimali, čeprav so konflikti med delodajalci in delojemalci vseskozi močni. Hotel sem vam pisati že ob vašem nedavnem nastopu na TV, ko ste izjavili, da ste zagovornik pravice delavcev do stavke, če problemov ne morejo rešiti drugače. Ali res, gospod Pučnik?!

Spomnim naj vas le na izjavo Demosa, ki ste jo podpisali ob aferi Snaga (Neodvisni dnevnik 9/10-1990). Takrat ste zapisali, da je zamenjava direktorja v Snagi »nepričakovano in neupravičeno sprožila negativno reakcijo delavcev podjetja, ki so se odločili celo za štrajk«. Ob tem ste dobro vedeli, da ni šlo zgolj za reakcijo ob zamenjavi direktorja, temveč za veliko večje probleme delavcev. Ogorčeni ste bili nad podporo Svobodnih sindikatov delavcem Snage in menili, da »vodi takšen način

reševanja spora v anarhijo in da je v posmeh pravni državi«.

Ko so delavci Snage – še pred stavko – šestnajst dni moledovali za pogovor, ko je predsednik mestne vlade grozil s »totalno vojno« in ko je bilo petnajst delavcev v stalinističnem disciplinskem postopku, ki ga je vodil ljubljanski obrambni minister ob asistenci moščanskega prvaka vaše stranke Jožeta Riglerja vrženih na cesto, takrat, gospod Pučnik, vas ni zanimalo, kaj dela inšpektorat za delo in kako se je na konflikt med mestno vlado in Snago odzvalo Ministrstvo za delo. Ko so pod takirko že omenjenega vašega strankarskega prvaka – ki se, mimogrede, tako kot tisti, ki jih vi napadate, vozi s službeno limuzino – metali na cesto člane Svobodnih sindikatov, med njimi predsednico tristočlanske osnovne organizacije, ko so s policijo hoteli preprečiti sindikalni sestanek in ko so brez dela ostali na zboru delavcev izvoljeni člani stavkovnega odbora, vas niso zanimale kršitve pravic sindikalnega združevanja. Ne, gospod Pučnik, takrat vas takšni problemi niso zanimali, saj ste očitno socialdemokrat le, kadar ste v opoziciji ali ko se vam v predvolilnem času zatrese prevladujoč vpliv na oblast.

Verjemite pa, gospod Pučnik, da delavci takšne socialdemokracije in skrbi za njihove pravice ne potrebujejo. Bolj kot predvolilna hinavščina jih zanimajo dejanja in njihov položaj, ki pa je v času vaše (pre)vlade hudo, padel.

Branko Omerzu,
Ročjeva 15, Ljubljana

Martin Muršič, sekretar RO sindikata delavcev v obrti:

Nedopustno in nemoralno

Zaradi članka z naslovom Gljufanje delavcev, objavljenem v časopisu Nova doba, 12. februarja 1992 je Republiški odbor sindikata obrtnih delavcev Slovenije ogorčenje, ker v njem sekretarka Obrtne zbornice Laško Andreja Rojc spodbuja k nezakonitim oziroma kršitvam kolektivne pogodbe.

Kolektivna pogodba je pisni sporazum, sklenjen med predstavniki delavcev in delodajalcev in pomeni pot k učinkovitejšemu varstvu delavcev. Pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev, ki izhajajo iz dela, so rezultat pogajanj in dogovarjanj med predstavniki Obrtne zbornice Slovenije in Sindikata obrtnih delavcev Slovenije. Zato so določila kolektivne pogodbe zavezujoča in se jih je potrebno v praksi dosledno držati. V pristojnosti podpisnikov kolektivne pogodbe je razlaganje kolektivne pogodbe, zato je vsakršno zavestno vzpodbujanje h kršitvam veljavne delovnopravne zakonodaje ne le nemoralno in nedopustno, ampak tudi družbeno škodljivo. Neodgovorno, ozko in zelo preprosto je osebno stališče predstavnice Obrtne zbornice, ki naj bi veljala za strokovno poslovno organizacijo.

Od kod le takšna »veličina« sekretarke, ki se niti tega ne zaveda, da je tudi sama zgolj delavka v delovnem razmerju, proti kateri lahko delodajalec uporabi kolektivno pogodbo »tako ali malo drugače«...

Saj smo vendar v Sloveniji, v kateri je poleg kolektivne pogodbe med delavci in zasebnimi delodajalci obvezujoča vsa celotna delovnopravna zakonodaja pa tudi mednarodne konvencije niso od včera.

Ne bilo bi odveč o tem slišati tudi mnenje Obrtne zbornice Slovenije.

Priročnik za sindikalne zaupnike, strokovne službe podjetij in posameznike

- (1) Več avtorjev: **KAKO UVELJAVITI SPLOŠNO KOLEKTIVNO POGODBO V PRAKSI**
Navodila – Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo
Cena 330,00 SLT
- (2) Janez Kopač: **DAVKI PO NOVM**
Nove neposredne dajatve in socialni prispevki in nove dajatve ter sprejete novosti in predlogi za spremembo decembrskega davčnega svežnja
Cena 150,00 SLT
- (3) Več avtorjev: **MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU**
Delovno razmerje – Prenehanje potreb po delavcih – Posebno varstvo žensk, mater, delavcev z družinskimi obveznostmi, mladine, invalidov in starejših delavcev – Varstvo pravic delavcev – Varstvo pri delu – Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za primer brezposelnosti, zdravstveno, socialno varstvo – Seznam služb sindikalne pravne pomoči
Cena 200,00 SLT
- (4) Mira Becele: **STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVM**
Priročnik za lastnike stanovanj in za tiste, ki bi to radi postali... Stanovanjski zakon s komentarjem in primeri praktične uporabe določil stanovanjskega zakona
Cena 330,00 SLT
- (5) Več avtorjev: **KAKO POSTATI PODJETNIK – KAKO USPEŠNO POSLOVATI**
Iz zbirke ABC PODJETNIŠTVA
Cena 300,00 SLT
- (6) **ROKOVNIK – PRIROČNIK 92**
Vsebinska: koledarski vložek – zapisniški vložek – priročnik za sindikalne zaupnike
Cena 450,00 SLT

- (7) Gregor Miklič: **NOVA DELOVNA ZAKONODAJA**
Prečiščeno besedilo Zakona o delovnih razmerjih in Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti s komentarjem
Cena 330,00 SLT

- (8) Aleksej Cvetko: **ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU Z OBRAZLOŽITVIJO**

zakaj so bile potrebne spremembe v pokojninski in invalidski zakonodaji – spremembe pogojev za upokojevanje – nova definicija invalidnosti in kaj to pomeni – nov sistem odmere nadomestil plač invalidom II. in III. kategorije invalidnosti – spremenjeni postopki za uveljavljanje in varstvo pravic, revizija, sodno varstvo – organizacijske spremembe – kako s pridobljenimi pravicami

Prednaročniška cena je 430,00 SLT.

Knjige lahko naročite pri:

ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4
ali po telefonu št. 321-255, 110-033

NAROČILNICA

S 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5 odstotni davek.

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o)

- _____ izvod(ov) knjige (1) KAKO UVELJAVITI SPLOŠNO KOLEKTIVNO POGODBO
_____ izvod(ov) knjige (2) DAVKI PO NOVM
_____ izvod(ov) knjige (3) MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU
_____ izvod(ov) knjige (4) STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVM
_____ izvod(ov) knjige (5) KAKO POSTATI PODJETNIK
_____ izvod(ov) priročnika (6) ROKOVNIK-PRIROČNIK 92
_____ izvod(ov) knjige (7) NOVA DELOVNA ZAKONODAJA
_____ izvod(ov) priročnik (8) ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU Z OBRAZLOŽITVIJO

Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Naročeno bomo plačali v 15 dneh po prejemu knjig

2. Naročeno mi(nam) pošljite po povzetju

Individualnim kupcem in knjige, naročene po telefonu, pošiljamo po povzetju.

Žig

Podpis naročnika:

Humoreska

O kulturnem pitju

»Veste kaj, s tole kulturo ga pa naša oblast že dobro biksa,« je dejal tovariš Neposredni proizvajalec splošnih strok, ki je nekam skrušeno sedel za šankom bifeja Bližnja srečanja posebne sorte.

– Kako to mislite?
»Ah, s tem Prešernovim dnevom.«
– Kaj pa imate proti Prešernovemu prazniku. Saj to je naš največji kulturni praznik?
»Kaj pa je za vas kultura?«

– No, ne vem, kako bi se izrazil. To je nekaj lepega, ki se prileže mojemu srcu, ki me pomiri, naredi iz mene boljšega, mirnega človeka...

»No, potem sem imel kar prav. S kulturnim praznikom je ta oblast mene spravila med nekulturne ljudi. Se nikdar nisem bil tako besen, nestrpen in še nikdar nisem tako nekulturno preklinjal, kot ravno v soboto, na Prešernov praznik.«

– Zakaj pa?

»Zato, ker je bilo ves dan vse zaprto.

Prejšnji Prešernovi prazniki, mislim tisti, v prejšnjih letih, so bili mnogo bolj kulturni, vsaj zame. Vse je bilo odprto...«

– Pa kaj vas je motilo to, da so bile trgovine zaprte?

»Poglejte, vsako soboto dopoldne grem v svoj market, kjer se založim s pivom za soboto popoldne in za čez nedeljo, ko je, žal, tale naš bife zaprt. Tako sem šel tudi v soboto v trgovino. Jok, zaprto! Madona, bezljal sem od ene do druge trgovine, povsod zaprto. Skozi izložbena okna sem gledal steklenice pira, kako se mi smehljajo, pa nisem mogel do njih. Ali vi ne bi v takem primeru preklinjali? Prešeren gor ali dol. Sicer pa bi me on razumel, saj ga je tudi rad pil. Ampak je imel naš Francelj srečo, da ga niso posiljevali s kakšnim kulturnim praznikom...«

– Toda gostilne so bile vseeno odprte. Pa bi zavili po svoj pir v gostilno...

»Ja, to bi bilo pa zelo nekulturno...«

– Zakaj pa, saj čez teden vedno pijete v tem bifeju?

»Ja, enkrat na teden pa se ga lahko nalezem kulturno v krogu družine, a ne!«

Bogo Sajovic

Pučnikova pisma

Dr. Jože Pičnik, šef razpadlega Demosa in neke stranke, je naredil največjo škodo, ki jo je v novejši politični zgodovini kdajkoli utrpela ideja evropske socialdemokracije. Zdaj, ko je uvidel, da je hudič vzel šalo, poskuša rešiti, kar se rešiti več ne da. Skrb za delavce ga je tako prevzela, da je začel pisati pisma ministrici za delo. V lastni stranki ga čaka usoda svojega predhodnika Franceta Tomšiča. Vse se vrača, vse se plača!

Nevenkini krediti

Nevenka Lekše, alfa in omega sindikata zdravstva in socialnega skrbstva ter prva dama sindikata pa ne piše pisem in v nasprotju s svojo malo konkurenco Alenko Orel iz nekega sindikata ne zahteva za vsako ceno zakona o reprezentativnosti sindikatov. Namesto tega je za prvo trimesečje tega leta razpisala 150 kreditov za svoje člane pod zelo ugodnimi pogoji. Sindikat je, ali pa ga ni. Vse drugo je politikantski blef.

Plavčev sestanek

Slavko Plavec, vicedirektor novostrešne Krke in še zadnji nekastriрани rdeči manager je imel te

dni delovni sestanek s svojim magistrom in očetom Krke Borisom Andrianičem. Razpravljala sta o propadlem desno revolucionarnem zakonu o lastninjenju podjetij, iz katerega je razvidno, da snovalci te zakonske umetelnosti Andrianiču priznavajo samo nekdanjo lekarno, medtem ko ti stih nekaj deset njegovih let na čelu uspešnega kolektiva ne velja nič. Naj razume, kdor more!

Schwarzbartlova kuharica

E. A. Schwarzbartl, domžalski župan in krščanskodemokratski poslanec v republiški skupščini, je »oplenenil« občinški odlok o javnem redu in miru v amandmajem, po katerem se v Domžalah ne sme ponujati uslug ali prodajati izdelkov, ki ogrožajo in žalijo javno moralo ter kvarno vplivajo na vzgojo mladine. Tako so v Domžalah ekskomunicirali sex shop. Župnik pa bo moral imeti še naprej za vsak primer le kuharico!

Kuli

Horoskop

Za nami potop

Francoski kralj Ludovik XV. (rojen 15. februarja 1710) ni podedoval po svojem predniku le kraljestva, ampak tudi precejšnje dolgov, ki so bili posledica neskončnih vojnih pohodov, gradnje razkošnega dvorca v Versaillesu, pa vseh mogočih zabav, ki so jih tam prirejali. Novi kralj, znan po izreku: »Uživajmo, za nami pa lahko potopi!« seveda ni naredil prav nič, da bi se dolgov zmanjšali, pač pa jih je z razkošnimi zabavami še povečeval. Doba njegovega dolgega vladanja je bila označena kot čas aretacij in izginjanja ljudi, ki so se tako ali drugače zamerili kralju (ali pa kateri izmed mnogih ljubic), čas neverjetno razkošnih gostij in plesov pa tudi vse večjega odpora tistih, ki so vse to plačevali. Začuda pa med njegovim vladanjem ni prišlo do revolucije, najverjetneje zato, ker je budna policija hitro polovila vse, ki so rovarili proti režimu in jih nahitro prepeljala v Bastiljo (plemiče in ugledne državljane) ali v Chatelet (navadne smrtnike), kjer je marsikdo na kraljeve stroške ostal do konca življenja.

Tako je bil kralj Ludovik XV. nekakšen predhodnik raznih komunističnih vladarjev, ki so strogo pazili na vsak poskus izražanja nezadovoljstva in ga v kralji zatrli, ki so zapravljali denar za privilegije nekaterih »bolj enakih« in so pustili potem, ko so sestopili z oblasti, ogromne dolgov, zdaj pa očitajo svojim naslednikom, da so zanemarili gospodarstvo in zahtevajo, naj ga takoj spravijo v red.

Sicer pa je bil čas Ludovika XV. tudi čas, ko zaradi številnih dolgov plač niso izplačevali redno niti državnim uradnikom, kaj šele drugim. Zato so se nekoč dvorni pevci razjezili in se pritožili kralju. Ta jih je odslovil z besedami: »Gospodje, najprej moram potolažiti tiste, ki jokajo, tišči, ki pojejo, pridejo na vrsto kasneje.«

Bili pa so rojeni v tem tednu tudi verski reformator Martin Luther, italijanski umetnik Michelangelo Buonarroti, poljski učenjak Nikolaj Kopernik in francoski skladatelj Leo Delibes.

Deni

Cesarjev kotiček

Vprašanje: zakaj nekateri slovenski književniki tako vneto opravičujejo svojo navzočnost v politiki?

Odgovor: kjer je kurbarija, so tudi picajzli!

ŽEJNIM SLOVENCEM SILNO PRIJUBLJEN PROSTOR (DVE BESEDI)	PRISTAŠI STALI- NIZMA	LUKA V JUGO- VZHODNI ITALIJI	NORVE- ŠKO MOŠKO IME	KRAJ NA NOTRANJ- SKEM	GORA NA PRIMOR- SKEM	ČEŠKA PRITR- DILNICA	HRVAŠKI OTOK	PREBI- VALKA HRVA- ŠKEGA POLOTOKA	ZVEZA TABOR- NIKOV	LEVI PRITOK OISE V FRANCIJI	NA OŠTEVILČENIH POLJIH DOBITE ŠTIRI SORTE VINA	
DOVOLJE- NJE ZA PRIHOD V DRŽAVO				1							NEPRAVA RABA BESED	TUJE ŽENSKO IME
VEDA O ITALIJAN- SKEM JEZIKU	11					10			21			
PRIROD- NOST		8						6	SAMUEL (KRAJŠE)			16
									HERCE- GOVEC			
IME HARMO- NIKARJA AVSENIKA	19			13		AMERIŠKO OTOČJE	DOHODEK OD NALOŽENE GLAVNICE	18			5	
KITAJSKO ŽIČNO GLASBILO			PRIKOT TEMZE V LONDONU				POVRŠINA, OBMOČJE					
							ŠPANSKI PISATELJ					
STAR SLOVAN			ATLETSKA DISCI- PLINA	JETNIK, KI JE HKRATI TUDI PAZNIK	REKA SKOZI FIRENCE				12	KOČI- JAŽEV VZKLIK		
										POVELJE		
ULIČNA PRODA- JALNA ČASOPI- SOV	2					IN KRIK			60 MINUT			
						DETEKTIV KIRBY			OSEBA IZ BIBLIJE			
LOJZE SLAK		SLOVENSKO POGORJE				14			3		17	ANTON VODNIK
		IVAN PRIJATELJ										
AFRIŠKA DRŽAVA	7		4			15		ZELENICA SREDI PUŠČAVE				
NATIP- KANO BESEDILO				20				SIN IZAKA IN REBEKE V BIBLIJI			9	

NAGRADNA KRIŽANKA ŠT. 7

Ko boste križanko rešili do konca, črke z oštevilčenih polj napišite po vrsti od 1 do... Tako boste dobili geslo, ki nam ga pošljite do 25. februarja 1992 na naslov: ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana, p.p. 479, na dopisnici ali v pismu s pripisom Nagradna križanka št. 7.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Nagrade so: 1.000, 700 in 500 tolarjev
Pravilno geslo križanke št. 5 je: **Standard pada.**

Izrebrani reševalci nagradne križanke št. 5

1. Karla Pirec, Vojsčica 43a, 65296 Kostanjevica na Krasu
2. Rudi Vidovič, Regentova 2, 62000 Maribor
3. Zlata Marn, Ješetova 13, 64000 Kranj

Šef

Ko je šef zagledal najnovejše protekcionistične ukrepe slovenskega kmetijskega ministrstva, s katerim novopečena slovenska država gaži po vseh principih tržnega gospodarstva, se mu je zvrtele pred očmi. Šele zdaj mu je postalo jasno, zakaj so nekatere stranke bolj slovenske od drugih. Tako je ugotovil, da je slovenskemu kmečkemu lobiju tako

imenovano državotvorje pomenilo predvsem čisto določen interes. Ali po domače: kmečki lobi potrebuje slovensko državo predvsem zato, da bo zaščitila domačega kmeta kot kočevskega medveda. In kdo naj bi plačal ta lovopust oziroma posebno varstvo domačega kmeta? Odgovor je na dlani: predvsem obubožano slovensko delavstvo, ki mora po novem poleg visokih protekcionističnih cen kmetijskih pridelkov trpeti še nove davščine na osnovna živila. Zdaj je šefu do konca zavrelo. »Prav«, si je dejal. »Če ste zaščitili kmeta, ki prodaja, potem dajte še delavca, ki kupuje!« Šef je pri priči poklical Anteja Markoviča, ki je bil za Peterleta in njegove podrepanke pravi pravcati tržni angel varuh.

VREME

Piše: Andrej Velkavrh

Zadišalo je po pomladi

V torek zjutraj so sicer v višjeležečih krajih čistili novozapadli sneg z avtomobilov, toda vreme, kot se kaže te dni, ni prav nič zimsko. Pa tudi če bi si premislilo, v petek, 14., je Valentin: »Valentin prinese ključ od korenin.« Valentinovo je marsikje po Evropi praznik zaljubljenec. Zime postajamo počasi že siti in čas je, da se začne pomlad. Tudi za meteorologe je februar zadnji zimski mesec. Pa ga v nekaj potezah predstavimo. Dan se precej podaljša. Povprečna dnevna temperatura se dvigne za dobre tri stopinje (v Ljubljani od -0,5 do 3,2). Najvišjo februarsko temperaturo v Ljubljani so izmerili leta 1960, kar 19 stopinj. Pod -10 pade, v povprečju, le še 2,3 dneva. Nad ničlo se živo srebro ves dan ne dvigne povprečno 3,7 dneva (največ januarja, 8,9, nato decembra 6,9). Po številu sončnih ur pa je februar četrty od zadaj, pred decembrom, januarjem in novembrom.

V večjem delu Slovenije je eden najbolj suhih mesecev, če že ne najbolj suh. V Ljubljani pade povprečno le 92mm padavin (od letne količine 1395). Prav količina padavin pa se s krajem zelo spreminja. Že v bližnji okolici Ljubljane so opazne razlike. Na Vrhniku, na primer, pade februarja 115, na Šmarni gori 89, na Brezovici pi Topolu 113, in v Lipoglavu 78mm padavin. Navedimo še nekaj primerov za manj omenjane kraje: Komna 186, Breginj 167, Slap pri Vipavi 110, Mašun (Sneznik) 178, Trbovlje 70, Bizelsko 53, Rogaška Slatina 52, Podpeca 81, Jeruzalem 50 in Lendava 43mm. Čim bolj gremo proti vzhodu, manj je padavin.

Po spremenljivem vremenu bo sobota lepa, sončna. Tudi v nedeljo sprva, nato bo začela vplivati nova fronta, ki bo v noči na ponedeljek prešla naše kraje.